پاولۆ کۆیلۆ

مەکتوب

وەرگێڕانی: یاسین عومەر

PDF4Kurd

پاولۆ کۆیلۆ

مەکتوب

ڕۆمان

وەرگێڕانی لە فارسییەوە
یاسین عومەر

سلێمانی ٢٠٠٢

- ناوی کتێب: مەکتوب
- ناوی نووسەر: پاولۆ کۆیلۆ
- ناوی وەرگێڕ: یاسین عومەر
- بابەت: ڕۆمان
- تیراژ: ٤٠٠ دانە
- ژمارەی سپاردن : (١٧٧) ی ٢٠٠٢
- کۆمپیوتەرو ئۆفسێتی دەزگای سەردەم

زنجیرە کتێبی دەزگای چاپو پەخشی سەردەم (١٧٠)

مەکتوب

(مەکتوب) بە واتەی "ئەو شتەی نوسراوە". بەڵام عەرەبەکان وا هەست دەکەن کە ئەمە وەرگێڕانێکی گونجاو نەبێ بۆ ئەم وشەیە، لەبەر ئەوەی هەرچەندە هەموو شتێك لە پێشەوە نوسراوە، بەڵام خواوەند میهرەبانە و تەنیا بۆ یارمەتی‌دانی ئێمە ئەو شتانەی نوسیوە.

نوسەر لە نیویۆرکە، بەمەبەستی ئامادە بوون لە مەوعیدی چاو پێکەوتنێك هەندێك درەنگ کەوتووە. کاتێ لە ئوتێل دێتە دەرێ، سەیر دەکات پۆلیس ئوتومبێلەکەیان بۆ گەراژی وەستانی ئوتومبێلان گواستۆتەوە. خواردنی نانی نیوەڕۆ زیاد لە پێویست دەخایەنێ و سەر ئەنجام درەنگ دەگاتە سەروەختی مەوعیدەکە. بیر لەو زیانە دەکاتەوە کەدەبێت بەهۆی ئەم درەنگ کەوتنەیەوە بیدات. درەنگ کەوتنەکەی بەگران لەسەری تەواو دەبێت.

لەپڕ بیری دەکەوێتەوە کەڕۆژی پێشوو دراوێکی دۆزیوەتەوەو هەڵیگرتۆتەوە. هەست دەکات جۆرە پەیوەندییەکی هێمائامێز لەنێوان دراوەکەو ڕوداوەکەی ئەو ڕۆژەدا هەیە.

بیر دەکاتەوە: " کێ چوزانێت. ڕەنگە وابڕیار بووبێ کەسێکی تایبەت پارەکە بدۆزێتەوە، بەڵام لەپێش ئەوەی ئەو کەسە تایبەتە ئەو هەلەی بۆ هەڵبکەوێت من پارەکەم دۆزیوەتەوە! ڕەنگە من ئەم پارەیەم لەسە ڕێی کەسێ دوور خستبێتەوە کە بەڕاستی پێویستی بەو پارەیە هەبووە. کێ چوزانێت؟ ڕەنگە ئەو ڕوداوەی من بەشداریم تیادا کرد لەپێشەوە نوسرابێت."

نوسەر هەست دەکات کەدەبێت خۆی لەشەڕی ئەو دراوە قوتار بکات. هەرلەو ساتەوەختەدا لەقەراخی شۆستەکەدا مرۆیەکی شڕۆڵە دەبینێ. یەکسەر دراوەکە دەدات بەسواڵکەرە شڕۆڵەکەو هەست دەکات بەجۆرێ لەجۆرەکان هاوسەنگی بۆ شتەکان گێڕاوەتەوە.

شڕۆڵە دەڵێت: " ڕاوەستە. من دەرۆزەکەر نیم. من شاعیرم و دەمەوێ لەبری ئەمە شیعرتان بۆ بخوێنمەوە."

نوسەر دەڵێت: " زۆر باشە، بەڵام باشتر وایە زۆر درێژ نەبێت، چوون پەلەمە."

شڕۆڵە دەڵێت: " ئەگەر هێشتا زیندویت، ئەوا لەبەر ئەوەیە کە هێشتا نەگەیشتوویتەتە ئەو شوێنەی کەدەبێت لێبیت."

١

بیر لەمارمێلکە بکەرەوە.

هەموو تەمەنی لەسەر زەوی بەسەر دەبات، ئاوات بەباڵندەکان دەخوازێو لەوەی چارەنوس بۆی دیاری کردوە ڕەنجاوو زیزە.

بیر دەکاتەوە: " من ناحەزترین مەخلوقی جیهانم، ناشرین، موچوڕکهێنەرو مەحکوم بەخزین لەسەر زەوی."

ڕۆژێك دایکە سروشت داوا لەمارمێلکە دەکات کەقۆزاخەیەك بچنێت. مارمێلکە دەتۆقێ. ئەو تائەو ڕۆژە هیچ قۆزاخەیەکی نەچنیوە. پێیوایە بەم کارە گۆڕی خۆی دروست دەکات و خۆی بۆ مردن ئامادە دەکات.

سەرباری هەموو نارەزایەتیەکانی لەژیان، گلەیی لەخواوەند دەکات:

"خودایە، ئێستا کە لەگەڵ ئەم ژیانەدا ڕاهاتووم، دەتەوێت هەموو ئەو شتە کەمانەی کەهەمن لێم بسەنیتەوە."

بە نائومێدییەوە خۆی لەقۆزاخەکەدا حەپس دەکات و چاوەڕوانی سەر ئەنجامی کارەکە دەکات.

پاشی چەند ڕۆژێ بۆی دەردەکەوێت کە بۆتە پەپولەیەکی جوان. دەتوانێت بەئاسمان دا بفڕێتو هەمووان ئافەرینی دەکەن.

مارمیلکە لەواتای ژیانو ئیشو کاری خواوەند سەری دەسورمی.

٣

کابرایەکی غەریبە چووە لای سەر گەورەی پەرستگەی سیتاو داوای ڕێنوێنی لێکرد: " دەمەوێت باشتر بژیم، بەڵام ناتوانم مێشکم لەبیرگەلی ئالودە بە گوناه پاك بکەمەوە."

باوکی گیانی "قەشە" سەیرێکی دەرەوەی کرد. بایەکی خۆش دەهات، ڕوی کردە کابراو گوتی: "گەرمای ئێرە ئازاردەرە. دەتوانیت هەندێ لەو بایە بگریتو بیهێنیتە ژورەوە تائێرە فێنك تر بێت؟"

کابرای غەریبە گوتی: " ئەم کارە ئەستەمە."

باوکی گیانی گوتی: " ئەوەی تۆش دەتەوێ بەهەمان ئەندازە ئەستەمە. بەڵام گەر بزانیت کەچۆن وەسوەسەکان لەخۆت دوور بخەیتەوە، ئەوا هەرگیز قۆرتێ نابینی."

٣

پیر دەڵێت:

" ئەگەر بڕیارە بڕیارێ بدەیت، باشتر وایە ئەم کارە ئەنجام بدەیت و لەگەڵ ئاکامەکانیدا دەستو پەنجە نەرم بکەیت. تۆ پێش وەخت نازانیت ئەو ئاکامانە چین. هونەری غەیببێژی هاتە ئاراوە تائەو پەندە فێری خەڵکی بکات کەهیچ کاتێ خەیاڵی پێشبینی کردن بەئایندەوەی بەمێشکدا نەیەت. هونەری غەیببێژی پەندێکی باشە بۆ خەڵکی، بەڵام لەپراکتیکدا دەستەوەسانە لەئەنجامدانی ئەو شتەی ئیدعای دەکات.

(عیسا لەیەکێ لەنزاکاندا بەئێمە دەڵێت: " باویستی خواوەند بەدی بێت." کاتێك کەدەیەوێت کێشەیەك حەل بکات، ڕێگا چارەیەکیش دەخاتە بەردەست. گەر بڕیار بوو هونەری غەیببێژی بتوانێت ئەوشتەی کەدەیڵێ بەکردەوە جێبەجێی بکات، ئەوا دەبوو هەموو فاڵگرەوەو تاڵعبینەکان سامانداروو بەڕێزو بەدەسەڵات بوونایە.)

٤

موریدێ هاتەلای پیرەکەی و گوتی: "سالگارێکە بەدوای ڕونـاکیدا دەگـەڕێم، وای بۆ دەچم نزیکم پێی بگەم. دەمەوێت بزانم هەنگاوی دوای ئەوە چییە؟"

پیر گوتی:" چۆن چۆنی ژیانت دەگوزەرێنی؟"

مورید گوتی:"هێشتا فێری ئیشێك نەبووم. باوك و دایكم یارمەتیم دەدەن. پێم وایە ئەمە مەسەلەیەكی زۆر گرنـگ نەبێت."

پیر گوتی: هەنگاوی دوای ئەمە ئەوەیە كەنیو خولەك چاوبڕیتە خۆر."

مورید بەقسەی كرد. پاشی نیو خولەك، پیر داوای لەقوتابییەكـەی كـرد وەسـفی دیمەنی چوار دەوری بكات.

قوتابی گوتی:" هیچ شتێ نابینم. خۆر كاری لەبیناییم كردوە."

مـوراد (پـیر) گوتـی: ئـەو كەسـەی كـە بەتەنـها بـەدوای ڕوناكییەوەیـەو خـۆی لەئەركەكانی دەدزێتەوە، هەرگیز ڕوناكی بەدەسـت ناهێنـێ. ئـەو كەسـەی بـەردەوام تەماشای خۆر دەكات كوێری چاوەڕوانی دەكات.

٥

پیاوێك لەیەكێ لەدۆڵەكانی كوێستانی " پیرنە "، لەحاڵێكدا كەبەرێدا دەڕۆیشت بەشوانێكی پیر گەیشت و خواردنەكەی لەگەڵدا بەش كرد. پاشان ماوەیەكی دوورو درێژ لەگەڵ یەك دانیشتنو لەبارەی ژیانەوە قسەیان كرد.

پیاوە گوتی: "ئەگەر كەسێك بەڕاستی باوەڕی بەخودا هەبێت، دەبێت قبوڵی بێت كەمرۆڤێكی ئازاد نییە، لەبەر ئەوەی خواوەند فەرمانڕەوایە بەسەر هەموو جوڵەیەكدا."

شوانە كابرای بۆ دۆڵێكی قوڵی ئەو دەوروبەرە برد، بۆ جێگەیەك كەمرۆڤ دەیتوانی بەڕوونی دەنگ دانەوەی دەنگی خۆی ببیستێ.

شوانە گوتی:"ژیان وەكو ئەم دیوارانەیەو چارەنوس وەكو هاوارێكە كەهەر یەك لەئێمە دەشێت بیكات. هاوارەكەی ئێمە بەر دیوارەكە دەكەوێتو بەهەمان شێوە سەرلەنوێ بەرەو لامان دەگەڕێتەوە. خواوەند وەكو دەنگدانەوەی دەنگی ئێمە وایە."

٦

پیر دەڵێت:

" سەردەمێ دیت هەست دەکەین کاتی ئەوە هاتووەکە گۆرانکارییەك ساز بکەین. لەم کاتەدا- لاشعوورییانە- کاسیتەکە لەسەرەتاوە لیدەدەین تاسەر لەنوێ تەماشای تیکشاندنەکانمان بکەین.

" هەرچی زیاتر لەژیاندا بەرەو پیش دەرۆین، زیاتر ساتەوەختی دژوار لەژیانماندا دیتە پیشەوە. هاوکات ئەزمون، بۆ سەرکەوتن بەسەر گرفتەکان و بەدەست هینانی ریگەی پیشرەوی ئامرازگەلیکی بەهیزتر دەخاتە ئیختیارمانەوە. کاسیتی دووهەمیش هەیە کەدەبیت ئەویش لیبدەین.

" ئەگەر تەنیا تەماشای کاسیتی شکستەکانمان بکەین، نائومیدی لەپەلوپۆمان دەخات، خۆگەر تەنیا تەماشای کاسیتی سەرکەوتنەکانمان بکەین، دووچاری لەخۆبایی بوون دەبین و خۆمان لەوە بەزاناتر دەزانین کەهەین.

" ئیمە پیویستمان بەهەردوو کاسیتەکەیە."

٧

موریـد بەپیرەکـەی گـوت: " مـن زۆرتـر ڕۆژگـارم بەبیرکردنــەوە لەشــتگەلیٚ کــە نابێت بیریان لیٚ بکەمەوە و بـەڕۆچوون بـەئارەزوو گـەلێکدا کـەنابێت بـە مێشکمدا بێن ، هەروەها بەدالغەی بێهودەوە، بەسەربردووە."

پیر قوتابیەکەی بۆ پیادە ڕێیەکی دارستانی پشتەوەی ماڵەکەی بانگهێشت کـرد. لەڕێگە، پیر گیایەکی پیشانی موريد داو پرسی ئەمە چ گیایەکە؟"

موريد وەڵامی دایەوە: "بلادۆنا، گیایەکی ژەهراویيە کەهـەر کـەس تـامی بکـات دەتوانێت بیکوژێت."

پیر گوتی: "بەڵام نـاتوانێت کەسێ بکـوژێ کەتـەنیا تەماشـای دەکـات. داواو تکـا سەلبیەکانیش، ئەگەر لەڕێت لانەدەن، ئەوا ناتوانن ئازارێکت پێبگەیەنن."

٨

لە نێوان فەرەنساو ئیسپانیادا زنجیرە شاخێ هەیە کە لەگۆشەیەکی پشتی گردۆڵکەیەکیدا ، گوندێك بەناوی ئارجلس[1] هەیە.

هەموو ڕۆژێ پاش نیوەڕۆ، پیرەمێردێ بەسەر ئەم گردۆڵکەیەدا سەر دەکەوێتە سەرێ. نوسەر کاتێ بۆیەکەمین جار پێی نایە ئەم گوندەوە، ئاگایەکی لەم مەسەلەیە نەبوو. لەگەشتی دووەمدا سەیری کرد دووبارە هەمان پیرەمێردی بینییەوە و هەرجارێ کەبۆ ئەو گوندە دەڕۆشت پیرەمێردی دەبینیو بەوردییەکی زیاترەوە لەوردە کارییەکانی ورد دەبووەوە: جلەکانی، کڵاوە چەرمییەکەی، گۆچانو چاویلکەکەی.

ئەم ڕۆژانە هەرکاتێ نوسەر بیر لەو گوندە دەکاتەوە، ناخود ئاگایانە پیرەمێردیشی بیردەکەوێتەوە. نوسەر تەنیا یەك جار لەگەڵ پیرەمێرد قسەی کرد. بەگاڵتەوە لێی پرسی: " پێت وایە خوا لەم کوێستانە جوانەدا دەژی؟"

پیرەمێرد وەڵامی دایەوە: " خوا لەهەر شوێنی ڕێگەی چوونە ژورەوەی پێ بدەن، دەژێت."

---

[1]. Argeles

٩

شەوێك ، پیرێك لەگەڵ موریدەكانیدا خەڵوەتی هەبوو. پیر داوای لەموریدەكان كرد ئاگرێك بكەنەوە تابتوانن لەدەوری دابنیشنو بڕێك قسە بكەن.

پیر گوتی: " ڕێگای مەعنەوی وەكو ئەم ئاگرە وایە كەلەبەر دەممانـدا دەسـوتێ. كەسێ كەدەیەوێت ئاگرێ بكاتەوە سەرەتا دەبێت بەرگەی دوكەڵێكی ناخۆش بگرێت كەهەناسەی دژوار دەكاتو چاوانی پڕ لەفرمێسك دەكات. ئابەم شێوەیەیە كەباوەڕی سەرلەنوێ دەبوژێتەوە. بەڵام كاتێ ئاگرەكە داگیرسا، دوكەڵ نامێنێ و گڕوگەرماو ڕوناكییەكی خۆش دروست دەكات."

یەكێ لەموریدەكان پرسی: "چۆنە ئەگەر كەسێكی تر ئاگرەكەمان بۆ داگیرسێنێ؟ یان یارمەتیمان بدات خۆمان لە دوكەڵەكە بەدوور بگرین؟"

موراد گوتی: " ئەو كەسەی وادەكات، پیرێكی ڕاستەقینە نییە. ڕێبەری ڕاستەقینە دەبێت بتوانێت ئاگرەكە بۆ هەر كوێیەك كە دەیەوێت ببات یان هەر كاتێ كەویستی بیكوژێنێتەوە، چونكە ئەو لەبەر ئەوەی هیچ كەسێكی فێری ئاگر كردنەوە نەكردوە، دەشێت هەمووان لەتاریكیدا بەرەڵا بكات."

١٥

پیرێك بەقوتابییەکەی گوت: "لەم ڕێگەیەوە کەدەڕۆی، بەدەرگایەك دەگەیت ڕستەیەکی لەسەر نوسراوە. بگەڕێرەوەو پێم بڵێ ئەو ڕستەیە چی دەڵێت."

موريد، لەش و رۆحی خستنە گەڕانو سەر ئەنجام ڕۆژێ گەیشتە ئەو دەرگایە. ئەوجا هاتەلای پیرەکەی و گوتی: ڕستەی سەر دەرگاکە ئەمە بوو: ناشێ.

پیر پرسی: " ئەو ڕستەیە لەسەر دەرگاکە بوو یان لەسەر دیوارەکە؟"

موريد وەڵامی دایەوە: " لەسەر دەرگاکە."

پیر گوتی: " زۆر باشە . کێلونەکەی بسووڕێنەو دەرگاکە بکەرەوە."

موريد بەقسەی کرد. کاتێ دەرگاکە بەتەواوی کرایەوە. ئیتر نوسینەکە نەدەبینرا.

موريد درێژەی بەڕێگاکەیدا.

١١

پیر دەڵێت:

" چاوانت لێك بنێ. یان تەنانەت بەچاوانی کراوەیشەوە، لەخەیاڵی خۆتدا پۆلـە باڵندەیەك لەحاڵی هەڵفڕیندا بێنە بەرچاوت، ئێستا پێم بڵێ چەند باڵندە دەبینی؟ پێنج؟ یازدە؟ شازدە؟

" وەڵامەکە هەر چیەك بێت - هەڵبەتە ئەمـە پرسـیارێکی دژوارە - خاڵێ لـەم ئەزمونە بچکۆلەیەدا بەڕوونی دەردەکەوێت. دەتوانیت لەخەیاڵتدا پۆلـە باڵندەیـەك ببینی، بـەڵام ژمـارەی ئـەم باڵندانـە بـەدەرە لـە ئیختـاری تـۆ، لەگـەڵ ئەوەشـدا ئـەم دیمەنە هێشتاش ڕوون و دەقیقە. دەبێت وەڵامێك بۆ ئەم پرسیارە هـەبێت: ئـەوەی کەژمارەی باڵندەکانی ئەم دیمەنە دیاریدەکات کێیە؟ بێگومان خۆت نیت!"

١٣

پیاوێك بڕیاریدا بچێت بۆ بینینی ڕاهیبێك کەلەنزیك پەرستگەی سیتا دەژیا. لەپاش ماوەیەك سەرگەردانی لەبیاباندا، سەرئەنجام کابرا کابرای ڕەبەنی (ڕاهب) دۆزییەوە و لێی پرسی: " دەمەوێت بزانم یەکەمین هەنگاوێ کەلە ڕێگەی مەعنەویدا هەڵبنرێت چییە؟"

پارسا ئەوی بۆ قەراغی کانییەکی بچکۆلە بردو داوای لێ کرد تەماشای وێنەی خۆی لەئاوەکەدا بکات. هەتا کابرا ویستی وێنەی خۆی لەئاوەکە ببینێ، پارسا چەند دانە بەردێکی هەڵدایە ناو ئاوەکەوە.

کابرا گوتی: " ئەگەر لەسەر ئەم کارەت بەردەوام بیت، ناتوانم وێنەی خۆم لەئاوەکەدا ببینم."

پارسا گوتی: " هەر بەو جۆرەی کەناتوانی لەئاوی شڵەقاودا وێنەی خۆت ببینی، هەرگیز ناتوانیت بەدوای خوادا بڕۆیت و بگەڕێیت لەحاڵێکدا کە لەم گەڕانە دڵپەشێواو بیت. ئەمە یەکەمین هەنگاوە."

لەکاتێکدا کەنوسەر، مەشقی لەسەر چاودێری زەن[١] دەکرد، ڕۆژێ مامۆستاکەی چوو بۆ گۆشەی دوو جۆگە (شوێنی فێرکردنی قوتابیان) و بەشوڵکە خەیزەرانێکەوە گەڕایەوە، ئەو قوتابیانەی کەنەیاندەتوانی بەباشی تەرکیز بکەن، ترسانو دەستەکانیان بۆسەرەوە بەرزکردەوە. مامۆستا لەوانە نزیك بووەوەو بەشوڵکەکە سێ دانەی کێشا بەلاشانی هەر یەکێکیاندا.

نوسەر کە بۆ یەکەمین جار ئەم دیمەنەی دی، ئەم کارەی بێهودە و چاخناوەڕاستیانە هاتە بەرچاو. بەڵام دواتر تێگەیشت کەزۆربەی جار پێویستە ئازارە گیانیەکان بگۆڕێن بۆ ئازاری جەستەیی، تابتوانرێت پەی بەزیانەکانی ببردرێت.

لەڕێگەی سان ژاکدا ڕاهێنانێ فێربوو کە دەبوو نینۆکی پەنجەی دۆشاو مژەی لەگۆشتی قامکە گەورەیدا بچەقێنێ. ئەو دەبوو ئەم کارەی ئەو کاتە ئەنجام بدایە کە بیرگەلێکی ناڕەحەتکەری لەمێشکدا هەبوو.

ئاقیبەتی ترسناکی ئەندێشە سەلبییەکان زۆر درەنگ ئاشکرا دەبن. بەڵام ئەگەر کارێك بکەین کەئەم بیرانە، خۆیان بەشێوەی ئازاری جەستەیی پیشان بدەن، دەتوانین پەی بەو شۆکە ببەین کەلەوانەوە سەرچاوە دەگرێ. ئەو کات دەتوانین ئەو بیرانە لەخۆمان دوور بخەینەوە.

---

١. Meditation

١٤

پیاوێکی ٣٢ ساڵە چـوو بـۆلای پزیشـکێ بـەناوی ریچـارد کـراولی[١] و سـکاڵای کـرد: "ناتوانم واز لە مژینی کەڵەموسەم بهێنم."

کـراولی گوتـی: " زۆر لەبارەیـەوە نیگـەران مەبـە. تـەنیا هـەوڵ بـدە هـەر ڕۆژە پەنجەیەك بمژی کەڕۆژی پێشتر نەتمژیووە."

کابرا هەوڵیدا بەوجۆرەی پێی گوترابوو وابکات. بـەڵام هـەر جـارێ کەپەنجـەی بۆدەمی دەبرد، دەبووایە هوشـیارانە بڕیـاری بدایـە کەئـەمڕۆ چ پەنجەیـەك دەبێـت ببێتـە ئامـانجی خووەکـەی. لـەپێش ئـەوەی هەفتـە بـەکۆتایی بگـات، خووەکەی نەمابوو.

ریچارد کراولی دەڵێت: " کاتێك کارێکی ناپەسـەند دەبێتـە خـوو، سـازان لەگـەڵیا دژوار دەبێت، بەڵام کاتێ بمانەوێت بەم خووە ڕەفتارگـەلێکی تـازە زیـاد بکـەین، تـێ دەگەین کەنرخی ئەو ئەزیەتەی نییە."

[١]. Richard crowley

١٥

لەڕۆمی کۆنـدا، ژمارەیـەك غـەیببێژ بـەناوی (سـیبیل)[١]ەکانــەوە کۆبوونــەوە و ئـایندەی ئیمپراتۆریـەتی ڕۆمیـان لـەنۆ کتێبـدا نوسـی. پاشـان کتێبــەکانیان خســتە بەردەم تیبریوس. ئیمپراتۆر پرسی: "نـرخیان چەندەیە؟"

سیبیلەکان گوتیان: "سەد پارچە دراوی زێڕ."

تیبریوس بەتوڕەییەوە ئەوانی لەخۆی دوورخستەوە و دەریکردن.

سیبیلەکان سێ‌جڵد لەکتێبەکانیان سوتاندو گەڕانەوەو گوتیـان: "نـرخەکـە هـەر هەمان سەد دراوە زێڕەکەیە."

تیبریوس پێکەنی‌و گوتی: " بۆ دەبێ قیمەت بدەینە شتێك کە چ نۆ دانەبێ و چ شەش دانەبێ یەك نرخی هەبێت؟"

سیبیلەکان سێ جڵدی تریشیان سوتاندو بەوسێ کتێبـەی مـابووەوە گەڕانـەوە و گوتیان: " ئێستاش نرخەکەی هەر سەد دراوە زێڕەکەیە."

تیـبریوس بەلێوردبوونـەوەوە تەسـلیم بـوو و بڕیـاریدا کەسـەد دراوەکــە بــدات. بەڵام ئەو ئێستا دەتوانێت تەنیا بەشێکی ئایندەی ئیمپراتۆریەتەکەی بخوێنێتەوە.

پـیر دەڵێـت: " بەشـی گرنگـی وانــەی ژیـان ئەمەیــە کەلەگــەڵ بارودۆخــەکاندا چەنەبازی نەکەین."

---

[١]. Sybil

١٦

لەئەڵەمانیای نـازیدا، دوو حاخـام بـۆ دابـین کردنـی خۆشـگوزەرانی ئـاینیی جولەکەکان تـا ئەوپـەری توانـا هـەولیان دەدا. توانیـان دوو سـالی تـەواو لەترسـیکی لـەوزە بـەدەردا خۆیـان لـەئازاردەرەکانیان بپـاریزن و رێورەسمـی ئـاینیی خۆیـان لـەکۆرو ئەنجومەنـە جـۆراو جۆرەکـاندا جێبـەجێ بکـەن، بـەڵام سـەرئەنجام گـیران. یـەکیکیان، هەراسـانو ترسـاو لــە روداوەکـانی داهـاتوو، بـەردەوام سـەرقالی نـزاو پارانەوە بوو، ئەویتریشیان بەدریژایی رۆژ دەخەوت.

حاخامە نیگەرانەکە لەوی تریانی پرسی: "ئەمە چ کاریکە دەیکەیت؟"

ئەوی تریان گوتی : " دەمەویت هیزی خـۆم پاشـەکەوت بکـەم. دەزانم کـەدوایی پیویستم پیی دەبیت."

حاخامـە ترسـاوەکە گوتـی: " چمـا ناترسـی؟ نـازانین چ بەڵایـەکمان بەسـەردا دیت!"

ئەوی تریان گوتی : " تا ئەو کاتەی دەستگیر نەکرابووم، دەترسـام. بـەڵام ئیسـتا کەکەوتومەتە زیندان، ترس لەوشتەی کە دەشیت روبدات چ سوودیکی هەیـە؟ کـاتی ترس رابردووە. ئیستا نۆبەی ئومیدە."

١٧

پیر دەلیت :

" ویست (ئیرادە)، ئەمە هەمان ئــەو شـتەیە کەسـالانیك خـەلکی لیـی بـەدگومان بوون.

" ئەو کارانەی بەهۆی لاوازی ئیرادەوە تیایاندا شکست دەخۆین چـەندەن و ئـەو کارانەیش کەبەهۆی مەترسیداربوونیانەوە تیایاندا شکست دەخۆین چەندەن؟"

" یــەکێ لــەو کارانــەی کەبــەهۆی لاوازی ویســتەوە تیــایدا دووچــاری خـــراپ لیکدانـەوە دەبـین، قسـەکردنە لەگـەڵ غـەریب و بیگانـەکان. پەیوەندییــەکی سـادە، گفتوگۆیـەك و پاشـان جیابوونــەوە. ئیمـە بەدەگمــەن لەگـەڵ بیگانــەکاندا قســە دەکەین.

" هەمیشە دەلیین واباشترە.

" سەرئەنجامیش نەبۆ ژیان سـوودبەخش دەبـینو نـەدەتوانین لەیارمەتیـەکانی ژیان بەهرەمەند بین.

" هیشتنەوەی مــەودا دەبیتـە هـۆی ئـەوەی کـەگرنگو بەمتمانـە بەخۆبوونـەوە جیلوە بکەین. بەڵام لەراستیدا بەم کارە ریگە بەقسەی فریشتەکەمان نـادەین خـۆی لەنیو قسەی کەسانی دیدا ئاشکرا بکات."

١٨

پارسایەکی پیر ریی کەوتە بارەگای بەدەسەڵاتترین سولتان.

سولتان گوتی: " من ئیرەیی بە لەخواترسیك دەبەم کەئاوا بەکەم قانع و رازی بیت."

پارسا گوتی: " منیش ئیرەیی بەپایەبەرزو شکۆمەندیٚ دەبەم کە بەکەمتر لەوەی من هەمە رازیە."

سولتان بەتورەیەوە گوتی: " مەبەستت چییە؟ سەتاسەری ئەم مەملەکەتە هی منە."

پیر گوتی: " وایە، بەڵام من مۆزیکی فەلەکەکان دەزانم، من خاوەنی هەموو روبارو کیوەکانی دنیام. مانگو خۆر هی منن، چونکە من خودا لەرۆحمدایە. بەڵام جەنابی پایە بەرز تەنیا ئەم قەلەمرەو و سەلتەنەتەی هەیە.

١٩

شاسواریك بەهاوریكەی گوت: "وەرە بچین بۆ ئەو كیوەی خوای لی دەژی. دەمەویت بیسەلمینم كەئەو تەنها ئەوە دەزانیت فەرمانمان پێ بكات، و بۆدەرباز بوونمان لەژیر باری چەرمەسەری هیچ كارێ ناكات.

ئەوی تر گوتی: "رازیم. بەلاّم من بەمەبەستی سەلماندنی باوەرم دیم."

كاتێ گەیشتنە لوتكە، شەو داهاتبوو. لەتاریكیدا گوییان لەدەنگێ بوو:

"بەردەكانی چوار دەورتان لەئەسپەكانتان باربكەنو بیانبەنە خوارەوە."

شاسواری یەكەم گوتی: "دەبینی؟ لەپاش هەلگەرانیكی ئاوا، داوامان لی دەكات كەباریكی قورس تر هەلبگرین. مەحالە بەقسەی بكەم."

ئەوی تر فەرمانەكەی جێبەجێ كرد. كاتێ گەیشتە دامینی كیوەكە، كاتی هەلاّتنی خۆر بووو تیشكی خۆر ئەو بەردانەی رۆشن كردەوە كەشاسوارە باوەردارەكە لەگەلّ خۆیدا هینا بوونی. ئەو بەردانە پاكو پوخت ترین جۆری ئەلماس بوون.

پیر دەلێ: "بریارەكانی خودا هیمائامیزن، بەلاّم هەمیشە بەقازانجمانن."

۳۰

پیر دەلیت:

" رۆلەی ئازیزم، دەبیت شتیکت پێ بلیم کـه دەشـیت نـەیزانی. بـیرم کردۆتـەوە کەچۆن چۆنی ئەم هەواله والی بکەم کەزیاتر قـابیلی تەحـەمول بیـت، چـۆن چۆنـی لەشـریتیکی رەنگـاو رەنگـەوە بیپیچـم و بـەلینی بەهەشـت و چاوپیکـەوتنی ئەبستراکتەکان و شی کردنەوەی شتە تەماویەکانی پـی زیادبکـەین، بـەلام کـەلکیکی نییە.

" هەناسەیەکی قولْ هەلکیشەو خۆت ئامادە بکە. ناچارم بێ پەردە و بەئاشکرا قسە بکەم. دلنیات دەکەم کەمتمانەی تەواوم بەراستی ئەو شـتانە هەیـە کـەدەیلیم. هەلەو گومان و دوو دلی لەم پیشویژییانەدا نییە.

"ئەویش ئەمەیە: تۆ دەمریت.

" سـبەینێ یـان پـەنجا سـالی دواتـر، بـەلام درەنـگ یـان زوو دەمریـت، تەنانـەت ئەگـەر خواسـتی تـۆ شـتیکی تریـش بیـت یـان تەنانـەت ئەگـەر ئـەو کاتـە ئارەزووگەلیکیشت لەدلدا بیت.

"بـەقولی بـیر لـەو شـتە بکـەرەوە کەئـەمرۆ یـان سـبەی یـان لـەوباقی تەمـەنتدا ئەنجامی دەدەیت."

٢١

دۆزەرەوەیەکی سپی پیست کەبۆ گەیشتن بەئامانجەکەی لەجەرگەی ئەفریقادا پەلەی بوو، بەلینی بەبار هەلگرەکانیدا کەئەگەر خیراتر برۆن، کرییەکی زیاتریان بداتێ. بار هەلگرەکان چەند رۆژیك بەهەنگاوی خیرا تر رۆشتن، بەلام رۆژیك پاش نیوەرۆ بارەکانیان خستو دانیشتن. دۆزەر هەرچی نرخی کرییەکەی بردە سەرەوە، بەلام بار هەلگرەکان لە دریژەدان بەرۆیشتن سەرپیچییان کرد. سەرئەنجام دۆزەر هۆی ئەم رەفتارەیانی لیپرسین. یەکێ لەبار هەلگرەکان وەلامی دایەوە: "ئیمە ئەوەندە خیرا بەریدا هاتووین کەئیدی نازانین چی دەکەین. ئیستا دەبیت بریك رابوەستین تا رۆحمان پیمان بگاتەوە.

٢٣

خاتوونی ئیمـه لـەحالیکدا کەعیسـای چکۆلـەی لەباوەشـدا بـوو، بۆسـەردانی پەرستەگەیەك هاتە سـەر زەوی. ڕۆحانییـەکان بـۆ دلخۆشکردنی ئـەوان لـەریزیکدا بـەریکی وەسـتان تادیارییـان پیشـکەش بکـەن. یـەکێ لەرۆحانیـەکان شـیعریکی بـەدەنگیکی سـەروادارەوە خوینـدەوە، یـەکیکی تریـان وینەگـەلیکی زیرپۆشـکراوی ئینجیلی پیشاندان، یەکیکی تریشیان ناوی سەرجەمی قەدیسەکانی گوت.

لـەکۆتایی ریزەکـەدا، ڕۆحانییـەکی بـێفیزو سـەنگین بـوو، کەهـەرگیز هـەلی بـۆ هەلنەکەوتبوو سوود لە هۆشمەندانی سەردەمەکەی خۆی وەربگریت. دایـكو بـاوکی خەلکانیکی ئاسایی بوون کەلە سیرکیکی گەرۆکدا کاریان دەکرد. کاتێ نۆرە گەیشتە سەر ئەو، ڕۆحانییەکان لەترسی ئـەوەی نـەکا عـەیباریان بکات، بریاریـاندا کۆتـایی مەراسیمەکە رابگەیەنن .

بـەلام ئـەویش دەیویست خۆشەویستی خـۆی بـۆ پـاکیزە دەربـبرێ. پەشـۆکاوو سەراسیمە لەنارەزایـەتی براکـانی، چـەند پرتـەقالیکی لـەگیرفانی دەرهینـاو دەسـتی کرد بە ئەنجامدانی ئەو کارە دەستسوکیانەی دایكو باوکی فیریان کرد بوو.

تەنیا لـەو کاتـەدا بـوو کەعیسـای چکۆلـە زەردەخەنەیـەکی هینایـە سـەر لیـوی‌و بەخۆشحالییەوە چەپلەی لیدا. کەنیشکەش تەنها ریگەی بەقەشـە بـێ فیزەکـەدا بـۆ چەند ساتێ رۆلەکەی لەباوەش بگریت.

٣٣

هەوڵ مەدە هەمیشە مەنتقی بیت. سانت پاول[١] گوتویە: "ئـەقلی جیـهان لـەچاو خواوەندا لەبێ ئەقلی‌یـەك بـەولاوە زیـاتر نییـە. "مـەنتقی بـوون بـەواتای ئـەوەی کەهەر رۆژەی بۆینباخێ ببەستی کەلەگەڵ گۆرەوییەکانتدا بگونجیت. واتەی ئەوەی کەسبەی هەمان ئەو بیرو بۆچوونانەت هەبیت کەئەمرۆ هەتە. کەواتـە سـورانەوەی زەوی ناو دەنیی چی؟ تائـەو کاتـەی کەنابیتـە مایـەی زیـانی ئـەوی تـر، هـەزار جـار بیروباوەرەکـانت بگـۆرە. بـــەبێ ئـــالۆزکردنی بارودۆخـــەکان، خـــۆت رووبـــەرووی لیکدژیگەلیك بکەرەوە.

ئەمە مافی تۆیە. گرنگ نـیە خەلکانی دی چۆنی بیر دەکەنـەوە. هـەرکاریکیش بکەیت، ئـەوان هـەر خەیالـگەلیکیان بەسـەردا دیـت. چیـژی سەرسـورماندنی خـۆت بدۆزەرەوە.

سـانت پـاول گوتویـە: "خواوەنـد بابەتگـەلیکی گەمژانـەی بـــۆ سەرسـام کردنــی خەلکانی هۆشمەند هەلبژاردوە."

[١]. Saint paul

٢٤

پیر دەلیت:

"ئەمرۆ بۆ دەست بردن بۆ کاریکی نائاسایی رۆژیکی باشە. بۆ نمونە دەتوانین لەکاتی رۆشتندا بۆ سەر ئیش لەسەر شەقامەکەدا سەما بکەین. دەتوانین چاو ببرینە چاوی غەریبەیەك و لەبارەی عەشقەوە لەگەلیا بدویین. دەتوانین پلانیکی نویێ بدەینە سەرۆك کەگالتەجار بیتە بەرچاو. ئەوانەی بەدوای روناکیدا دەگەرین‌و شەری لەسەر دەکەن، ریگە بەخۆیان دەدەن رۆژگەلیکی ئاواهییان هەبیت.

"ئەمرۆ دەتوانین بۆ یادەوەرییەکی تالّ کەهیشتا دلمان ئازار دەدات ئەسرین بریژین. ئەمرۆ دەتوانین مایکی تەلەفۆن هەلبگرین و پەیوەندی بەکەسیکەوە بکەین کە پەیمانمان بەخۆمان دابوو هەرگیز قسەی لەگەلدا نەکەین، ئەو کەسەی کەحەزدەکەین رۆژیك لەپەیامگیری تەلەفۆنەکەمانەوە پەیامیکی ئەومان بەدەست بگات.

"ئەمرۆ دەتوانیت رۆژیێ بیت جیاواز لەرۆژە ئاساییەکان. ئەمرۆ هەموو گوناه و هەلەکان قبولّ دەکری و لیدەبوردری. ئەمرۆ رۆژیکە بۆ چیژ وەرگرتن لەژیان."

٢٥

(رۆجەر پیمرۆز)[١]ی زانا لەگەڵ ژمارەیەك لەدۆستانیدا، لە شەقامیکدا پیاسەی دەکرد و بەگەرمییەوە قسەی دەکرد. تەنیا ئەو کاتەی کە دەیانویست لەشەقامەکە بپەرنەوە بیدەنگ دەبوو.

پیمرۆز گوتی: "بیرمە جاریك خەریك بووم لەشەقامێ رەت دەبووم، ئەندیشەیەکی سەیر کەباوەر نەدەکرا، بەمیشکمدا ختورەی کرد. بەڵام هەر ئەوەندەی گەیشتمە ئەوبەری شەقامەکە، دووبارە گەرامەوە بۆ ئەو شوینەی کەدەستم پێکرد بووو نەمتوانی ئەو شتە بەبیری خۆم بهینمەوە کەچەند ساتێ لەوە وپیش بەمیشکمدا ختورەی کرد بوو."

دەمەو شیوانی ئەو رۆژە بیهۆ هەستیکی خۆش پیمرۆزی داگرت. ئەو گوتی: "هەست دەکەم مەسەلەیەکم بۆ روون بۆتەوە."

بریاریدا چاوبخشینیتەوە بەسەر تاك تاکی دەقیقەکانی ئەو رۆژەدا، کاتێ بەو ساتە گەیشت کەخەریك بوو لەشەقامەکە دەپەرییەوە، ئەندیشەکە دووبارە گەرایەوە. ئەم جارەیان نوسی، ئەویش تیۆری تونە رەشەکان بوو، تیۆریکی شۆرشگیرانە لەجیهانی فیزیکی نویدا.

ئەو ئەندیشەیە گەرایەوە بۆلای ئەو، لەبەرئەوەی کەئەو دەیتوانی پەی بەو بیدەنگیە بەرێ کەئیمە بەردەوام لەکاتی پەرینەوە لەشەقامدا هەلیدەبژیرین.

---

[١]. Roger Pemrose

٣٦

سانت ئانتۆن[١] لەبیابانیکدا دەژیا، رۆژێ لاوێ هاتە لای.

لاوە گوتی: " باوکە من هەرچیم هەبوو فرۆشتم و پارەکەیم بەسەر هەژاراندا بەخشیەوە. تەنیا ئەو شتگەلە کەمەم هیشتەوە کەیارمەتیم دەدەن لیرە ژیان بگوزەرینم. دەمەویت ریگەی رزگاریم پیشان بدەیت."

سانت ئانتۆن داوای لەلاویژگەکە کرد کە شتە کەمەکانیش بفرۆشیت و لەشار هەندێ گۆشت بکریت و لەگەرانەوەدا گۆشتەکە بەلەشیەوە ببەستێ.

لاوە بەپیی فرمانەکە کاری کرد. لەریگەی گەرانەوەدا، سەگ و دالەکەرخۆرەکان کە گۆشتیان دەویست شاڵاویان بۆ هینا.

کاتێ لاوە گەرایەوە، لەشی بریندار و جلوبەرگی پارچە پارچە بووی خۆی بەباوکە نیشان داو گوتی: "من گەرامەوە"

قەدیس گوتی: "ئەو کەسانەی ریگەیەکی نوێ دەگرنەبەر، بەڵام دەیانەویت تۆزقالێ لەژیانی پیشوویان لەگەلدا بمینیتەوە، ئەوا رابردوویان ئازاریان دەدات."

---

١. Saint Anton

٣٧

پیر دەلیت:

"لەتەواوی ئەو بەهرانەی کەخواوەند ئــەمرۆ بـەتۆی بەخشیوە بەهرەمەندبـە. ناتوانرێ بەهرە پاشەکەوت بکریت. ئەمباریك بوونــی نیـیـە، کـەبتوانریت بـۆ رۆژی پیویست بەهرەکانی تیادا ئەمبار بکرێ. ئەگـەر سـوود لەوانـە وەرنـەگری، ئـەوا بـۆ هەمیشە لەدەست دەردەچن.

"خواوەنـد دەزانـێ کەئەگـەر پـێ بخاتـە ژیانمانـەوە، دەبینـە هونەرمەندگـەلیکی داهینــەر. رۆژیــك گلمــان دەداتــێ پەیکــەر دروســت بکــەین. رۆژیکــی تــر فلچــەو لەوحەمان دەداتێ. ئیمــە هـەرگیز فلچە لەســەر گلەکـەو گلەکـە لەســەر لەوحەکـەدا بەکار ناهینین.

"هەر رۆژەو موعجیزەی تایبەتی خۆی هەیە. بابەهرەکانی ئەمرۆ قبوڵ بکـەین و بەکاری بینین.

"سبەی بەهرەگەلیکیتر چاوەروانمان دەکات."

٢٨

پەرستگەی کەناری روباری پیدرا[1] بەگژوگیایەکی جوان دەورە دراوە، میرگیکی راستەقینەی دەشتە بی بەرەکەتەکانی ئەو بەشەی ئیسپانیایە. لەویدا روباریکی بچوك دەبی بەرەوتیکی بەتەوژم و دەرژیتە دەیان تاڤگەوە.

نوسەر لەو ناوەدا پیاسەی دەکردو گویی لەمۆسیقای ئاو دەگرت، لەپر ئەشکەوتی پشتەوەی یەکی لەو تاڤگانە سەرنجی وی بۆلای خۆی راکیشا. لەو بەردانە وردبووەوە کە بەتیپەرینی کات رزیبوون هەروەها لەوشکلە جوانانەی کەسروشت بەئارامی خەلقی کردبوون. بەچاوی بەدڵ بوونەوە تەماشای دەکردن، نوسەر کەوتە یادی بەیتە شیعریکی ر. تاگور[2] کەلەسەر لەوحیك هەلکۆلرا بوو: "ئەم گابەردانە چەکوش وا بەباشی نەیتاشیون، بەلکو ئەوە ئاوە ئەم کارەی کردوە - بەنەرمیو سەماو ئاوازییەوە."

لەو شوینەی کەهیز دەتوانیت تەنیا بکوژێ و ببرێ، نەرمو نیانی دەتوانێ رۆلی ئافەرۆز کردن بگیرێ.

1. Piedra
2. R. Tagore

٣٩

پیر دەڵیت:

"زۆریك لەخەڵكی ترسیان لەشادبوون هەیە. وەها خەڵكیك، رازی بوون لەژیان لەگۆڕینی چەند خوونەریت و فەرامۆشكردنی مانای ناسنامەدا دەبینن.

"زۆرتر، ئەو روداوە باشانە ئیمە ئازار دەدەن و ئیمە سوودیان لی نابینین، لەبەر ئەوەی پیمان وایە بەقبوڵ كردنی ئەوانە قەرزاری خودا دەبین.

"بیر دەكەینەوە: واباشترە كەجامی شادی هەڵنەدەین، لەبەر ئەوەی كاتیك جامەكە خالی بووەوە، رەنجیكی زۆر دەبینین.

"بەبێ ترس لەورد بوون ، گەورە بوون مانای نییە. بەبێ ترس لەگریان، ناتوانین پیبكەنین."

٣٥

دەمەو ئیوارەیەك، لەپەرستگەی سیتا، یەکێ لەراهیبەکان راهیبیکی تری رەنجاند. گەورەی پەرستگەکە، برا سیزویس، داوای لەراهیبە رەنجاوەکە کرد لەبراکەی ببورێ.

راهیب گوتی: "ئەم کارە لەمن ناوەشیتەوە. ئەو بوو سوکایەتی کردو ئیستاش دەبیت ئەو باجەکەی بدات.

لەوساتەدا، برا سیزیوس دەستی بۆ ئاسمان بەرزکردەوە و گوتی: " ئەی عیسای من، ئیمە چیدی پیویستمان بەتۆ نییە. دەتوانین سزای دەستدریژیی دەستدریژکەر بدەین. دەتوانین بەدەستی خۆمان تۆلە بستینینەوە. دەتوانین دادوەری لەنیوان خیرو شەردا بکەین. ئیستا ئیدی دەتوانی بەخەیالیکی ئاسوودەوە ئیمە بەجێ بهیلی، لەبەر ئەوەی ئیستاو دوا هیچ کیشەو گرفتێ نایەتە پیش."

راهب، شەرمگین ، بێ سێو دوو لەبراکەی خۆش بوو.

٣١

دەرویش (سالك، پارسا، سۆفی) یەك گوتی: "پیران هەموویان دەلێن گەنجی مەعنەوی لەگەرانی بەتەنهادا بەدەست دیت. ئەگەر وەهایە ئیمە بۆلە دەوری یەك كۆبووینەتەوە؟"

پیر وەلامی دایەوە: " هەمیشە دارستان لەدرەختی تاك بەهێزترە. دارستان لەنیو خۆیدا شێ رادەگرێ، لەبەرامبەر تۆفاندا خۆی رادەگری و خاك بە بەپیتی دەهیلیتەوە. ئەمەیە هۆكاری كۆمەلایەتی بوونی ئیوە. بەلام ئەوەی كەدرەخت پتەوو بەتوانا دەكات رەگەكانیەتی، رەگو ریشەكانی گیا ناتوانێ یارمەتی پیگەیشتنی ئەوی تر بدات.

"یەكگرتن بۆ ئامانجیكی تایبەت، بەو مانایەیە كەریگە بەهەموو كەسێ بدەین بەشیوازی خۆی لەئامانج نزیك بیتەوە و ئەمە ریگەی كەسانیكە كەدەیانەویت لەگەلٚ خوادا لەپەیوەندیدا بن.

٣٣

ئەو كاتەی كەنوسەر تەمەنی دەساڵ بوو، لەسەرداواو پیداگری دایكی بەشداری وانەی وەرزشی كرد، یەكێ لەبەرنامەكانی ئەم وانەیە، خۆ هەلدان بوو لەسەر پردیكەوە بۆناو روبارەكەی ژیر پردەكە.

رۆژانی یەكەم، ترس ئەوی وشك دەكرد. ئەو هەموو رۆژێ لەدوا دوای ریزەكەوە دەوەستاو لەگەڵ خۆهەلدانی هەر هاوپۆلیكیدا دلە تەپەكەی زیاتر دەبوو، لەبەر ئەوەی بەزویی نۆرەی ئەویش دەگەیشت.

رۆژیك راهینەرەكە بەترسەكەی ئەوی زانیو ناچاری كرد لەپیش هەموویانەوە خۆی هەلبدات، سەرباری ئەوەی كەهیشتا دەترسا، ترسەكەی وەها بەخیرایی رەوییەوە شوینی خۆی بۆ جورئەتو ئازایەتی چۆڵ كرد.

پیر دەلیت: "ئاسایی، بۆ دەستی دەستی كردن بوارمان هەیە، بەلآم كاتو ساتێ دینە پیشێ كەدەبیت قۆلی لی هەلمالینو كیشەیەك چارەسەر بكەین. لەم ساتانەدا، هیچ شتێ لەدرەنگ كردن خراپتر نییە."

٣٣

دەمەوبەیانییەك بودا لەنیو قوتابیەکانیدا بوو پیاویك لەکۆرەکەیان نزیك بووەوەو پرسی: "ئایا خودا هەیە؟"

بودا وەڵامی دایەوە: "بەڵێ، خودا هەیە؟"

پاش نیوەرۆ پیاویکی دی هاتو هەمان پرسیاری دووبارە کردەوە.

بودا وەڵامی دایەوە: "نەخیر، خودا نییە."

شیوان پیاویکی تر هاتو دیسان هەمان پرسیاری دووبارە کردەوە.

بودا ئەمجارە وەڵامی دایەوە: "تۆ خۆت دەبیت وەڵامی ئەم پرسیارە بدۆزیتەوە."

یەکێ لەقوتابییەکان گوتی: "مامۆستا، ئەمە بێ مانایە. چۆن دەشیت پرسیاریك سێ وەڵامی هەبیت؟"

پیاوی دەرون روناك وەڵامی دایەوە: "لەبەر ئەوەی ئەوان سێ کەسی جیاواز بوون و هەر کەسە بەشیوازی خۆی لەخوا نزیك دەبیتەوە، یەکیك بەدلنیاییەوە، ئەوی دی بەنکولی کردن، سیهەمیش بەگومانەوە."

٣٤

هەموومان دەرگیری مەسەلەگەلیکین لەبابەتی بریاردان، دەست بەکاربوون، چارەکردنی گرفتەکانو یارمەتی دانی خەلکانی تر. بەردەوام دەکۆشین نەخشەیەك بکیشین، شتیك وەبەربینینو شتیك ئاشکرا بکەین.

هیچ شتیکی نادروست لەم کارانەدا نییە. بەلآم پاشی هەموو ئەم قسانە، ئەمە شیوەیەکە کە ئیمە بەهۆیەوە جیهان خەلقو چاکسازی دەکەین. هەموو شتێ بەجیی خۆی، بەلآم کاری ستایش کردنیش بەشیکە لەژیان، جاروبار راوەستان، لە دەروون هەلآتن، بێ دەنگی کردن لەبەرامبەر مەزنی بووونداو چۆك دادان بەگیانو جەستە بەبێ داواکردنی هیچ شتێ، بێ بیرکردنەوەو تەنانەت بێ دەربرینی سوپاسگوزاری بۆ هیچ شتێ - تەنیا ئەزمونی گەرمیی عەشقیکە کەئیمەی لەخۆ گرتووە. لەساتو وەختیکی ئاوادا رەنگە فرمیسکگەلیکی نەویستراو بەگۆنامانداا بخزیتە خوارێ، فرمیسکگەلیك کەنەباس لەغەم دەکەنو نە لەشادی. سەرسام مەبە. فرمیسك بەهرەیەکە کەگیانی ئیمە پاك دەکاتەوە.

٣٥

پیر دەڵیت:

"ئەگەر ناچاریت بگریت، وەکو منداڵ بگری.

"تۆ سەردەمیك منداڵ بوویت، یەكێ لەو شتە بەراییانەی فیری بوویت گریان بووە، لەبەر ئەوەی گریان بەشیكە لەژیان. هەرگیز بیرت نەچێ لەئاشكراكردنی هەستو نەستتدا ئازادی و گریان هیچیان شەرم هینەر نین.

"هاوار بكە. بەدەنگی بەرز هەنسك هەلریژە و هەرچۆنیك دەتەویت هەراو هوریا بەریبخە، لەبەر ئەوەی منالان بەم شیوەیە دەگرین و خیراترین ریگەی هیوركردنەوەی دڵ دەزانن.

"قەت سەرنجت داوە منداڵان چۆن چۆنی لەگریان ژیر دەبنەوە؟ بیگومان شتیك هەستی ئەوانی لەگریان پەرت كردوەو ئەوانی بۆ گۆبەنو گیچەلی دواتر بانگهیشت كردوە.

" گریانی منداڵان زۆر زوو تەواو دەبیت.

"بۆ تۆش هەروا دەبیت، بەلام ئەگەر دەتوانی وەكو منداڵان بگریت، ئەوا وابكە."

٣٦

ڕۆژێك نوسەر لەگەڵ هاورییەکیدا کەخاتونیکی پاریزەر بوو لەفۆرت لادردیل[١] نانی نیوەرۆی دەخوارد. مەستێك کەلەسەر میزەکەی تەنیشتیان دانیشتبوو، بەدریژایی نان خواردنەکە پیی دادەگرت لەگەڵ ژنەدا قسە بکات. ناچار ژنە پاریزەرەکە داوای لەمەستەکە کرد بیدەنگ بیت، بەلام ئەو گوتی: " بۆچی؟ من جۆریك لەبارەی عەشقەوە قسە دەکەم کەهیچ مرۆڤیکی هوشیار وانایکات. من خۆشحالم. دەمەویت لەگەڵ نەناسیاوەکاندا پەیوەندی دامەزرینم. کویی ئەم کارە هەلەیە؟"

ژنە گوتی: "ئیستا کاتیکی گونجاو نییە."

کابرای سەرخۆش گوتی: " مەبەستتان ئەوەیە کاتگەلیکی تایبەت بۆ دەربرینی شادی هەیە؟"

بەگوتنی ئەم رستەیە، کابرای مەست بۆسەر میزەکە بانگهیشت کرا.

[١]. Fort Lauderdale

پیر دەڵێت:

"ئێمە دەبێت ئاگامان لەلەشی خۆمان بێت. جەستە قەڵای گیانی پیرۆزەو شایستەی ئەوەیە لوتفی پێبکەین‌و ئاگامان لێبێت.

"ئێمە دەبێت باشترین سوود لەکاتی خۆمان وەربگرین. دەبێت لەپێناوی خەونەکانماندا بجەنگین. پێویستە بۆ گەیشتن بەم ئامانجە هێزمان کۆبکەینەوە.

" بەڵام نابێت بیرمان بچێت کەژیان لەخۆشییە بچوکەکان پێکهاتووە ، ئەم خۆشیانە لەژیانی ئێمەدا ئامادە کراون تاجورئەت‌و ئازایەتیمان بدەنی، لەگەراندا یاوەرمان بن و ئەوکاتەی لەتێکۆشانی ڕۆژانە ماندووین، هەلێك بۆ نوێکردنەوەی هێزمان فەراهەم بکەن.

"شاد بوون گوناه نی‌یە. کێشە نی‌یە گەر جاروبار بەرنامەکانی خواردن‌و خەوو سەیران بخەینە ژێر پێوە.

"خۆت سەرزەنشت مەکە گەر هەندی جار کاتی خۆت لەگەل لێبۆکەکاندا بەفیرۆ دەدەیت. ئەم کارانە خۆشیگەلیکی چکۆلەن کەتۆ بۆ کارگەلیکی گەورە هاندەدەن."

٣٨

(ئـارتۆر رۆبینشـتاین)[١]ی پیـانۆ ژەن، لەگەیشـتن بەمـــەوعیدی نـــانی نیـــوەڕۆ لەچیشتخانەیەکی پلەیەکی نیویۆرك درەنــگ کـەوتبوو. هاوریکـانی هیـواش هیـواش نیگەران دەبوون. بـەلام سـەرئەنجام سـەروکەلەی رۆبینشـتاین دەرکـەوت، لـەباریکدا کچیکـی سەرنجراکیشـی لەگـەل بـوو کـە سـیـیەکی تەمـەنی خـۆی بـوو. رۆبینشـتاین هاوریکـانی بـەداواکردنی گرانـترین خواردنـی چیشــتخانەکەو چاکــترینو نایابــترین شەراب سەرسام کرد. کاتی فراوین تەواو بوو، بەزەردەخەنەوە پارەکەی دا.

رۆبینشتاین گوتی: "دەبینم هەموو سەرتان سوورماوە. بەلام ئەمرۆ من چوومە لای پاریزەرەکـەم تـا وەسـیەتنامەکەم ریکبخـەم. بریکـی باشـم بـۆ کـچو خزمـــەکانم لەبـەرچاوگرتو ژمارەیـەکی سەخاوەتمەندانەیشـم بـۆ خـیرو بـیریش خسـتەلاوە. بەلام لەپر هەستم کرد لەوەسیتنامەکەدا خۆمم لـەبیرکردوە و هـەموو شـتەکان درا بەکەسانی تر. هەربۆیە بریارمدا لەپەیوەند بەخۆمەوە سەخاوەتمەندتر بم."

١. Arthur Rubinstein

ئەو کاتەی پیر بەمەبەستی بلاوکردنەوەی خواپەرستی لەگەشت دا بوو، ئەو ماڵەی کەئەوو قوتابیەکانی تیایدا دەژیان ئاگری تیبەربوو.

یەکی لەقوتابییەکان گوتی: "ئەو ماڵەکەی بەئیمە سپاردو ئیمەش لەئەرکەکەماندا کەمتەرخەمیمان کرد."

قوتابیەکان یەکسەرو بی وەستان دەستیان کرد بەدروست کردنەوەی ماڵەکە. بەلام پیر لەپیش کاتی دیاریکراوی خۆی لەسەفەر گەرایەوەو قوتابیەکانی لەو حالەدا بینی.

پیر بەکەیفخۆشییەوە گوتی: " ئاوا! مالیکی تازە!"

یەکی لەقوتابییەکان بەپەشۆکاوییەوە هەولیدا کارەساتی راستەقینەی سوتانی ماڵەکە باس بکات کەهەمووان پیکەوە تیایدا دەژیانو خویان پیوە گرتبوو.

پیر گوتی: "من تیناگەم. ئەوەی کەمن دەیبینم، پیاوانیکن باوەریان بەژیان هەیە و قۆناغیکی نوییان دەست پی کردوە. ئەوانەی کەهەموو شتیکیان لەدەست داوە، لەچاو ئەوانی تردا پیگەیەکی باشتریان هەیە، لەبەرئەوەی بۆئەوان، لەوساتە بەدواوە، بارودۆخ تەنها دەتوانیت باشتر ببیت."

پیر دەلیت:

"کە بەشەقامی خەونەکانتدا هەنگاو دەنییت، دلی پی بدە و دەرگایەك بۆ بەهانەگەلیکی وەکو " ئەمە ئەوە نییە کەمن دەمویست " بەکراوەیی مەهیلەرەوە، چوون لەم کارەدا تۆوی شکستو ناکامی حەشاردراوە.

"بەریی خۆتدا هەنگاو بنی، تەنانەت ئەگەر ناچاریش بیت هەنگاوگەلیکی نادلنیاش هەلبینی، هەتا ئەگەر بزانی لەمەش باشتر دەتوانی ئەم کارە ئەنجام بدەیت. ئەگەر توانایيەکانت لەئیستادا قبول بکەیت، گومانی تیدا نییە لە ئایندەدا دەتوانی چاکیان بکەیت، بەلام ئەگەر لەقبول کردنی کەموکوریەکانت سەرپیچی بکەیت، ئەوا هەرگیز ناتوانی لەشەرو بەلایان رزگاربی.

"بەئازایەتییەوە روبەروی ریگەکەت بەرەوەو لەسەرزەنشتی کەسانی دی دلت نەترسی. لەوەش گرنگتر ئەوەیە کەخۆیشت سەرزەنشت مەکە و بەم جۆرە توانای خۆت بەفیرۆ مەدە.

"خواوەند لەشەونوخونیەکانتدا لەگەل تۆدایەو فرمیسکەکانت بەعەشقی خۆی پاك دەکاتەوە. خواوەند لەگەل خەلکی دلیردایە."

٤١

پیرو موریدەکانی لە گەشتدا بوون و لەریگە نەیاندەتوانی خواردنیکی بەدلی خۆیان بخۆن. پیر چەند کەس لە موریدەکانی بەدوای خواردندا نارد.

کاتی خۆرئاوا بوون موریدەکان گەرانەوەو هەریەکەیان چەند شتیکی کەمیان هینایە پیش کە لەخیرو سەدەقەی خەلك کۆیان کردبووەوە: میوەگەلیك کەخەریك بوون دەگەنین، نانی پەزیرو شەرابی تال.

بەلام یەکی لەموریدەکان کیسەیەك سیوی گەیوی پی بوو.

لەحالیکدا کیسە سیوەکەی بەسەر موریدەکاندا دابەش دەکرد گوتی: "من لەپیناوی یارمەتی دانی پیرو براکانمدا دەست بۆ هەموو کاریك دەبەم."

پیر پرسی: " ئەمانەت لەکوی هیناوە؟"

موريد وەلامی دایەوە: "ناچار بووم دزی بکەم. خەلکی لەگەل ئەوەشدا کەدەیانزانی خواپەرستی بلاو دەکەینەوە، خواردنی خراپ بوویان دەداینی."

پیر گوتی: "برۆو سیوەکانت لەگەڵ خۆتدا ببەوەو هەرگیز نەگەرییتەوە. کەسی لەپیناوی مندا دزی بکات، دزی لەمنیش دەکات."

٤٣

ئیمە لەدنیادا بەدوای پەسنی جیخواست و خەونەکانمان دەکەوین، زۆربەی جار ئەوەی بەسانایی لەبەردەستماندایە ، وەك شتیکی نایابو دانسقە سەیری دەکەین و لیکیدەدەینەوە. کاتی بەهەلەکە دەزانین، هەست دەکەین کەکاتی خۆمان بە فیرۆداوە. ئاولەگۆزەماندا بووە و بەتینویتی گەراوین. لەبەر هەلەکانمان و گەرانی بی هودەو مەسەلەگەلیك کەدروستمان کردوە خۆمان تۆمەت باردەکەین.

پیر دەلیت:

"رەنگە گەنج (خەزنە) لەمالەکەی خۆتدا شارابیتەوە، بەلام تەنیا ئەو کاتە بەدەستی دەهینی بەدوایدا گەرابیت. گەر پەترۆس ئازاری تەکفیری نەچیشتبوایە بۆسەرۆکایەتی کلیسا هەلنەدەبژیردرا. ئەگەر کوری دەست بلاو دەستی لەکاروکردەوەکانی هەلنەگرتبایە، باوکی دەستخۆشی پینەدەگوت.

"شتگەلیك لەژیاندا هەن ناوو ناوەتۆرەیان لەسەرە بەم مانایە:

(تۆ قەدری من نازانیت، مەگەر لەدەستم بدەیتو دووبارە بەدەستم بهینیتەوە.) کۆشش کردن بۆ کورتکردنەوەی ریگا سوودیکی نییە."

٤٣

پـیریك چـاوی بەقوتابییـەكی ئـازیزی كــەوت و لەپیشــكەوتنی موریدەكــەی لـەریبازی مەعنـەویدا، پرسـیاری كـرد. قوتـابی وەلامــی دایــەوە كەئیســتا دەتوانــی هەموو ساتەكانی ژیانی بۆ خوا تەرخان بكات.

پیر گوتی: "كەواتە تەنیا ئەوە ماوە كـە لەوانـە خـۆش ببیت كەخراپـەی تۆیـان دەوی.

قوتابی سەرسامانە سەیریكی مامۆستاكەی كـردو گوتـی: "ئـەم كـارە بەپیویسـت نازانم. ئاخر من هیچ نیەتیكی خراپم لەبەرامبەر ئەواندا نـیـە."

پیر گوتی: "ئایا پیتوایە كەخواوەند هیچ بەدنیازییەكی بەرامبەر تۆ هەبیت؟"

قوتابی گوتی: "هەلبەتە كە نا."

پـیر گوتـی: "بـەلام سـەرباریش تـۆ داوای لیبوردنـی لی دەكـەیت. ئایـا وا نییــە؟ كەواتـە لەگـەل ئەوانەیشـدا كەخراپـەی تۆیـان دەوی ئاوهــا بكــە، تەنانــەت ئەگــەر لەبەرامبەریشیاندا بەدنیاز نیت. ئەوەی كە دەبـوری، دلـی خـۆی دەشـواتەوەو پـاكی دەكاتەوە."

٤٤

لەکاتی بۆمببارانی دلرەقانەی (تۆلۆن)[1]دا ناپلیۆنی لاو وەك شۆرەبی یەکبەخۆی دەلەرزی.

سەربازیك کە ئەوی لەم بارەدا بینینی بەهاوریکەی گوت: (سەیری بکە! تائاستی مردن ترساوە!).

ناپلیۆن وەلامی دایەوە: (بەلێ. من ترساوم، بەلام بەم حالەشەوە دریژە بەشەر دەدەم. ئەگەر ئیوە نیوەی من ترستان هەبووایە، دەمیك بوو هەلاتبوون).

پیر دەلیت:

(ترس نیشانەی ترسنۆکی نییە. ترسە توانامان دەداتێ لەبەرامبەر پیگەکانی ژیاندا ئازاو بەویقار بین. کەسێ کەترس تاقی دەکاتەوە، بەلام سەرباری ترسەکەی بۆ پیشەوە دەرواتو ریگە بەترس نادات رایوەستینێ، ئازایەتی خۆی دەسەلمینێ. بەلام کەسێ کەبەبێ لەبەرچاو گرتنی مەترسی، لەگەلٚ هەلومەرجە دژوارەکاندا دەستەو یەخە دەبێ، تەنیا نابەرپرسیاری خۆی پیشان دەدات.).

[1]. Toulon

٤٥

نووسەر لەجەژنی (سانت جۆن)[١] دا بەشداری کردبوو و لەنیو چادرەکاندا سەرقالی تەماشا کردنی پیشبرکیی نیشانە گرتنەوەو خواردنی خۆراکە خۆمالییەکان بوو. لەپر لیبۆك(مهرج)ێ دەستی کرد بەلاسایی کردنەوەی رەفتارەکانی ئەو. خەلکی پیکەنین. نووسەریش پیکەنیو کابرای لیبۆکی بۆ قاوە خواردنەوە بانگهیشت کرد.

لیبۆك گوتی: (دڵ بدەرە ژیان. ئەگەر زیندویت، دەبیت دەستەکانت بجولینی، هەلبەزیتو دابەزی، دەنگە دەنگ بکەیتو لەگەڵ خەلکدا قسە بکەیت. لەبەرئەوەی ژیان ریك خالی بەرامبەر مردنە. مردن واتە مانەوەی هەتاهەتایی لەیەك دۆخدا، ئەگەر زۆر کزو بێ دەنگ بیت زیندوو نیت).

١. Saint john

٤٦

بەیانییەکیان پیریك و موریدی لەدەشتیکدا پیاسەیان دەکرد. مورید لەبارەی رژیمیکی خۆراکیەوە پرسیاری لەپیر کرد کەیارمەتی پاکیزەیی دەرونی بدات. هەرچەندە پیر چەندەهاجار جەغتی لەوە کردبووەوە کەخواردنیکی پیرۆزی تایبەت بوونی نییەو هەموو خواردنەکان لەم رووەوە وەکو یەك وان، بەلام مورید باوەری بەم قسانە نەبوو.

مورید گوتی: (دەبیت خواردنیّ هەبیت کەمرۆڤ لەخودا نزیك تر بکاتەوە)

پیر گوتی: (رەنگە راست بکەیت ، بۆنموونە ئەم قارچکانە)

بیرۆکەی ئەمەی کەخواردنی قارچك یارمەتی ئەو دەدات بۆ پاك بوونەوەو زەوقی پی دەبەخشیت، موریدی هەژاند. بەلام هەرئەوەندەی ویستی یەکیکیان هەلبگریت ، بەترسەوە هاواری کرد: (ئەم قارچکانە ژەهراوین، ئەگەر تەنانەت یەك دانەیشم لی بخواردنایە ، یەکسەر دەمردم)

پیر گوتی: (باشە، بەلام من خواردنیکی دیکە پیّ نازانم کە بەم خیراییە تۆ بباتە لای خودا).

لەزستانی ١٩٨١ دا، نووسەرو هاوسەرەکەی لەشەقامەکانی شاری (پراگ)[١]دا پیاسەیان دەکرد، کوریکیان بینی وینەی بالأخانەکانی ئەو ناوەی دەکیشا. نووسەر زۆر دلخۆش بوو بەوەی کەبینی، بریاریدا یەکێ لەوینەکان بکریت. کاتێ پارەی بەکورەکە دەدا، بینی کورە سەرباری سەرمای ٧ پلەی ژیر سفر دەستکیشی لەدەستدا نییە. لەکورەی پرسی: (بۆچی دەستکیش لەدەست ناکەیت؟)

کورە وەلأمی دایەوە : (بۆئەوەی بتوانم قەلەمەکەم بەدەستەوە بگرم)

قەدەریك پیکەوە لەبارەی پراگەوە قسەیان کرد. کورە پیشنیاری کرد کە بەخۆرایی وینەیەکی روخساری هاوسەری نووسەر بکیشیت. نووسەر کاتێ چاوەروان بوو وینەکیشانی کورە تەواو بیت، هەستی کرد رووداویکی سەیر رویداوە، ئەو و وینەکیش نزیکی پینج دەقیقەیەك پیکەوە قسەیان کردبوو، بەبێ ئەوەی هیچ کامیکیان زمانی ئەویتریان بزانن. ئەوان تەنیا سوودیان لەجولەی سەرو دەستو زەردەخەنەو حالأتی دەمو چاو وەرگرتبوو. بەلأم حەزی بەشداری کردن لەقسەکردن ریگەیدابوون پێ بنینە نیو دنیای زمانیکی بێ وشەوە.

---

١. Prague

٤٨

دۆستیك حەسەنی بردە بەر دەرگای مزگەوتێ. لەوێ پیاویکی کویر سەرقالی سواڵ کردن بوو.

دۆستە گوتی: (ئەم پیاوە کویرە ئاقلترین کەسی وڵاتی ئیمەیە)

حەسەن لەکابرای پرسی: (چەندیکە نابینایت؟)

پیاوە گوتی: (لەو کاتەوەی هاتمە دنیا).

حەسەن پرسی: (چۆن چۆنی ئاوا هۆشمەند بووی؟)

کابرا وەڵامی دایەوە: (لەبەر ئەوەی کویرییەکەمم قبوڵ نەکرد. هەولم دا ببمە ئەستیرەناس. بەڵام لەبەر ئەوەی نەمدەتوانی ئاسمان ببینم ناچار بووم خۆرو هەسارەو کەهکەشانەکان لەمیشکمدا وینا بکەمو هەرچی لەدروستکراوەکانی خودا نزیکتر بوومەوە، لەئەقلی ئەو نزیکتر بوومەوە)

٤٩

خاوەنی مەیخانەیەك لەدییەكی دوورەدەستی نزیك شاری (ئۆلایـت)[١]ی ئیسـپانیا، تابلۆیەكی بەم ناوەرۆكەوە لـەوێ هەلواسـیوە: (ریـك لـەو كاتـەدا كـەتوانیم هـەموو وەڵامەكان بدۆزمەوە، هەموو پرسیارەكان گۆڕان)

پیر دەڵیت:

(ئیمە بەردەوام لەبیری دۆزینەوەی وەڵامداین. هەست دەكەین بەدەست هینانی وەڵامەكان بۆپەی بـردن بـەمانای ژیـان زەرووریـە، بـەڵام لـەوە گرنگـتر ئەمەیـە كـە بەتەواوی دڵ بدەینە ژیانو ریگە بدەین هیواش هیواش رازەكانی بوونـی خۆمانمـان بۆ ئاشكرا بكات. ئەگەر زۆر بەدوای دۆزینەوەی ماناوە بین بـۆ بـوون، دەبینـە ریگـر لەبەردەم ئەوەی كەسروشت رۆلی خۆی بگیرێو ناتوانین پەی بەنیشـانەكانی خـودا بەرین.)

---

١. Olite

٥٠

ئوستراليیەکان لەبارەی کاهینێکەوە چیرۆکێکیان هەیە، کەرۆژێ، کاتێ لەگەڵ سێ دانە لەخوشکەکانی پیاسەی دەکرد، رووی بەرووی بەناوبانگترین شەرکەری سەردەمدا تەقییەوە.

شەرکەر گوتی: (دەمەویت لەگەڵ یەکێ لەم کچە جوانانە زەماوەند بکەم)

کاهین گوتی: (ئەگەر یەکێکیان زەماوەند بکات، ئەوا دوانەکەی تریان دەرەنجین. بەدوای خێلێکدا دەگەڕیم کەرێگە بەپیاوەکانی بدا سێ ژنیان هەبیت)

سالانێك بەکێشوەری ئوسترالیادا گەران، بۆ ئەوەی خێلێکی وابدۆزنەوە.

رۆژێ یەکێ لەکچەکان کەئیدی پیرو خەرەت ببوون، گوتی: (هیچ نەبیت یەکێکمان دەیتوانی شادمانی بەدەست بهێنیت)

کاهین گوتی: (من هەلە بووم، بەڵام ئیستا ئیدی زۆر درەنگ بووە)

کاهین سێ خوشکەکەی کردە کۆمەلە بەردێ تاهەر کەسێ بەلایاندا تیدەپەرێ بزانیت کەخۆشیو شادی نەفەریك بەو مانایە نییە کەدەبیت ئەوانیتر خەفەت بخۆن.

٥١

(والتــەر كــارل)[1]ی رۆژنامــەنووس، چـوو بـۆ چاوپیکـەوتن لەگـەڵ نووســـەری ئەرژەنتینی، خۆرخێ لویس بورخیس[2]، كاتێ چاوپیكەوتنەكە تـەواو بـوو، دەسـتیان كرد بەقسەكردن لەبارەی زمانیكەوە كە لەودیوی وشەكانەوە بوونی هەیە، هەروەها لەمەر توانای مەزنی مرۆڤەكان بۆپەی بردن بەكەسانی دی.

بۆرخیس گوتی: (نموونەیەكتان بۆ دەهینمەوە)و بەزمانیكی سەیرو عـەجایب دەستی بەقسە كردن كردو پاشان لەرۆژنامەنووسەكەی پرسی كەچی گووتووە:

بەرلەوەی كارلی وەڵامیك بداتەوە، ئەو وینەگرەی كەلەگەڵیا بوو، گوتی: (نزای " باوكی ئیمە " بوو)

بۆرخیـس گوتـی: (ریـكو رەوان خۆیـەتی. مـن ئـــەوەم بـــەزمانی فنلـــەندی خویندەوە.)

[1]. Walter Carelli
[2]. Jore Lois Borges

٥٢

دەستەمۆکەرانی ئاژەڵانی سیرك بەمەبەستی پیملکردنی فیلەکان سوود لەفیلیکی سادە وەردەگرن. ئەوکاتەی کەئاژەلەکە هیشتا بەچکەیە، یەکێ لەپییەکانی بەقەدی درەختیکەوە دەبەستنەوە. جوانە ئاژەڵ هەرچەند هەول دەدات ناتوانیت خۆی رزگار بکات. بەرەبەرە ئەو بروایە لەمیشکیا دەچەسپێ کەقەدی درەختەکە زۆر لەو بەهیزترە. کاتێ ئاژەلەکە پیگەیشت و بەهیز بوو، هیندە بەسە کەسیك سەرە پەتیك بەپێی فیلەکەوە ببەستێو سەرەکەی تریشی بەلقیکەوە گرێ بدات. فیلە هیچ هەولێ بۆ رزگار کردنی خۆی نادات.

پیی ئیمەش، هەروەکو فیلەکان، زۆرتر بەدەزوگەلیکی لاوازو باریکەوە بەستراوە، بەڵام لەبەر ئەوەی لەمندالیەوە باوەرمان بەبەهیزی درەختەکە کردووە، جورئەتی هەولدان نادەینە بەر خۆمان، بێ ئاگا لەوەی کەبۆ بەدەست هینانی ئازادی، کردەوەیەکی ئازایانە بەسە.

٥٣

پیر دەلیت:

(گەران بەدوای روون کردنـــەوە و شـیکردنەوەیەك بۆخواوەنـد، شـتیکت پـێ ناگەیـەنیت، دەتوانـی گوێ لەوشـەی جـوان جـوان بگـری، بـەلآم لەراسـتیدا ئەوانـە بۆشـن. وەکو ئـەوە وایـە کەدانیشـیتو سەرتاسـەری ئینسـایکلۆپیدیایەك لـەبارەی عەشقەوە بخوینیتەوەو، لەکۆتایشدا نـەزانیت کـەدەبیت چـۆن چۆنـی خۆشەویستی بکەیت.

"هەرگیز هیچ کەسێ بوونی خوا ناسەلمینێ. هـەندێ شـت لـەژیاندا تـەنیا دەبـێ ئەزموون بکرین و بیستنی ئەزموونی خەلکانی تر لەبارەیانەوە بێ سوودە.

"ئەوین بابەتیکی واهیە، خواوەند - کەخودی ئەوینە - ئـەویش وایـە. بـاوەری ئـەزموونیکی سـەردەمانی منداڵییـە، بـەو جۆرە ئەفسونیکە کەعیسا دەفــەرمویت: (عەرشی خواوەند هی منداڵانە).

(خواوەنـد هـەرگیز ناچیتـە میشکی مرۆڤـەوە، دەلاقەیـەك کەئـەو سـوودی لی وەربگریت، دلی مرۆڤە).

٥٤

لەنیو راهیبەکاندا وا بڵاوبوبووەوە کەجوزیفی راهیب هیندە خواپەرستی کردوە بەسەر تەواوی ئارەزوە دەروونیەکانیدا زاڵ بووەو چیدی پیویست ناکات نیگەرانی هیچ شتێ بیت.

ئەم قسانە گەیشتەوە گویی یەکێ لەداناکانی پەرستگەی سیتا. دانا پاش خواردنی عەسرانە قوتابیەکانی بانگهیشت کردو پیی گوتن: (بیستوتانە جوزیف چیدی وەسوەسەی دەرونیی نییە کە پیویستبێ زاڵ ببیت بەسەریا، کەمی خەبات گیان (رۆح) لاواز دەکات. وەرن داوا لەخواوەند بکەین فیتنەیەکی گەورە بۆ جوزیف بنیریت، ئەگەر توانی لەبەرامبەر ئەو فیتنەیەدا راوەستێ، داوا لەخواوەند بکەین فیتنەو ئاشووبی تری بۆ بنیریت. وەرن بانزا بکەین کەکاتێ ئەو دووچاری ئاشووبیك بوو هەرگیز نەلیت: (خودایە، شەیتانم لی دوورخەرەوە) نزا بکەین لەجیاتی ئەوە بلیت: (پەروەردگارا ، هیزیکم پێ ببەخشە تابتوانم بەسەر ئەم شەرو ئاشووبەدا سەرکەوم).

٥٥

لەهەر رۆژیکدا، ساتیك هەیە کە شتەکان بەروونی نابینرینو رۆشنبینی دژوارە: کاتی خۆرئاوا بوون. لەم ساتەدا رووناکیو تاریکی تیکەڵ دەبنو هەمووشتێ نەتەواو رۆشنەو نەتەواو تاریکە. لەزۆریك لەنەریتە مەعنەوییەکاندا، ئەم ساتە بەپیرۆز دەژمیردریت.

لەمەزهەبی کاسۆلیکدا پیمان دەگوتریت هەموو رۆژێ سەعات شەشی پاش نیوەرۆ نزای سلاو لەمەریەم[1] بخوینین.

لەقوتابخانەی (کوچوان)[2] دا، ئەگەر پاشی نیوەرۆ بچینە لای برادەریك و تاکاتی خۆرئاوابوون لەلای بمینینەوە، ئەوا دەبیت لەوە بەدواو بۆ هەمیشە سەلاموعەلەیك لەگەل ئەو کەسەدا بە(عەسرت بەخیر) دەست پیّ بکەین.

لەتاریك و لیلدا، هاوسەنگی نیوان مرۆڤو ئەستیرە تاقی دەکریتەوە. خواوەند سیبەرو رووناکی تیکەڵ دەکات تابزانیت ئایا زەوی جورئەتی دریژەدان بەسورانی هەیە یان نا.

ئەگەر زەوی لەتاریکی نەترسێ، شەو تیدەپەریتو سبەی خۆریکی نوێ دەست بە درەوشانەوە دەکات.

---

[1]. Ave Maria
[2]. Quechuan

(شۆپنهاوەر)[١]ی فەیلەسوفی ئەلمانی، لەحالیکدا بەدوای وەڵامێ بۆ پرسیارە ئازاردەرەکانیدا ویل بوو، لەشەقامێ لە(دریسدن)[٢]دا دەگەرا. کاتێ بەتەنیشتی باغیکدا تیپەری، بریاریدا دابنیشێو تەماشای گوڵان بکات.

یەکێ لەخەلکەکەی ئەوێ رەفتاری سەیری فەیلەسوفی بینیو پۆلیسی ئاگادار کردەوە. چەند دەقیقەیەك دواتر، ئەفسەرێ لەشۆپنهاوەر نزیك بووەوە بێ ئەدەبانە پرسی:

(کییت ؟)

شۆپنهاوەر لەسەرتاپای پۆلیسەکە ورد بووەو گوتی: (ئەگەر بتوانیت یارمەتیم بدەیت وەڵامی ئەم پرسیارە بدۆزمەوە، بۆ هەمیشە سوپاسگوزارت دەبم).

---

١. Schopenhauer
٢. Dresden

٥٧

پیاویك بۆ گەران بەدوای خوادا، بریاریدا بڕوات بۆ کویستان، چونکە پییان گوتبوو خودا هەر دوو ساڵ جاریك لەوێ دەردەکەویت. بەدریژایی سالی یەکەم، لەهەموو ئەو شتانەی کەزەوی خستبوویە بەردەستی خواردی.سەرئەنجام ئازوقەکە تەواو بووو ناچار بوو بگەریتەوە بۆ شار.

کابرا هاواری کرد: "خوا بێ ویژدانە! ئەو تینەگەیشت من یەك ساڵ لەپیناوی بیستنی دەنگی ئەودا ئارامم گرت. من برسیم بووو ناچار بووم بگەریمەوە بۆ شار."

لەو ساتەدا فریشتەیەك دەرکەوت. فریشتەکە گوتی: "خوا زۆر حەز دەکات لەگەڵ تۆدا قسە بکات. ئەو سالیکی تەواو خۆراکی بەتۆدا و ئومیدەوار بوو کەلەوە بەدوا خۆت خواردنی خۆت ئامادە بکەیت. بەلاّم تۆ چیت چاند؟ مرۆڤیك نەتوانیت لەو شوینەی کەدەژی بەرهەمێ پەروەردە بکات. هیشتا ماویەتی لەگەڵ خوادا قسە بکات."

٥٨

خەلكی دەلین: "وادیتە بەرچاو کەئازادی بۆ مرۆڤ بەواتە سەرپشك بوون لەهەلبژاردنی جۆرێ کۆیلەیەتی. من رۆژی هەشت سەعات کار دەکەم، ئەگەر تەرفیع وەربگرم دەبیت رۆژی دوازدە سەعات کار بکەم. من ژنم هیناوەو ئیستا هیچ کاتیکم بۆخۆم نییە. من بەدوای خوادا گەرامو ئیستا دەبیت لەکۆرە ئایینییەکاندا، لەمەراسیمو سەرجەمی تەشریفاتەکاندا ئامادە بم. هەر شتێ کە لەژیاندا گرنگە - ئەویندارى کاروباوەر- سەرئەنجام دەبیتە باریکی قورس بەسەر شانی ئیمەوە."

پیر دەلیت: ((تەنیا ئەوین توانای هەلهاتنمان پیدەدات. تەنیا ئەوین، کۆیلەیەتی دەگۆریت بۆ ئازادی. گەر ناتوانین خۆشەویستی بکەین، واباشترە دەستبەجێ رابوەستین. عیسا گوتویە: "باشتر وایە چاویکت کویر بیت، تائەوەی هەموو ئازای ئەندامت لەتاریکیدا بفەوتیت". ئەمانە وشەگەلیکی قورسن، بەلام مانادارن.))

٥٩

پارسایەك سالیکی بە رۆژوگرتن بــردە سـەر، بـەجۆری کـە هەفتـەی تـەنیا یـەك جار نانی دەخوارد.

کـاتی وادەکـەی کۆتـایی هـات، پارسـا داوای لـەخواوەند کـرد مانـای راسـتەقینەی ئایەتێ لەئایەتەکانی ئینجیلی بۆ ئاشکرا بکات. بەڵام گویی لەهیچ وەڵامیك نەبوو.

پارسا بەخۆی گوت: "چ بیهودە تەمەنی بەنرخم بەفیرۆدا. مـن چـاوم لەهـەموو شتێ پۆشی، بەڵام خودا وەڵامیکی نەدامـەوە. باشـتر وایـە بـرۆمو پـیریك بدۆزمـەوە واتای ئەم ئایەتە بزانیت."

ئالەوسـاتەدا فریشـتـەیەك دەرکـەوتو گوتـی: "دوازدە مـانگ رۆژوگرتـن تـۆی هەلخـەلتاند، پیتوابـوو لەخـەلکی دی باشـتری. خواوەنـد هـەرگیز نـزای مرۆڤـی لەخۆبایی وەرناگری. بەڵام کەبی فیزیت نواندو داوای کۆمەکت لەخـەلکی تـر کـرد، خواوەند منی نارد."

فریشتەکە، ئەوەی پارسـاکە دەیوست فیری کرد.

مامۆستا دەلیت:

"سەیرکە چۆن وشگەلیکی دیاریکراو بەجۆریك پیکهاتوون کەمانای خۆیان بەشیوەیەکی ئاشکرا نیشان دەدەن .

" بۆ نمونە وشەی لیکدراوی " پیش سەرقالی " لەبەرچاو بگرن کە لەپیشگری "پیش" و ناوی " سەرقالی " پیکهاتووەو بەمانای سەرقالی میشك بەشتیکەوە کە هیشتا روینەداوە، دەگەیەنیت.

"چ کەسیك لەم جیهانەدا دەتوانیت بەهەرەی سەرقال بوون بەشتیکەوەی هەبی کەهیشتا روینەداوە؟

"هیچ کاتی لەپیش رودانی رواویکدا میشکی خۆتان مەشغول مەکەن. ئاگاتان لە ریگەو چارەنوسی خۆتان بیت. هەرشتی کەپیویستە، فیری بن، تابتوانن ئەو خەنجەرە بریسکەدارە هەلبگرن کەبەئەمانەت لای ئیوە دانراوە. سەرنج بدەنە ناکۆکی نیوان دۆستان، مامۆستایانو دوژمنانتان.

"بەئەندازەی پیویست خۆتان پەروەردە بکەن، بەلام ئەو باوەرەی کە (دەزانم چۆن چۆنی زەربەیەك لەدوژمنەکەمەوە دەخۆم) خراپترین هەلەیە. دوچاری نەبن."

٦١

هەینی دیت، دەرۆیت بۆمالـەوەو رۆژنامەیـەك هـەلدەگری كەبـەدریژایی هەفتـە نـەتتوانیوە بیخوینیتـەوە. تەلەفزیۆنەكە دادەگیرسینی و دەنگەكەی كز دەكـەیت. كاسـیتی دەخەیتــە سـەر ریكۆردەرەكـە. لـەحالیكدا كەهــەول دەدەیـــت لاپـــەرەی رۆژنامەكە هەلبدەیتـەوەو گوی لەمۆسیقا بگریــت، بەكۆنترۆلەكـە لـەم كەنالـەوە دەپـەری بـۆ ئـەو كـەنال. رۆژنامــە هیــچ شـتیكی تـازەی تیـا نـیـە، بەرنامــەكانی تەلەفزیۆن دوبارەن، كاسیتەكەیش دەیان جـار گویـت لیبـووە. ژنەكـەت مندالـەكانت دەشوات‌و وشكیان دەكاتەوە، بەبی ئەوەی بزانیـت بۆچـی سـالانی لاویتـی خـۆی ئـاوا بەخت كردوە. بیانوو بۆ خۆت دەهینیتەوە: "ئیتر ئاوایە ژیان."

"نا! ژیان ئەمە نییە. ژیان لیوانریژە لەحەزو خرۆش. بیربكەرەوە بزانە حـەزو تاسـەت لـەكوی گــوم كــردوە. پیــش ئــەوەی زۆر درەنــگ ببیــت، ژن‌و مندالــەكانت هەلبگرەو هەول بدە دوبارە حەز وتاسەت بدۆزیتەوە.

هیچ كاتی ئەوین كەسی لەگەران بەدوای خەونەكانیا نەگیراوەتەوە.

٦٣

لەشـەوی جـەژنی کریسمسـدا، نوسـەرو هاوسـەرەکەی سـالی روو لـەکۆتاییان هەلدەسەنگاند. بەدریژایی شیوان، لەتاکە چیشتخانەکەی گوندیکی پیرنـە، نوسـەر لەپەیوەند بـەو روداوەی کـە بـەو شـیوەیە چاوەروانی دەکـرد نـەچووبووە پیشـەوە، دەسـتی کـردە گلـەیی‌و گـازاندە. هاوسـەرەکەی لـەو درەختـی کریسمسـە رامـا کەچیشتخانەکەی رازاندبووەوە. نوسـەر وەیزانـی ژنەکـەی حـەزی لـەم باسـە نـیـە، بۆیـە بابـەتیکی تـری هینایـە پیشـەوە. گوتـی: "ئـەو لامپانـەی بەدرەختەکـەوەن جوان نین؟"

هاوسەرەکەی وەلامی دایەوە: "با، چـۆن! بـەلام ئەگـەر بـەوردی تەماشـا بکـەیت، دەبینـی لـەنیوان دەیـان لامپـدا، یـەکیکیان سـوتاوە. بـەرای مـن لەپـەیوەند بەسـالی رابردوشەوە تۆ لەبری ئەوەی بیر لەدەیان بـەهرەی درەوشـاوە بکەیتـەوە، تـەنیا بـیر لەو لامپە سوتاوە دەکەیتەوە کە روناکی نییە."

٦٣

شەیتانیك بەهاوریكەی گوت: "سەیری ئەو پارسا بیفیزە بكە بەسەر جادەكەدا دەروات. دەچم دەست بەسەر رۆحیدا دەگرم.

ئەوی تریان گوتی: "ئەو گوی لەقسەت ناگریت. ئاخر ئەو تەنیا بیر لەشتە پیرۆزەكان دەكاتەوە."

بەلام شەیتان بەبی ئۆقرەییە هەمیشەییەكەی، خۆی خستە شیوەی جوبرەئیلی ئەمینو لەبەرامبەر كابرای پارسادا دەركەوتو گوتی: "من بە مەبەستی كۆمەك كردنی تۆ هاتووم."

كابرای پارسا گوتی: "تۆ دەبیت منت لەگەل یەكیكی تر لی تیكچووبیت. من لە هەموو ژیانمدا كاریكم نەكردووە سەرنجی فریشتەیەك بەلای خۆمدا رابكیشم." و دریژەی بەریگەكەیدا، بەبی ئەوەی كەبزانیت لەگومرایی دووركەوتۆتەوە.

٦٤

ژنی لەهاوریکانی نوسەر بۆسەیرکردنی نمایشی چوو بۆ برۆدوەی[١]. لە ماوەی نیوان دووپەردەدا، بۆ خواردنەوەی شتیك چووە دەرەوە. هۆلەکە قەرەبالغ بوو و خەلکی بەجگەرەکیشانو قسەکردن و خواردنەوەوە سەرقال بوون. پیانۆژەنیك پیانۆی دەژەنی، بەلام کەس گویی بۆ مۆسیقاکەی شل نەدەکرد. هاوریکەی نوسەر خواردنەوەکەی تەواو کردو پیانۆژەنەکەی خستەژیر چاودیریەوە. ماندوو دەهاتە بەرچاوو کارەکەی تەنیا وەکو ئەرکیك ئەنجام دەداو چاوەروانی کۆتایی هاتنی کاتی پشووەکە بوو. ژنە لەدوای هەلدانی خواردنەوەیەکی ترو بەدەست هینانی غیرەت، چووە لای پیانۆژەنەکەو بەدەنگی بەرز گوتی: "زۆر وەرزکەریو میشکی پیاو ورد دەکەیت. بۆچی بۆ دلی خۆت ناژەنیت؟"

پیانۆژەن سەرسام ماو دەستی کرد بەژەنینی ئەو ئاوازانەی حەزی لییان بوو. لەماوەی چەند دەقیقەیەکدا هۆلەکە بیدەنگ بوو. کاتی ئاهەنگەکە تەواو بوو، چەپلەیەکی بەجۆشیان بۆ لیدا.

١. Broadway

سانت فرانسیس ئاسیزی[١] کاتی لەبەرسەرقاڵ بوون بەکاروباری ژیانەوە هەموو شتیکی خستە لاوە، پیاویکی گەنجی زۆر خۆشەویست بوو. سانت کلییەر[٢] کاتی بریاری عیفەتو پاکیزەییدا، ژنە لاویکی زۆر جوان بوو. سانت رەیمۆندۆ لول[٣] کەپیی نایە بیابانەوە شارەزای زۆریك لەزانستو زانیاریەکانی سەردەمەکەی خۆی بوو. خواست لەسەرو هەموو شتیکەوەیە. جۆریك بەربەرەکانی خوازی هەیە. کەسی کەبۆ هەلاتن لەکیشەو گرفتەکانی سوود لە عیرفان وەردەگری، ریگەیەکی دریژ ناروات. کەسی کەناتوانیت لەگەل خەلکانی تردا دەرگای دۆستی ئاوەلا بکات، ئاساییە لەدونیا دوورەپەریزی بکات. کاتی مرۆڤ نەتوانی دەرامەتیکی باش بەدەست بهینی، خیرو بیرکردن لەپیناوی هەژاریدا چ مانایەکی هەیە؟ ئەگەر کەسی ترسنۆك بیت، بی فیزی نواندن کاریکی پوچانەیە. راست ئەوەیە شتیکت هەبیتو چاوی لی بپۆشی. جیاوازە لەگەل ئەوەی هیچت نەبیتو گاڵتە بەخەلکیتر بکەیت. بۆپیاوی دەرون نزم کاریکی سانایە بەم لاو ئەولادا بروات تەبلیغی هەژارییەکی رەها بکات. بەلام سوودی چیە؟

پیر دەلیت: "لەکاری خواوەند رازیبە و وەك چۆن رووبەرووی دنیا دەبیتەوە ئاواش بەسەر دەرونتدا زال بە."

---

[١]. Saint Francis of Assisi
[٢]. Saint clare
[٣]. Saint Raimundo Lull

٦٦

ڕەق بوون ئاسانە. تەنیا كاریك كەدەبیت ئەنجامی بدەین ئەوەیە كە بە خۆدوورگرتن لەخەلك لەئازارچیشتن خۆمان دووربخەینەوە. بەم جۆرە چیدی ناچار نین مەترسی ئەوین، نائومیدیو خەونە بی هودەكان قبول بكەین.

ڕەق بوون ئاسانە. ناچار نین لەپیناو تەلەفۆنگەلیكدا كەدەبوو بمانكردنایە، یان خەلكیك كەداوای یارمەتیان لی دەكردینو ئەو خیروخیراتانەی كەدەبوو بمانكردنایە، نیگەران بین.

ڕەق بوون ئاسانە. هیندە بەسە واخۆمان پیشان بدەین كە لەبورجی عاجدا دەژینو هەرگیز دلۆپە فرمیسكی ناریژین. بەلام دەبیت لەو باقی تەمەنەماندا ڕۆلی بگیرین.

ڕەق بوون ئاسانە. هیندە بەسە تەواوی ئەو شتە باشانە بخەینەلاوە كە ژیان دەیخاتە ئیختیارمانەوە،،

نەخۆشی بەدکتۆرەکەی گـوت: "دکتـۆر مـن زۆر بـەتوندی لـەژێر کاریگـەری ترسدامو ترس هیچ خۆشییەکی بۆ نەهێشتومەتەوە."

دکتۆر گوتی: "لیرە، لەعەیادەکەم، مشکیك هەیە کتیبەکانم ئەجوی. ئەگەر مـن ئـەو مەسـەلەیە بەسـەختی وەربگـرم، ئـەوا خۆیـم لیدەشـاریتەوە منیـش جگـە لەهەولدان بۆ راوکردنی ئەو چ کاریکی تر ناکەم. بەلام بەپیچەوانـەوە، مـن هـەموو کتیبە باشەکانم لەجییـەکی سـەلامەتدا دانـاوەو ریگـەم بەمشکەکە داوە دەسـتبەری بۆهەندی لەوانەی کە ماونەتەوە. بەم جۆرە مشکەکە وەك مشکی دەمینیتەوەو بـۆم نابیتـە میردەزمەیـەکی زەبـەلاح. لـە شـتگەلیکی کـەم بترسـەو هـەموو ترسـی خـۆت لەسـەر ئەوانــە کۆبکــەرەوە. بــەم شــیوەیە لەرووبەرووبوونــەوەی مەســەلەگەلیکی گرنگتردا، دەتوانی ئازایانە مامەلە بکەیت."

٦٨

پیر دەلی:

"زۆربەی جار خۆشویستن ساناترە لەوەی ببیت بە خۆشویستراو.

"ئیمە قبول کردنی یارمەتیو پشتیوانی خەلکانی دیمان دژوار دیتە بەرچاو. بۆئەوەی خودکەفایانە دەربکەوین، هەولەکانمان بواری دەربرینی ئەوین بەخەلکانی دی نادەن.

"زۆریك لەدایکانو باوکان، لەتەمەنی پیریدا، رۆلەکانیان لەقەرەبووکردنەوەی ئەو خۆشەویستیو پشتیوانییە مەحروم دەکەن کەلە منالیدا پییان دراوە. زۆر ژنومیرد، لەکاتی غەمبارییاندا لەپشت بەستن بەوی تریان هەست بەشەرم دەکەن. لەئەنجامدا، ئاوی ئەوین ری ناکاتو بلاو نابیتەوە.

"تۆ دەبیت رەفتاری سۆزئامیزانەی خەلکانی دی قبول بکەیت. دەبیت ریگە بەکەسانی دی بدەیت یارمەتیت بدەن، هیزی پیشوەچوونت بدەنی.

"ئەگەر ئەوینیکی وا بەدلسۆزیو بی فیزییەوە قبول بکەیت، ئەوکات بۆت دەردەکەویت ئەوین نەدەبەخشریتو نەوەردەگیریت. ئەوین بوونە هاوبەشی یەکترییە."

حـەوا لـەباغی عـەدەندا پیاسـەی دەکـرد، ئیبلیـس لەشـیوەی مــاردا لیــی نزیــك بووەوەو گوتی: "ئەم سیوە بخۆ."

حەوا، هەر بەو جۆرەی کەخودا فەرمانی پی کردبوو، بەقسەی نەکرد.

مارەکە پیی داگرت: "ئەم سیوە بخۆ. پیویستە بۆ میردەکـەت جوانـترو دلبـەرتر بیت."

حەوا گوتی: "پیویست ناکات. ئەو جگە لەمن کەسی تری نی‌یە."

مار دایە قاقای پیکەنین‌و گوتی: "هەلبەتە هەیەتی."

لەبەرئـەوەی حـەوا بـاوەری بەقسـەی مارەکە نـــەکرد، مارەکـە حــەوای بۆسـەر گردۆلکەیەك برد کە کانییەکی لی بوو.

مارەکە گوتی: "ئەو لەخوارەوەیە. ئادەم ئەوی لیرەدا شاردۆتەوە."

حـەوا سـەیری خـوارەوەی کـردو ژنیکـی جوانـی لەئاوەکـەدا بینـی، ئــەوجا ئــەو سیوەی خوارد کەمارەکە دابوویە.

هەلبژاردەگەلی لە" نامەیەك بۆدلم":

" دلەکەم، مـن هـەرگیز تـۆ سەرزەنشـت و سـەرکۆنە ناکـەم. لـەوەی کـەدەیلییت هەرگیز هەست بەشەرم ناکەم. دەزانم تـۆ رۆلـەی خۆشەویستی خودایتو ئـەو تـۆ لەپەنای پرشنگی ئەوینو جەلالی خۆیدا پەنا دەدات.

" دلەکەم.. مـن بـاوەرم بـەتۆ هەیـە. مـن لایـەنگری تـۆم و بـەردەوام نــزات بـۆ دەکەم. دوعا دەکەم کە بگەیت بەو کۆمەكو پشتیوانییەی کەپیویستتە.

" دلەکەم، من باوەرم بەتۆ هەیە، لەسەر ئەو باوەرەم کـە ئـەوینی خـۆت لەگـەل هەرکەسـیکدا کەپیویستی پییـەتی یـان شایسـتەیەتی بـەش دەکـەیت. بــاوەرم وایــە ریگەی من ریگەی تۆیەو ئیمە پیکەوە بەرەو گیانی پیرۆز هەنگاو دەنیین.

" داوات لی دەکەم متمانەم پیبکـەیت. بزانـە کـە خۆشـم دەوییـتو هـەول دەدەم تەواوی ئەو ئازادییەت بتدەمی کەبۆ شادانە لیدان لەسنگمدا پیویستت پییەتی،.

" هەر کاری پیویست بیت ئـەنجامی دەدەم تاهـەرگیزاو هـەرگیز لـە بوونـی مـن لەچوار دەورتدا هەست بەدلتەنگی نەکەیت.

٧١

پیر دەڵیت:

" کاتی بڕیار دەدەین دەست بۆکاریك ببەین، ئاساییە دەرگیریگەلیکی نەویستراو بینە پیشی. ئاساییە لەم دەرگیرییانە برینگەلیکمان ویکەوی. برینەکان چاك دەبنەوە، بەلام شوینەواریان دەمینیتەوە، ئەمەش خۆی بەهرەیەکە شوینەواری برینەکە تاکۆتایی تەمەن لەگەلمان دەمینیتەوە، ئەمە کۆمەکیکی گەورەیە بۆ ئیمە. ئەگەر سەردەمانیك، بەهەر هۆیەك بی، ئارەزوی گەرانەوە بۆ رابردوو لەئیمەدا بەهیزبیتەوە، ئەوەندە بەسە تەماشای شوینەواری برینەکانمان بکەین. شوینەواری برین، جیگەی کۆتو زنجیرنو دەمانخەنەوە یادی ترسی زیندانو بەم وەبیرهینانەوەیە، دووبارە بۆپیشەوە دەرۆین."

٧٣

سانت پـاول[1] لەنامەیـەکیدا پیمـان دەلیـت هیـوری یەکیکـە لەتایبەتمەندییـە سەرەکییەکانی ئەوین.

وەرن باهـەرگیز لـەیادی نەکـەین کـە ئـەوین یـانی ناسـکی، گیـانی سـەخت ریگـە بەدەسـتانی خـودا نـادات بیتوینیتـەوەو بەوشـیوەیەی جیگـەی خواسـتی خۆیـەتی دروستی بکاتەوە.

نوسەر لەشـەقامیکی بـاریکی بـاکوری ئیسـپانیادا گەشـتی دەکـرد پیـاویکی بینـی لەسەر پیخەفێ لـەگوڵو گولـزار راکشابوو. لیـی پرسـی: "پیـت وانیـیـە بـەم کـارەت گولەکان دەپلیشینیتەوە؟"

کابرا وەڵامی دایەوە: "نـەخیر. تـەنیا هـەوڵ دەدەم تۆزقالـێ لەناسـکیەکەیان بـۆ خۆم هەلبگرم."

---

[1]. Saint Paul

پیر دەلیت:

" هەموو رۆژی دوعـا بکـە، تەنانـەت ئەگـەر دوعاکـانت نارۆشـنیش بـن، لـە دوعاکـانتدا داوای هیــچ شـتیکیش نەکـەیت. خـۆت لەسـەر دوعـا کـردن رابینــە، خۆئەگەر ئەم کارە لەسەرەتادا دژوارە، ئەوا بەلین بەخۆت بدە: (من ئەم هەفتەیە، هەموو رۆژی دوعا دەکەم.)و لـەکۆتایی هەفتـەدا، ئـەم بەلینـە بـۆ حـەوت رۆژی تـر تازە بکەرەوە.

" بیرت نەچی بەم کارە، نەك هەر تەنها پەیوەندییەکی توندو تۆل لەگەل جیهانی مانـادا دادەمـەزرینی، بـەلکو لەسـەر راهینـانی ئـیرادەیش رادییت. لـەریی راهینانگـەلیکی واییەوەیە کە لەشەری ژیاندا دیسپلینی پیویست لەخۆماندا دروست دەکەین.

" سوودی نـابیت گـەر یـەك رۆژ بەلینەکـەت فـەرامۆش بکـەیتو رۆژی دواتـر دوبارە دوعا بکەیتـەوە. یـان ئـەوەی یـەك رۆژ حـەوت جـار دوعـا بکـەیتو لەشـەش رۆژەکەی تردا دوعا نەکەیتو پیت وابیت ئەرکی خۆت ئەنجام داوە.

" هـەندی شـت دەبیـت بەهـەنگاوی هاوئاهـەنگو نـەزمیکی راسـتو دروسـت جیبەجی بکرین."

خراپەکاریك، لەکاتی مردندا فریشتەی دەرگاوانی دۆزەخی بینی.

فریشتە گوتی: "هیندە بەسە کەتەنیا یەك کاری چاکت کردبێ تاهەر ئەو کارە رزگارت بکات. باش بیر بکەرەوە."

کابرا بیری کەوتەوە جاریکیان لەدارستانیکدا پیاسەی دەکرد، لەسەر ریگەکەیدا جالجالۆکەیەکی بینیبوو، جا بۆ ئەوەی پێ بەجالجالۆکەدا نەنیت، لەریگەکەی خۆی لایدابوو.

فریشتە زەردەیەکی کردو لەم کاتەدا تالی لەتەونی جالجالۆکەیەك لەئاسمان هاتە خوارەوەو ریگەی بەکابرادا سەربکەویت بۆ بەهەشت. باقی حوکمدراوەکانی تریش سوودیان لەتەونەکە وەرگرتو دەستیان کرد بەسەرکەوتن بەرەو سەرەوە. بەڵام کابرا لەترسی پچرانی تەونەکە گەرایەوەو پالی بەوانەوەنا بۆ خوارەوە، لەهەمان ساتدا تەونەکە پچراو کابرا دووبارە گەرایەوە بۆ دۆزەخ. ئەو کات کابرا گویی لیبوو فریشتەکە دەلیت: "شەرمهینەرە. خۆپەرستییەکەت ئەو تاکە چاکەیەشتی کرد بە خراپە."

٧٥

پیر دەلیت:

"دووریان جیگەیەکی پیرۆزە. لەویدایە کەدەبیت زیارەتکەر بریاری خۆی بدات. هەر لەبەرئەوەیە خواکان لەدووریانەکاندا دەخۆنو دەخەون.

"جیگەیەك کەدوو ریگە بەیەکەوە ببەستێ، دوو هیزی مەزن تیایدا کۆدەبیتەوە؛ ریگەیەك هەلدەبژیردریتو ریگەیەك لەبەرچاو ناگیریت. دوو ریگە تەنیا بۆ ماوەیەکی کورت دەبن بەتاکە ریگەیەك.

"رەنگە زیارەتکەر لەویدا پشوو بدات، سەرخەوێ بشکینێو تەنانەت پرسو راویژیش بەخودایانی نیشتەجێی دووریانەکە بکات، بەلام هیچ کەسێ ناتوانیت هەتاهەتایە لەویا بمینیتەوە. کاتێ بریار درا، ئەو دەبیت بەبێ بیرکردنەوە لەو ریگایەی کەخستویەتیە لاوە دریژە بە ریگاکەی بدات. جگە لەمە، دووریانەکە دەبیتە چەرمەسەری.

٧٦

مرۆڤایـەتی، بـەناوی راسـتی‌یەوە ژمارەیـەك لەدرندانـەترین تاوانـەكانی خـۆی ئـەنجام داوە. پیـاوو ژنگـەلیك لەخـەرمانی ئـاگردا سـوتاون. كـەلتوری هـەندی لەشارسـتانیەتەكان بەتـەواوی فـەوتاوە. ئەوانـەی كـەگوناهی خواردنـی گۆشـتیان ئـەنجامدا دوور خرانـەوە. ئـەوانی بـەدوی ریگەیـەكی تـر كـەوتن، بەگشـتی لەمافـە مەدەنییەكان بیبەری كران.

مرۆڤیـك، بـەناوی راسـتی‌یەوە چوارمیخـەی كیشـرا. بـەلام لـەپیش مردنیـدا، پیناسەیەكی هەمەلایەنەی بـۆ راسـتی بـەجی هیشـت. راسـتی شـتیك نییـە دلنیـایی بەئیمە ببەخشیت. شتیك نییە ئیمە والی بكات لە خەلكی رەشۆك باشتر بین. شتیك نییە كە لەزیندانی بیروباوەری دواكەوتووانـەدا بەحەپسی بمینیتـەوە. راسـتی ئـەو شتەیە كە ئیمە دەگەیەنیت بەئازادی.

ئەو گوتی: "راستی بناسە. ئەوكات راستی تۆ ئازاد دەكات."

٧٧

یەكی لەراهیبەكانی پەرستگەی سیتا گوناهیكی گەورەی كرد، برایـان بـۆ داوەری كردن داوای ئاقلترین راهیبیان كـرد. راهیبـە ئاقلەكـە بـەم كـارە رازی نـەبوو، بـەلام كاتی پیداگری هەمووانی بینی، سەرئەنجام رازی بوو.

راهیبی هۆشمەند بەرلەوەی بكەویتـە ری، دۆلكەیـەكی هـەلگرتو بنەكـەی كـون كرد. پاشان دۆلكەكەی پركرد لەوردە زیخو بـەرەو پەرسـتگەكە كەوتـەری. گـەورەی رۆحانیان دۆلكەكەی بینی؟ لەمانای ئەم كارەی پرسی.

راهب گوتـی: " مـن بـۆ داوەری كـردن لەسـەر كەسـیكی تـر هـاتووم. گونـاه لەسـەرورووم دەبـاری، وەك چۆن وردە زیـخ لـەم دۆلكەیـە دیتـە خـواری. بـەلام مـن لەبەرئەوەی تەنیا سەیری بەرامبەرەكەم دەكەمو گوناهەكانی خۆم نـابینم، دەتـوانم لەسەر كەسیكی تر داوەری بكەم.

بەبیسـتنی ئـەم قسـانە، راهیبـەكان بریاریـاندا، بـی سـیو دوو لیپرسینەوەكە رابگرن.

٧٨

لەسەر دیواری کلیسایەکی بچوك لەپیرنە نووسراوە:

"پەروەردگارا، بائەم مۆمەی کەئیستا دامگیرساند، بدرەوشیتەوە.

لەکاتیکیشدا کەدوچاری کیشەیەکم‌و عەزمی بریاریکم هەیە،

روناکم بکاتەوە

بائاگریك هەلبگیرسینێ.

کەبتوانی بەهۆیەوە خۆپەرستی‌و غرورو ریابازی من بسوتینێ.

باگریکی لی هەلسێ

کەبتوانی بەهۆیەوە گەرمی بەدلم ببەخشێ‌و فیری خۆشەویستیم بکەیت.

من ناتوانم ماوەیەکی زۆر لیرە بمینمەوە.

بەلأم بەدانانی ئەم مۆمە، گەردیك لەبوونی من لیرە دەمینیتەوە

یارمەتیم بدە کارەکانی ئەمرۆم عیبادەت بن.

ئامین.

٧٩

یەكێ لەهاوریكانی نوسەر بریاریدا چەند هەفتەیەك لەیەكێ لەپەرستگەكانی نیپاڵ بەسەر بەرێ. رۆژێ پاش نیوەرۆ چووە ناو یەكێ لەپەرستگە زۆرو زەوەندەكانی دیرەوەو راهیبیكی بینی كە زەردەخەنە لەسەر لیو لەمیحرابدا دانیشت بوو.

ئەو پرسی: "بۆچی پیدەكەنیت؟"

راهیب گوتی: "چونكە لەمانای مۆز تێ دەگەم." ئەوكات كیسەكەی كردەوەو مۆزیكی گەنیوی دەرهیناو گوتی: "ئەمە ئەو ژیانە روو لەكۆتاییەیە كە ماوەكەی بەسەرچووەو سوودیكی لی وەرنەگیراوە. ئیستاش زۆر درەنگ بووە." پاشان مۆزیكیتری لەكیسەكە دەرهینا كەهیشتا سەوز بوو. ئەو مۆزەی پیشانی كابراداو دووبارە خستیەوە نیو كیسەكەیەوە و گوتی: "ئەمە ئەو ژیانەیە كەهیشتا سەرەی نەهاتووەو چاوەروانی كاتی گونجاوە." دواجار مۆزیكی گەییوی دەرهینا، پاكی كردو لەگەڵ كابرادا نیوە بەشیان كردو گوتی: "ئەمە ساتەوەختی ئیستایە. فیربە چۆن بەبێترس تیایدا بژیت."

ژنیك، ریك بری ئەو پارەیەی هەلگرت کەپیویستی بوو کورەکەی پێ بەریت بۆ سینەما، لەماڵ چوو بووە دەرەوە. کوریژگە خرۆشا بوو تاوناتاوێ لـەدایکی دەپرسی کەی دەگەنە ئەوێ.

کاتێ لەپشت چـرای سـووریترافیکلایتەکەوە وەسـتا بـوو، سـوالکەریکی بینـی لەقەراغ شۆستەکە دانیشتووە. گویی لەدەنگێ بـوو دەیگـوت: "هـەموو ئـەو پارانـەی پیتە بیدە بەو"

ژنە لەگەڵ دەنگەکەدا کەوتە قسەوباس، ئەو بەلینی بەکورەکەی دابوو کـەبیبات بۆ سینەما.

دەنگەکە پیێی داگرت: "هەموو پارەکەی بدەری."

ئـەو گوتـی: "دەتـوانم نیـوەی پارەکـەی بدەمـێو کورەکــەم بەتــەنیا بنــیرم بـۆ سینەماو خۆشم لەدەرەوە چاوەروانی بم."

دەنگەکە نەیویست لەم بارەیەوە یەك‌و دوو بکات: "هەموو پارەکەی بدەرێ"

ژنە کاتی نەبوو بۆ کورەکەی رون بکاتەوە. ئوتومبیلەکەی راگرت‌و پارەکـەی بـۆ گەداکە راگرت.

سوالکەرەکە گوتی: "ئیوە بۆ منتان سەلماند کەخودا هەیە. ئەمرۆ رۆژی لـەدایك بوونمە. مـن لەسـوالکردن نارەحـەت‌و شـەرمەزار بـووم. لەبەرئـەوە بریـارم دا سـواڵ نەکەم. گوتم ئەگەر خوایەك هەبیت، خۆی دیارییەکم پیشکەش دەکات.

٨١

پیاویك لەژێر باراندا، بـەگوندیکی چکۆلـەدا تێدەپـەڕی. مـالێکی بینـی دەسـوتاو پیاوێکی بینی لە ژوری دانیشتن لەناوەڕاستی ئاگرەکەدا دانیشتووە.

گەشتیار هاواری کرد: "هێی، مالەکەت ئاگری گرتووە!"

کابرا وەلامی دایەوە:"دەزانم."

گەشتیار گوتی: "ئەی بۆ نایەیتە دەرێ؟"

کابرا گوتی: "ئاخر لەدەرەوەش بـاران دەبـارێ. دایکـم هەمیشـە دەیگـوت ئەگـەر بەباران بڕۆیتە دەرەوە، توشی کۆکە دەبیت."

زائوچی[1] لەبارەی ئەم چیرۆکەوە دەلیت: "ئاقلّ ئەو کەسەیە وەختێ ناچار بـوو، بتوانیت شوینەکەی بەجیبهیلیت."

[1]. Zao chi

۸۳

لەهەندێ لەسونەتەکانی جادوگەریدا، قوتابیان رۆژیکی ساڵ - یان ئەگەر پیویست بیت دواین رۆژی هەفتەیەك- رۆژیك بۆ پیاسە کردن بەنیو کەلوپەلەکانی مالدا تەرخان دەکەن. ئەوان دەست لەهەموو شتەکان دەدەنو بەدەنگی بەرز دەپرسن: "بەراست من پیویستم بەمە هەیە؟" کتیبەکان لەسەر رەفەکان هەلدەگرنو دەلین: "ئایا من جاریکیتر ئەم کتیبە دەخوینمەوە؟"و هەر یادگارییەك کە هەلیانگرتوە بەرزی دەکەنەوە و دەپرسن: "ئایا هیشتاش ئەو ساتەم بەلاوە گرنگە کەئەم شتە دەمخاتەوە یادی؟" دەرگای گەنجەکان دەکەنەوەو دەلین: "چەندیکە ئەمەم نەپۆشیوە؟ ئایا بەراستی پیویستم پییەتی؟"

پیر دەلیت: "شتەکان وزەی تایبەتی خۆیان هەیە. کاتێ سوودیك ناگەیەنن، دەبنە ئاویکی راوەستاو لەنیو مالدا: جیگەی گونجاو بۆ زەلکاوو میشولە. دەبیت وریا بیتو ریگا بدەیت وزە ئازادانە وەگەر بکەوێ. ئەگەر کەلوپەلی کۆنە هەلگری، ئەوا کەلوپەلە تازەکان بۆ نمایش کردنی خۆیان جیگەیان دەست ناکەویت."

٨٣

حەکایەتیکی کۆنی پیرۆیی، چیرۆکی شـاریك دەگیریتـەوە کەهـەموو خەلکەکـەی شاد دەژیـان، هـەر کاریکیـان حـەز لییبووایـە دەیـانکردو پیکـەوە بەباشـی دەسـازان. بیجگـە لەفەرمانرەواکـە کەغـەمگین بـوو، ئـەویش لەبەرئـەوەی شـــتیك نـــەبوو فەرمانرەوایەتی بەسەردا بکات. زیندان خالی بوو. هیچ کاتێ دادگا بەکار نـەهاتبوو و لەدیوانی دادنووسدا هیچ بەلگەنامەیـەك نەدەنوسـرا، لەبەرئـەوەی قسـەی مـرۆڤ زیادتر لەو پەرە کاغەزانەی ئەو قسانەیان لەسەر تۆمار دەکرا، نرخیان هەبوو.

رۆژیك فەرمانرەوا چەند کریکـاریکی لەناوچەیـەکی دوورە دەسـتەوە بانگهیشت کرد تا لەناوەراستی مەیدانی سەرەکی شاردا سـەکۆیەك دروسـت بکـەن. هەفتەیـەك دە نگی چەکوش‌و مشار دەبیسترا.

لەکۆتاییدا فەرمانرەوا هەموو خەلکی بۆ ئاهـەنگی پـەردەلادان بانگهیشت کـرد. بەهەیبەتیکی تەواوەوە لەهەر چوار لای سـەکۆیەکەوە پـەردە خزیـە خـوارێ. لـەوێ سیدارەیەك دەبینرا.

خــەلکی لەیــەکتریان دەپرسـی سـیدارە لـەوێ چـی دەکـات. ئــەوان بـــەترس‌و دلەراوکیوە بۆ لابردنی ناکۆکیگەلی کەپیشتر بەدانوستانی دوولایەنە چارە دەکـرا بـۆ دادگا رۆشتن. چوون بۆ دیوانی دادنووس تا ئەو بەلگەنامانە تۆمـار بکـەن کەپیشتر تـەنیا بەشـیوەی قسـەی شەخسـی بـوون. هـەروەها لەترسـی یاسـا دەسـتیان کـرد بەگویگرتن لەقسەکانی فەرمانرەوا. ئەم ئەفسانەیە دەلیت هیچ کاتێ سـیدارەدارەکە کەلکی لیوەرنەگیرا، بەلام بوونی ئەو هەموو شتیکی گۆری.

۸٤

پیر دەلیت:

"لەم ساتە بەدواوەو بۆ ماوەی چەند سالی، جیهان بەئاراستەی گۆشەگیرکردنی کەسانیکدا دەرواتــە پیشەوە کەبیرو بۆچوونی رزیویان هەیە. وزەی زەوی دەبیت تازە ببیتەوە. ئەندیشە تازەکان پیویستیان بەشوین هەیە. جەستەو رۆح خەباتی نوییان دەویٚ. ئاییندە لەدەرگا دەداتو هەموو ئەندیشەکان، جگە لەوانەی کەچنگ لەدەمارگیری توند دەکەن، بواری دەرکەوتن بەدەست دەهینن.

"ئەوەی گرنگە دەمینیتەوەو ئەوەشی بیٚ سوودە مەحو دەبیتەوەو نامینیٚ. بەلاٚم ریگەبدە هەرکەس داوەری بیرورای خۆی بکات. ئیمە دادوەری خەونەکانی خەلکانیتر نین.

"بۆ باوەربوون بەو ریگەیەی کە گرتومانەتە بەر، پیویست بەسەلماندنی عەیباری ریگەیەکیتر ناکات. کەسیك کەوا دەکات، باوەری بەریگەکەی خۆشی نییە."

٨٥

ژیان لەپیشبرکییەکی گەورەی پاسکیل سواری دەچیت کەئامانج لیی ژیانە لەسەر بنچینەی ئەفسانەی شەخسی.

لەهیلی دەست پیکردن دا، هەموو بەیەکەوەین‌و هاورییەتی‌و شۆرو شەوقمان لەگەڵ یەکدا بەش دەکەین. بەلاّم بەبەرەو پیشچوونی پیشبرکیکە، شادمانییەکەی یەکەم جار جیگەی خۆی بەکیبەرکیّ کردنەکە دەدات: ماندویتی، یەك ریتمی‌و متمانە بەخۆ نەکردن. دەبینین هەندیّ هاوریّ خۆیان لەهەوڵ‌و کیبرکییەکە دەبویرن. هیشتا لەپیشبرکیدان تەنیا لەبەرئەوەی کەناتوانن ئەم کارە لەنیوەیدا واز لیبینن. ئەم جۆرە خەلکانە زۆرن. ئەوانە لەقەراغی ئوتومبیلی تەداروکاتەکەدا پایدەر لیّدەدەن و لەگەڵ یەکدا قسە دەکەن‌و دریژە بەکارەکەیان دەدەن.

ئیمە خۆمان لەحالیدا دەبینینەوە کەپیشیان دەکەوین؛ پاشان ناچارین رووبەرووی تەنیایی بینەوە. لۆفەو پیچە نامۆکان‌و کیشەکانی پاسکیلەکە گیژمان دەکات. دواجار لەخۆمان دەپرسین کەئایا ئەم کۆششە، بەهایەکی هەیە؟

بەلیّ، بەهای هەیە. دەست لەکۆشش هەلمەگرە.

٨٦

پیرو موریدێ لەبیابانی عەرەبستاندا بەئەسپ غاریان دەدا. پیر سوودی لەهەموو ساتەوەختیکی گەشتەکە وەردەگرت تا وانەی باوەر فیری قوتابییەکەی بکات. دەیگوت: "پشت بەخوا ببەستە. ئەو هەرگیز بەندەکانی خۆی بەرەڵا ناکات."

شەو لەجییەکدا هەواریان خستو پیر داوای لەموریدەکەی کرد ئەسپەکان بەبەردیکەوە ببەستیتەوە.

مورید بەرەو لای تاویرەبەردیك رۆشت. بەڵام ئەوەی پیرەکەی فیری کردبوو بیری کەوتەوە. بەخۆی گوت: "پیر خەریکە من تاقی دەکاتەوە. من دەبیت ئەسپەکان بەخودا بسپیرم." پاشان بەبێ ئەوەی ئەسپەکان ببەستیتەوە، بەئەمانەتی خوا بەرەلای کردن.

سپیدە، مورید ئەسپەکانی نەبینی. شپرزەو تیکچوو هاتەلای پیرو سکاڵای کرد: "تۆ سەبارەت بەخوا هیچ نازانی. من ئەسپەکانم بەخودا سپارد، بەڵام ئیستاکە دەبینم ئاژەلەکان رۆیشتوون."

پیر گوتی: "خوا دەیویست چاوەدیری ئەسپەکان بیت، بەڵام بۆ ئەم کارە پیویستی بەدەستەکانی تۆ هەبوو تا ئەسپەکان ببەستیتەوە."

٨٧

جۆن گوتی: "دوور نییە عیسا بەمەبەستی رزگار کردنی گیانەکان ژمارەیەك لەحەوارییەکانی بۆ دۆزەخ نەناردبیت. تەنانەت لەدۆزەخیشدا هەموو شتێ کۆتایی نەهاتووە."

ئەم بۆچوونە نوسەری سەرسام کرد. جۆن کارمەندی ئاگر کوژانەوەیەو ئەو رۆژە رۆژی پشووی بوو.

نووسەر پرسی: "بۆچی ئەم قسانە دەکەیت؟"

جۆن گوتی: "چونکە من هەر لیرە، لەسەر زەوی، رۆشتوومەتە دۆزەخەوە. دەچمە ناو خانوو و بیناگەلیکی گرگرتووەوەو خەلکانیك دەبینم کەئومیدی رزگار بونیان لەدەست داوەو چەندجار بۆ رزگارکردنی ئەوانە گیانی خۆم خستۆتە مەترسییەوە. من لەم جیهانە گەورەیەدا، گەردیلەیەکم کە لەزۆریك لەشەرەکانم لەگەڵ ئاگردا ناچار بووم وەکو کەسیکی قارەمان رەفتار بکەم. ئەگەر من – هیچیك – بتوانم ئاوا بکەم، بینە بەرچاوی خۆت عیسا چی ناتوانیت بکات. من گومانم نییە ژمارەیەك لەحەوارییەکانی عیسا چونەتە ناو دۆزەخەوەو لەوێ خەریکی رزگارکردنی گیانەکانن.

پیر دەڵیت:

(هەندیك لەكۆمەڵگە سەرەتاییەكان نەریتیان وابوو مردوەكانیان بەشێوەی گرمۆڵە (جنین)یی بنێژن. ئەوان دەیانگوت: (مردوو دوبارە پێ دەنێتە ژیانیكی نویوە و ئیمە دەبیت بەهەمان حالەتەوە كەپێی نایە ئەم دنیایەوە بینێژین."

لەو كۆمەڵگانەدا مردن تەنها هەنگاویكیتربوو لەریگەی پیوانی دنیادا.

"كەمە كەمە، جیهان قبوڵ كردنی لەسەرخۆیی مردنی لەدەست دا. بەڵام بایەخیكی نییە ئیمە چۆن چۆنی بیردەكەینەوە، چی دەكەینو باوەرمان بەچی هەیە. هەمووومان رۆژیك دەمرین."

(باشتر وایە وەكو یۆگاییە هندییەكان بكەین: مردن بكەینە راویژكاری خۆمان. بەردەوام بپرسین: "لەبەرئەوەی دەبیت رۆژێ بمرم، دەبیت لەئیستادا چی بكەم؟")

٨٩

ژیان پەنددادانو پەندوەرگرتن نییە. ئەگەر پیویستمان بەهاوکاری هەیە، باشتر وایە بزانین کەسانی دی چۆن چۆنی توانیویانە - یان نەیانتوانیوە - گیروگرفتەکانیان چارەسەر بکەن.

فریشتەی ئیمە هەمیشە ئامادەیەو بۆ گەیاندنی مەسەلەیەك بەئیمە لەلیوی کەسیکی دی کەلك وەردەگری. قسەکانی ئەو بەشیوەیەکی تەواو ئاساییو زۆربەی جار ریك لەساتیکدا دەیبیستین کەسەرباری ئاگالیبوون و سەرقالییەکانمان، ناهیلن موعجیزەکانی ژیان ببینین.

ئیمە دەبیت ریگە بەفریشتەکەمان بدەین هەر کاتێ خۆی بەگونجاوی بینیو بە باشترین شیوە کەخۆی دەیزانیت، قسەمان لەگەلدا بکات.

پیر دەلیت: "پەند، تیۆرەیەکە لەمەر ژیان - راستی ژیان، زۆر جیاوازە."

٩٥

باوكێك لەئەندامانی بزوتنەوەی ژیاندنەوەی مەسیح لەریودوژانیرۆ[1]سواری ئوتوبوس بوو، گوێی لەدەنگێ بوو داوای لی دەكرد لەهەمان ساتەوەختدا هەستێت و بانگەشە بۆ قسەكانی مەسیح بكات. باوكە كەوتە مشتو مر لەگەڵ دەنگەكەدا: "ئەوانە پێیان وایە من مرۆیەكی گاڵتەجارم. ئێرە شوێنی وەعز و وتاردان نییە." بەڵام دەنگەكە پێیداگرت كەهەر دەبێت قسە بكات. باوكە پارایەوە: "من پیاوێكی شەرمنم. تكایە داوای ئەمە لەمن مەكە." بەڵام هێزە دەرونیەكە هەروا پێیداگرت.

لەوكاتەدا بەلێنەكەی خۆی بیركەوتەوە؛ ئەوەی كەتەواوی نەخشەكانی مەسیح بگریتە ئەستۆ. هەستاو بەپەشۆكاوییەوە لەبارەی مەسیحەوە دەستی كرد بەقسە كردن. گەشتیارەكان بەبێدەنگی گوێیان بۆ هەڵخست. چاوی برییە تاكە تاكی گەشتیارەكان و هەموویان راستەوخۆ سەیری ئەویان دەكرد. هەموو ئەو شتانەی هەستی پێ دەكرد گوتنی و وەعزەكەی كۆتایی پێهیناو لەجێگەكەی خۆیدا دانیشتەوە.

ئەو باوكە تائەمرۆش نازانێت ئەو رۆژە، لەئوتوبوسدا چ ئەركێكی بەئەنجام گەیاندووە. بەڵام هیچ گومانی نییە كەئەو رۆژە، مەئمورییەتێكی ئەنجامداوە.

---

[1]. Rio de janiro

جادوگەریکی ئەفریقی، لەدارستانیکدا، قوتابیە تازە دەست بەکارەکەی رینوینی دەکرد. جادوگەر هەرچەندە تەمەنی زۆر بوو، بەخیرایی بەریدا دەرۆشت، لەحالیکدا لاوەکە یەك لەسەر یەك دەخلیسکاو دەکەوت. لاوە هەلدەستایەوە، جوینی دەدا، تفی دەکردە زەوی‌و بەدوای پیرەکەیدا بەریدەکەوتەوە. لەپاش بەپێ رۆشتنیکی دوورو دریژ، گەشتنە شوینیکی پیرۆز. جادوگەر بێ ماتڵ بوون دەستی کرد بەگەرانەوە بۆ ئەو شوینەی کەلییەوە رۆشتنەکەیان دەست پیکرد بوو.

لاوە کەوت، لەحالیکدا کەهەلدەستایەوە گوتی: "ئەمرۆ هیچت فیر نەکردم."

جادوگەر گوتی: "من ئەمرۆ دەمویست شتیکت فیربکەم، بەلاّم تۆ نەتتوانی فیری بیت. دەمویست فیرت بکەم لەژیاندا چۆن چۆنی رووبەرووی هەلەکانت ببیتەوە."

لاوە پرسی: "دەبیت چۆن چۆنی رووبەروویان ببمەوە؟"

جادوگەر وەلاّمی دایەوە: "هەر بەو جۆرەی کەدەبوو لەگەڵ کەوتنەکانتدا مامەلەت بکردایە. لەبری نەفرەت کردنی ئەو جیگەیەی لیی کەوتبووی، دەبوو بگەرایتایەو دەرتخستایە کەچ شتیك بۆتە هۆی خزین‌و کەوتنەکانت.

٩٣

راهیبێ چوو بۆ دیداری باوکە گەورەی پەرستگەی سیتا.

راهیب گوتی: "پیرەکەی من نازانیت رینوینیم بکات. ئایا دەبیت وازی لێ بینم؟"

باوکە گەورە قسەیەکی نەکردو راهیبەکە گەرایەوە بۆ بیابان.

یەك هەفتە دوای ئەوە راهیبەکە سەرلەنوێ بۆلای باوکە گەورەی پەرستگە گەرایەوەو گوتی: "پیرەکەم نازانیت رینوینیم بکات منیش بریارم داوە وازی لێ بینم."

باوکە گەورەی پەرستگە گوتی: "کاریکی ئاقلانەیە. کاتێ مرۆڤ بۆی دەردەکەویت کەگیانی نارازییە، ناتوانیت پەند وەربگریت. بۆ دریژەدان بەجولەت لەژیاندا، ئەو بریارانەی پیویستن، بیاندە."

٩٣

ژنیکی گەنج بۆ بینینی نوسەر هاتو گوتی: "دەمەوێ مەسەلەیەکت لەگەلدا باسی بکەم. من هەمیشە بروام وابووە کەلە بەهرەی شیفا بەخشیندا بەهرەمەندم، بەڵام هەرگیز جورئەتم نەبووە لەسەر کەسێ تاقی بکەمەوە. تائەوەی رۆژیکیان میردەکەم لەپیی چەپیدا هەستی بەئازاریکی زۆر کردو کەسیش لەبەردەستا نەبوو کۆمەکی بکات. من بەشەرمنییەوە بریارمدا دەستم بخەمە سەر پیی ئەو و داوابکەم ئازارەکە نەهیلم. من بەبێ ئەوەی باوەرم بەمە هەبیت کەدەتوانم یارمەتی ئەوبدەم، ئەم کارەم کرد کاتێ وام کرد گویم لی بوو میردەکەم دوعا دەکات: (پەروەردگارا، بهیلە هاوسەرەکەم بەسەر پەیامهینی روناهیو توانـاتدا توانـادار بیت.) دەستم، دەستی کرد بەگەرم بوونو ئازارەکە نەما. دواتر لەوم پرسی کەبۆچی بەو جۆرە دوعای کرد. ئەو وەڵامی دایەوە بۆ ئەوەی متمانە بەخۆمم بداتێ. ئەمرۆ من بەهۆی مەرحەمەتی ئەو وشانەوە توانام هەیە شیفا ببەخشم."

٩٤

ئاریستیپوسی[1] فەیلەسوف، سەر مەست لەتوانای خۆی لەبارەگای دیونیسوس[2] فەرمانرەوای سەرکوتگەری سیراکۆس، رۆژێ چاوی کەوت بە دیوژانس[3] کە شۆربای نیسکی لەبەردەمیدا دانابوو.

ئاریستیپوس گوتی: "ئەگەر خزمەتی دیونیسوست بکردایە، ناچار نەبووی نسکین بخۆیت."

دیوژانس گوتی: "ئەگەر دەتزانی چۆن چۆنی بەنسکین خواردن رازی بیت، ناچار نەبووی کرنوش بەری بۆ دیونیسوس."

پیر دەلیت: "راستە هەر شتەو نرخیکی هەیە، بەلام هەمیشە نرخ ریژەییە. کاتێ بەدوای خەونو ئامانجەکانماندا دەکەوین، رەنگە کەسانی دی پییان وابیت کەناشادو مایەی بەزەیی بین. بەلام ئەوەی کەسانی دی بیری لی دەکەنەوە گرنگ نییە. ئەوەی گرنگە ئەوهەست بەخۆشی کردنەیە کەلەناو دلدا هەستی پیدەکەین."

---

[1]. Aristipus
[2]. Dionysus
[3]. Diogenes

هەوالیان دابە پیاویکی تورك، کە لەئیران پیریکی گەورە دەژی. کابرا بێ کات بەفیرۆدان هەرچی بوو فرۆشتی، مالئاوایی لەخیزانەکەی کردو بەدوای ئەقلدا کەوتەرێ.

پاشی چەند سالّ سەرگەردانی، سەرئەنجام گەیشتە بەردەم دەرگای سەرا چکۆلەکەی کابرای گەورە و بەترسو ریزەوە لەدەرگایدا.

پیری گەورە دەرگای کردەوە.

کابرا گوتی: "من خەلکی تورکیام. ئەم هەموو ریگایەم بریوە تاپرسیاریکت لی بکەم."

پیر، سەرسورماوانە گوتی: "زۆر باشە، دەتوانیت بپرسی."

کابرا گوتی: "دەمەویت لە پرسیارەکەمدا ورد بم. ئایا دەتوانم پرسیارەکەم بەتورکی بلیم؟"

پیاوە هۆشمەندە گوتی: "بەلێ، ئیستا وەلامم دایتەوە. ئەگەر شتیکیتر هەیە کەدەتەویت بزانیت، لەدلت بپرسە، دلت وەلامت دەداتەوە."

ودەرگاکەی داخست.

پیر دەلیت:

"وشە، توانایە. وشە جیهان دەگۆریت، هەر بەو شیوەیەی کەپیاویش دەگۆرێ. هەموومان بیستوومانە کەدەلین: "باسی ئەو روداوە باشانە نەکەین بەسەرماندا هاتووە نەبادا ئیرەیی کەسانی دی خۆشیو شادمانیەکانمان لی تیك بدەن."

"قەت وانییە. ئەوانەی سەرکەوتوون، لەخۆباییانە باسی موعجیزەکانی ژیانیان دەکەن. ئەگەر وزەیەکی ئیجابی لەبۆشاییدا بەرەلاّ بکەیت، ئەو وزەیە، وزەگەلیکی ئیجابی زیاتر کیش دەکات و لییانەوە کەسانیك دینیتە ئاراوە کەشادمانی تۆیان دەوی.

"حەسوودانو شکستخواردوان تەنیا لەیەك حالەتدا دەتوانن زیانت پێ بگەیەنن، ئەویش کەخۆت توانای ئەو کارەیان پێ بدەیت.

"مەترسە. لەگەلّ هەر کەسیکیدا کەئامادەیە؛ لەمەر روداوە باشەکانی ژیانت بدوی. گیانی بوون پیویستیەکی زۆری بەشادمانی تۆ هەیە."

٩٧

پاشـايەك لەپاشـاكانى ئيسـپانيا زۆر شـانازى بەرەچەلـەكى خۆيـەوە دەكـردو لەرادەبـەدەر سـتەمى لـەبێ دەسـەلاتان دەكـرد. رۆژێ لەگـەل كۆمـەلێ لـە دەسـتو پيوەندە بەرجەستەكانى لەبيابانيكدا پياسەى دەكرد، كەسالانيك لەوەو پيش باوكى لەشەريكدا تيايدا شكستى خواردبوو. گەشتنە پارسايەك كە گردۆلكەيـەكى گـەورەى لەئيسقان سەرو ژير دەكرد.

پاشا پرسى: "لەويا چى دەكەيت؟"

پارسا گوتى: "شەوكەتى سولتان بەردەوام بيت. كاتێ بيسـتم كەپاشـاى ئيسـپانيا ديـت بـۆ ئـيرە، بريـارم دا ئيسـكەكانى باوكتـان بدۆزمـەوەو بيدەمـەوە بەبـەريزتان. بەلام هەرچى هەولْ دەدەم نـاتوانم بيـان دۆزمـەوە. چـوون ئيسـكەكانى ئـەو لەگـەلْ ئيسكى جوتياران، هەژاران، كۆيلەو گەداياندا جياوازييەكى نييە."

٩٨

شەرکەریك لەمامۆستاکەی پرسی: "باشترین شمشیروەشین کێیە؟"

مامۆستا گوتی: "بچۆ بۆلای دەشتەکەی نزیکی پەرستگە. تاویرەبەردیکی لییە. دەمەویت سوکایەتی بەو تاویرەبەردە بکەیت."

قوتابی پرسی: "بۆچی دەبیت ئاوها بکەم؟ ئاخر بەردەکە وەلام ناداتەوە."

مامۆستا گوتی: "زۆرباشە، بەشمشیرەکەتەوە هەلمەتی بۆ بەرە."

قوتابی گوتی: "ئەمەش ناکەم. شمشیرەکەم دەشکێ. خۆ ئەگەر بەدەستانم پەلاماری بدەم، بەبێ ئەوەی شوینەواریێ لەسەر ئەو بەجێ بهیلم، پەنجەکانم بریندار دەکەم. بەلام من ئەمەم نەپرسی. من گوتم باشترین شمشیر وەشینە کێیە؟"

مامۆستا گوتی: "چاکترین کەس ئەوەیە وەکو ئەو گابەردەیە. بێ شمشیر راکیشان دەیسەلمینیت هیچ کەس ناتوانیت بەسەریا سەر بکەویت."

٩٩

نوسەر گەیشتە گوندی سان مارتین دوئونکس[1] لەناڤارا[2] و ئەو ژنەی دۆزییەوە کەکلیلی کلیسا ویرانەکەی رۆمی لەلابوو. ژنە بەمیهرەبانیەوە بەپلیکانەیەکی باریکدا سەرکەوتە سەرێ و دەرگاکەی کردەوە.

تاریکیو بێ دەنگی خانووە چاخناوەراستیەکە، کاریگەرییەکی راچلکینەرانەی لەسەرنوسەر دانا. نوسەر لەگەڵ ژنە کەوتە قسەو لەنیو قسەکانیدا گوتی هەرچەندە نیوەرۆیە بەڵام ناتوانریت بەرهەمە هونەرییەکانی کلیسا بەباشی ببینرین.

ژنە وەڵامی دایەوە: "وردەکاریەکان تەنیا لەکاتی خۆرهەڵاتن دا دەبینرین. وادەگیرنەوە کەوەستاکانی ئەم بینایە بەم کارەیان ویستوویانە کە بلین خواوەند کاتیکی تایبەتی بۆ نمایش کردنی گەورەیی خۆی داناوە."

---

[1]. San Martin de unx
[2]. Navarra

١٠٠

پیر دەلیت:

"دوو خـودا هەیـە: خودایـەك كەمامۆسـتایانمان فیریـان كردویـن، خودایــەكیش كەئیمــە فــیر دەكـات؛ خودایــەك كەخــەلكی هەمیشــە لەبارەیــەوە قســەدەكەن‌و خودایـەكیش كەقســەمان لەگــەڵ دەكـات؛ خودایــەك كــەفیركراوین لیــی بترســین، خودایەكیش كەلەبارەی خۆشەویستیەوە لەگەلماندا دەدوێ.

"دوو خـودا هەیـــە: خودایـــەك كەلـــەو ســـەرەیەو خودایـــەكیش كەلـــەژیانی رۆژانەماندا بەشدارە؛ خودایەك كەسزامان دەدات خودایەكیش كەكەم‌وكوریـەكانمان دەبەخشـیت؛ خودایـەك كەبـەئاگری دۆزەخ هەرەشـەمان لی دەكـات، خودایــەكیش كەباشترین ریگامان پیشان دەدات.

"دوو خـودا هەیـە: خودایـەك كەلـەژیر بـاری گوناهـەكانماندا وردمـان دەكـات، خودایەكیش كەبەئەوینی خۆی رزگارمان دەكات."

١٠١

رۆژێك لەمایكڵ ئەنجیلۆ[1]یان پرسی چۆن دەتوانێت بەرهەمێكی واجوان دروست بكات.

پەیكەرساز وەڵامی دایەوە: "زۆر سادەیە. كاتێ تەماشای پارچە مەرمەرێك دەكەم، پەیكەرێك لەناویدا دەبینم. تەنیا كارێك كەدەبێ بیكەم ئەوەیە ئەو شتانەی پەیوەندی بەپەیكەرەكەوە نیە لایبەمو دووری خەمەوە."

پیر دەڵێت:

هەریەك لەئێمە بۆ ئەفراندنی كارێكی هونەری دەستنیشانكراوە. ئەمە خاڵی سەرەكی ژیانی ئێمەیەو هەرچەندێك هەوڵ بدەین خۆمان فریو بدەین، دەزانین كەئەو كارە چەندە لەشادمانی ئێمەدا كاریگەرە. زۆربەی كات ئەو كارە هونەرییە لەژێرەوەی ساڵانێ لەترسو هەست بەگوناهو بێ بڕیاریدا شاردراوەتەوە. بەڵام ئەگەر بڕیار لەسەر نەهێشتن ولابردنی ئەو شتانە بدەین كەپەیوەندییان بەكارە هونەرییەكەوە نییەو هەروەها گومانمان لەلێوەشاوەییەكانی خۆمان نەبێت، ئەوا دەتوانین لەكارێكدا كەئەفسانەی تایبەتی ئێمەیە پێش بكەوین، ئەمەش تاقە رێگای ژیانی سەرفرازانەیە.

---

[1]. Michel Angelo

پــیره مــیردێ لەســەر جیگــەی مــردن، لاویکــی بــانگکردە لای ســەرینەکەیەوە تاچیرۆکیکی حەماسی بۆ بخوینیتەوە: ئەو پیرەمیردە لەرۆژگاری جەنگدا، یارمــەتی پیاویکی دابوو لەمردن رزگاری ببیت. پەنای پیاوەی دابوو خــواردنو ئەمنیــەتی بــۆ دابین کردبوو. کاتێ کابرا لەمەترسی رزگار بوو، بریاریدا کەرزگارکەرەکەی تەســلیم بەدوژمن بکات.

لاوە پرسی: "چۆن توانیت هەلبییت؟"

پــیرە گوتــی: "مــن هەلنــەهاتم. مــن ئــەو پیــاوە خائنــە بــووم، بــەلام بــەم شــیوە گیرانەوەیەی چیرۆکەکە؛ وەك ئەوەی مــن ئــەو جوامــیرە بــووبم، دەتــوانم لەهــەموو ئەو کارانە تیبگەم کەئەو بۆ منی کرد."

پیر دەلیت:

"هـەمووومان پیویسـتمان بەئەوینـە. ئـەوین هینـدەی خـواردن، خواردنـەوەو خـەوتن بەشـیکە لەسروشـتی مـرۆڤ. هـەندێ جـار لەتـەنیاییدا تەماشـای خۆرئـاوابوونی جـوان دەکـەین و بیردەکەینـەوە: (ئـەم جوانیـە چ بایـەخیکی هەیـە، لەکاتیکدا کەسێ نییە لەگەلماندا سەیری بکات.

"لـەم کاتانـەدا دەبیـت لـەخۆمان بپرسـین چـەند جـار کەسـیك داوای ئـەوینی لەئیمە کردوەو ئیمە رومان وەرگیراوە؟ تائیستا چەندجار ترساوین لەکەسێ نزیـك ببینەوەو بەدلنیاییەوە پیی بلیین کەخۆشمان دەویت؟

"لەتـەنیایی دووربکـەوەرەوە. تـەنیایی وەکـو خوگرتـن بەترسـناکترین مـادەی بیهۆشـکەر وایـە. ئەگـەر خۆرئـاوابوون چیـدی مانایـەکی بـۆت نییـە، شـوین ئـەوین بکەوە، بشزانە هەر وەکو ئەو بەهرە مەعنەوییانەیتر، هـەرچی بەخشـندەتر بیـت، زیاتر بەهرەمەند دەبیت."

مژده بەخشیکی مەسیحی ئیسپانی سەردانی دوورگەیەکی دەکرد، بەسێ پارسـای ئازتیکی[1] گەیشت.

باوکە پرسی: "چۆن چۆنی خوا پەرستی دەکەن؟"

یەکێ لەئازتیکەکان وەلامی دایەوە: "ئیمە تەنیا یـەك دوعامـان هەیـە. دەلیـین: خودایا، تۆ سیانیتو ئیمەش سیان. رەحممان پیبکە[2]."

مژده بەخشەکە گوتی: "من دوعایەکتان فیردەکەم کەخودا گویی لی رادەگـرێ." پاشان دوعایەکی کاسـۆلیکیانەی فـیرکردنو دریـژەی بەریگەکـەیدا. ماوەیـەکی کـەم لەپیش گەرانەوەیدا بۆ ئیسپانیا، دووبارە لەهەمان دوورگەدا بارگەی خست.

کاتێ کەشـتیەکەی لەکـەنار نزیـك بـووەوە، بینــی ســێ پارسـاکە بەســەر روی ئاوەکەدا هەنگاو دەنینو لیی نزیك دەبنەوە.

یەکیك لەوان گوتی: "باوکە، دوبارە ئەو دوعایەمان فیربکەرەوە کەخوا گویی لی دەگریت، ئیمە ئەو دوعایەمان لەبیر چۆتەوە."

قەشـە بـەبینینی کـەراماتی ئـەوان گوتـی: "زۆر گرنـگ نییـە." داوای لیبوردنـی لەخواوەند کرد، چونکە نەیدەزانی کەخواوەند بەهەموو زمانەکان قسە دەکات.

---

[1]. Aztec

2 .ئامازەیە بە سیکۆچکەی مەسیحیەت_ م.

سانت جۆن[1] فیرمان دەكات كەلە ریبازی مەعنـەوی خۆمـاندا نـابیت چاوەروانی ئیلهام بـین، یـان ئـەوەی باوەرمـان بەكارســازبوونی بۆچوونــی كەسـانیكی دی ببــی كەهەمان ریگە دەبرن، تاقە پشتیوانی ئیمە دەبیت باوەرەكەمان بیـت، لەبەرئـەوەی روونــەو لــەدەرونی ئیمــەدا بەئەمانــەت دانــراوە. نــاتوانریت لەگــەڵ شــتیكی‌تردا لیمان تیك بچیٚ.

نوسەرو قەشەیەك پیكەوە سەرقالی قسەوباس بـوون. نوسـەر لەقەشـەی پرسـی كەئەزمونی خودا لەچی دەچیت. قەشە وەڵامـی دایـەوە،: "نـازانم. تاكـە ئـەزمونیك كەتائیستا هەمبووە، ئەزموونی باوەرداریم بووە بەخودا."

ئەمەش لەهەموویان گرنگترە.

[1]. Saint john of the cross

١٠٦

پیر دەلیت:

" رابــردو شــەقامیکی دووســایدە. هــەر کــاتیك لەکەســی دەبوریــن، خۆشمـــان دەبەخشین. ئەگەر لەبەرامبەر کەسانی دیدا بەئارام بین، قبول کردنــی گوناهــەکانی خۆمان سادەتر دەبیت. بەم ریگەیە دەتوانین بەدوور لە هەلە و سەرزەنشــت، ژیــانی خۆمان چاك بکەین.

" کاتی بەهۆی لاوازیەوە، ریگـەی نـەفرەتو ئـیرەییو دەمارگیری دەدەیـن چـوار دەورمان بگرن. پاش کەمیکیتر خۆمان لەدیلیتی ئەوانەدا دەبینینەوە.

" پەترۆس لەمەسیحی پرسی: (گەورەم، رەوایە حەوت جار لەکەسی ببورین؟)

" مەسیح وەلامی دایەوە: (نەك حەوت جار، بەلکو هەفتا جار.) "

کردەی لیبووردن، زاتی بالا پاکژ دەکاتەوەو رونـاهی راسـتەقینەی خودایـەتیمان بۆ دەردەخات."

پیر دەلیت:

" پیرو مشایەخانی کۆن نەریتیان بوو، بۆ کۆمەك کردن بەرووبەرووبوونەوەی قوتابییەکانیان لەگەل بەشە تاریکەکانی کەسایەتییاندا، دەست بەرن بۆ دروست کردنی دەموچاوگەلیك. زۆریك لەو چیرۆکانەی پەیوەستن بەو کەسایەتیانەوە بوونەتە ئەفسانەگەلیکی بەناوبانگ.

" پرۆسەی دروست کردنی چیرۆکگەلیکی ئاوا زۆر سادەیە: هیندە بەسە شیواوی وترس و نائومیدییەکانت بدەیتە پال ئەو کەسە نەبینراوەی کەلای چەپتەوە دەوەستی، ئەو رۆلی مرۆڤیکی شەرانگیز دەگیری تۆهان دەدات بۆ کارگەلیك کەنابیت بیانکەیت، بەداخەوە دەشیانکەیت.

" کاتی کەسایەتییەکی ئاوا دروست بوو، وەلامنەدانەوەی هاندانەکانی ئەو ئاسانتر دەبیت.

" زۆر سادەیە. هەرلەبەر ئەمەیشە کە ئەمەندە کاریگەری هەیە."

موریدی لەپیرەکەی پرسی: " چۆن چۆنی دەتوانم باشترین ریگەی هەلسو کەوت کردن لەژیاندا بناسمەوە؟"

پیر داوای لەمورید کرد میزی دروست بکات. کاتی کەکاری میزەکە وەخت بوو بەکۆتایی دەگەیشتو تەنیا پیویست بوو بزمارەکانی روی میزەکە دابکوتریت، پیر هاتە لای مورید.

مورید هەر بزمارەی بەسی لیدانی ریکوپیك دادەکوتا. یەکی لەبزمارەکان بەد قەلەقی کردو مورید ناچار بوو لیدانیکیتری پیدا بکیشی. لیدانی چوارەم بزمارەکەی لەرادەبەدەر بەتەختەکەدا بردە خواریو تەختەکە قلیشا.

پیر گوتی: " دەستت بەسی لیدان راهاتبوو. هەر کاریك ببیتە خوو، مانای خۆی لەدەست دەداو رەنگە بەزیانکاری تەواو ببیت.

" هەموو کاریك، کاری تۆیە، بەلام رازیك هەیە: هەرگیز ریگە مەدە راهاتن فەرمانرەوایی بە سەر کردەوەکانتەوە بکات."

١٠٩

نزيـك شـارى سـۆريا[1] لـه ئيسـپانيا، كونجيكـى تـەريك لـەنيو گابـەردەكاندا هەلكەنراوە. چەند سالى پيش ئيستا پياويك كەهـەموو شـتيكى خسـتبووە لاوە تاخۆى بۆ بيركردنەوە تەرخان بكات، لەويا دەژيا.

پاش نيوەرۆيەكى پاييز، نوسەر بەدواى ئەو شوينەدا دەگەرا، كاتى ئەو شـوينەى دۆزييەوە، راهب بەئاميزى والاوە پيشوازى ليكرد. لەپاش ئەوەى كەپيكەوە هەندەك نانيان خوارد، راهب داواى لەنوسەر كرد بۆ كۆكردنەوەى قارچكى خواردن لەگەلى بروات بۆ نزيك جۆگەيەكى بچوك كە لەو ناوەدا بوو.

هەر ئەوەندەى بەريكەوتن، كوريك لييان نزيـك بـووەوە. كـورە گوتـى: " پيـاوى پـيرۆز: پييـان گوتـووم بـۆ بەدەسـتهينانى دەرون رونـاكى، دەبيـت خـۆم لـەخواردنى گۆشت بەدوور بگرم. ئايا ئەمە راستە؟"

راهيب گوتى: " هەرشتيك ژيان بەتۆى دەبەخشيت بـەچيژەوە وەريبگرە. دژبـە گيانت گوناه مەكە، بەلام بى حورمەتى بەدەستو دل فراوانى زەويش مەكە."

[1]. Soria

پیر دەلیت:

" ئەگەر گەشتەکەت دژوارە، گوی بۆ دلت رادیرە. هەول بدە تا دەتوانی لەگەل خۆتدا راستگۆ بیتو سەیرکە بزانە کەئایا بەراستی و بەدروستی سەرقالی شوینکەوتنی ریگاکەت و دانی نرخی خەونەکانتی، یان نا؟

" ئەگەر ئاوهات دەکردو هیشتاش ژیانت هەر دژوار بوو، ئەوا ساتی دیتە پیشی کەدەبیت سکالا بکەیت. لەگەل ئەوەدا، بەریزەوە سکالا بکە، هەروەك مندالیك کەلای باوکی سکالا دەکات. بەلام لە داواکردنی ئاورلیدانەوەو یارمەتی دەستمەگیرەوە. خواوەند باوكو دایکە. دایکانو باوکانیش باشترین شتیان بۆ رۆلەکانیان دەویت. رەنگە رەوەندی فیرکردن دژوار ببیت، بەلام داواکردنی وەستان و بریك نەوازش بەهایەکی نییە.

" بەلام زیادە رۆیی مەکە. ئەیوب لەکاتیکی گونجاودا زمانی گلەیی هەلهیناو تەواوی سەروەتو سامانەکەی بۆ گەرینرایەوە. ئالافید زۆرگلەیی کرد و خواوەند چیدی گویی بۆ قسەکانی هەلنەخست.

111

پیـاویکی بـاوەردار، بەشـــیوەیەکی کتوپـــر هـــەموو ســـامانەکەی لەدەســـت دا. لەبەرئەوەی دەیزانی خواوەند بەجۆریك لەجۆرەکان کۆمـەکی دەکات، دەسـتی کـرد بە دوعا کردن: " پەروەردگارا! بهیلە لەتاقی کردنـــەوەی بـەخت دا سـەرکەوتووبم." چەندان سال دوعای کرد، بەلام هەروا هەژار مایەوە. سەرئەنجام رۆژیك مرد، لەبەر ئەوەی ئالەو کاتەدا زۆر باوەردار بوو، بی راوەستان یەکسەر برا بۆ بەهەشت.

کاتی گەیشتە ئەوی، لەچوونە ژورەوە سەرپیچی کرد. ئەو گوتی هەموو تەمەنی بەپیی ریوشوینە ئاینیەکانی ژیاوە، بەلام خـودا قـەت ریگـەی نـەداوە لـە پیشـبرکیی تاقی کردنەوەی بـەختدا سـەرکەوتووبیت. بەوەرسـیـیەوە گوتـی: " هـەر بـەلینیکت بەمن دابوو، درۆ بوو."

خواوەند وەلامی دایەوە: " من هەمیشە بۆ یارمەتی دانی تۆ ئامادە بووم. بـەلام ویـــرای ئـــەوەی کـــە دەمویســـت یارمـــەتیت بـــدەم، تـــۆ تەنانـــەت یـــەك بلیتـــی یانسیبیشت نەکری."

١١٧

چینییەکی بەساڵا چووی ئاقڵ بەدەشتێکی پڕ لەبەفرا بەریدا دەڕۆیشت، بەژنێك گەیشت دەگریا. پرسی: بۆچی دەگریت؟"

ژنە گووتی: " بۆ ئەوە کەبیر لەژیانم دەکەمەوە، لەلاویتیم، لەو ڕوخسارە جوانەی کەلەئاوێنەدا دەمبینیو پیاوانێك کەخۆشم ویستوون. خودا زاڵمە، چونکە توانای بەبیرهێنانەوەی بەخەڵکی داوە. ئەو دەیزانی کەمن بەهاری ژیانم بەبیردێنمەوەو فرمێسك دەڕێژم."

کابرای هۆشمەند وەستا، چاوی بڕیە خاڵێکی دوور و بەبیرکردنەوەدا قوڵ ڕۆچوو. ژنە ساتی دواتر وازی لەگریان هێناو پرسی: " لەوی چی دەبینی؟"

کابرای هۆشمەند وەڵامی دایەوە: " دەشتێکی پڕ لەگوڵی سوور. خودا لەهەقی مندا سەخی بووە کەتوانای بیرهێنانەوەی پێبەخشیوم. ئەو دەیزانی کە من لەزستاندا هەمیشە دەتوانم بەهار بەبیر بهێنمەوەو پێبکەنم."

١١٣

پیر دەڵێت:

" ئەفسانەی شەخسیی مرۆڤ ڕەنگە بەو سادەییە نەبێت کەدێتە بەرچاو. بەهیچ شێوەیەك. تەنانەت لەوانەیە پێویستی بەئەنجامدانی چەندان کاری ترسناك بێت. کاتی بڕیار لەسەر شتی دەدەین، وزەگەلیکی بەهێز بەگەر دەخەین و چیدی ناتوانین مانای واقیعی ژیان لەخۆمان بشارینەوە. کاتی بڕیاری شتی دەدەین، ئیختیاریك دەکەین و نرخەکەی دەدەین.

" بەدوادا چوونی خەون و ئامانجەکانمان نرخی خۆیان هەیە. دەشێت ناچارمان بکات واز لە خوو نەریتە کۆنەکان بێنین، دەشێت مەسەلەگەلیکمان بۆ دروست بکات، ڕەنگە بشبێتە مایەی نائومێدی.

" بەلام نرخ هەر چەندیکیش بەرز بێت، هێندەی نرخی ژیان لەسەر بنچینەی ئەفسانەی شەخسی بەرز نییە. لەبەرئەوەی ڕۆژی دەروانینە رابردومان و ئەو کارانەی ئەنجاممان داوە و دەنگی دلی خۆمان گوی لی دەبێت، کە دەڵێت":(تەمەنی خۆم بەفیرۆدا."

" باوەڕبکە، ئەمە خراپترین شتە کە لەوانەیە گوێت لیی بێت."

١١٤

پیریك سەدان قوتابی هەبوو. هەر هەموویان بەردەوام لەکاتی خۆیدا ئەرکە ئایینییەکانیان بەجی دەهینا، جگە لە دانەیەکیان کەهەمیشە مەست بوو.

رۆژی پیر لەسەرەمەرگدا، قوتابیە هەمیشە مەستەکەی بانگ کردو هەموو نهینییە شاراوەکانی پی گوت.

قوتابیەکانیتر هەلچونو گوتیان: " شەرمەزارییە، ئیمە هەموو شتەکانمان فیدای پیری کرد کە لەپەی بردن بەتواناییەکانمان بی توانابوو."

پیر گوتی: " من دەبوو نهینییەکان بەکەسی بسپیرم کە بەباشی بیناسم. ئەوانەی پیاوچاك دینە بەرچاو، زۆربەی کات خۆپەرستیو غرورو دەمارگیری خۆیان دەشارنەوە. لەبەرئەوە من تەنها ئەو قوتابیەم هەلبژارد کەبەباشی دەمتوانی کەمو کورتیەکەی ببینم: هەمیشە مەستەکە."

١١٥

باوکە مارکۆس گارسیا[1] گوتویە: " هەندی جار، بۆ ئەوەی باشتر قەدری بەهرەیەك بزانین، خواوەند بەهرەکەمان لی دەسەنیتەوە. خواوەند دەزانی کەتا چ ئاستی دەتوانریت گیان لەژیر تاقی کردنەوەدا رابگیریتو هەرگیز ئەولاتر ناروات. " لەم کاتانەدا هەرگیز نابیت بگوتریت: (خواوەند بەجیی هیشتووم.) ئەگەر خواوەند تاقیمان دەکاتەوە، بەهرەگەلیکیش بەئەندازەی پیویست، رەنگە لەپیویست زیاتریش، بۆ سەربلندی لەتاقی کردنەوەکەدا دەخاتە ئیختیارمانەوە.

" کاتی هەست بەدووری ئەو دەکەین. دەبیت لەخۆمان بپرسین: (ئایا دەزانین چۆن چۆنی کەلك لەو شتانە وەربگرین کەئەو لەسەر ریگەی ئیمەدا دایناون؟)"

[1]. Marcos Garcia

١١٦

هەندێ جار چەندین ڕۆژو هەفتە تیدەپەریتو رەفتاریکی محبەتئامیزانە لەکەسی نابینین. قۆناغی ئاوا دژوارە؛ وادیتە بەرچاو کەسۆزو میحبەت لە نیوان مرۆڤەکاندا بارگەو بنەی خۆی پیچاوەتەوەو ژیان بۆتە زیندوومانەوەو بەس.

پیر دەلیت:

" دەبیت سەیریکی ئاگردانەکەی خۆمان بکەین، دەبیت داری زۆرتری تیبخەین و هەول بدەین کەسەرای تاریکی ژیانی خۆمان روناك بکەینەوە. کاتی دەنگی هەلبەزینەوەی داروچیلکەمان لەئاگردا بیستو ئەو چیرۆکەمان خویندەوە کەگرەکان دەیگیرنەوە، سەر لەنوی ئومیدمان بۆ دەگەریتەوە.

" ئەگەر توانای خۆشەویستی کردنمان هەبیت، دەشتوانین ببینە خۆشویستراویش. تەنیا بریك کات پیویستە."

کەسیك لەکاتی نانی نیـوەرۆدا، پەرداخەکـەی شـکاند. کەسـیکی دی گوتـی ئەمـە نیشانەی بەختو نگینە."

هەموو ئەو کەسانەی لەسەرمیزەکە بوون ئەم باوەڕەیان بیست بوو.

بەلام حاخامی کەلەوی بوو پرسی: " بۆچی ئەمە نیشانەی بەختە؟"

هاوسەری نوسەر گوتی: " نازانم ڕەنگە ئەمە نەریتیکی دیرین بیت تاکو میـوان لەئەنجامی ئەو کارەی کردویەتی زۆر هەست بەنارەحەتی نەکات."

حاخـام گوتـی: " نـەخیر، ئـەوە نیـە. هـەندی لەدەسـتەو گروپـە جولەکـەکان باوەڕیـان وایـە هـەر مرۆڤـەو بەشـیکی دیـاریکراوی لەبـەخت هەیـە کەلـەدریژەی ژیانیدا سەرفی دەکات. مرۆڤ دەتوانیت ئاگادار بیت بەختەکە تەنیا لـە کاتگـەلیکدا بەکار بهینی کەپیویستی پییەتی یـان ئـەوەی پیـش بـەوە بگریـت دەسـت بـلاوی لـە بەکارهینانی بەشەکەی خۆیدا بکات."

" ئیمەی جولەکەش هەرکاتی کەسی شوشەیەك دەشکینی دەلیین: (خۆش بەخت بیت.) بەلام ئەمە بـەو مانایەیـە: (بـاش بـوو کەبەختەکـەت بـۆ بـەرگرتن لەشـکاندنی شوشەیەك سەرف نەکرد. ئیستا دەتوانی لەشتی گرنگتردا سەرفی بکەیت.)"

١١٨

باوكە ئەبراهام دەیزانی كە لەنزیك پەرستگەی سیتادا، راهیبیك دەژی كە بەهۆشمەندی ناوبانگی دەركردووە. بەدوای كابرادا رۆشتو لیی پرسی: " ئەگەر ئەمرۆ ژنیكی جوان لەنوینەكەتدا ببینی، ئایا دەتوانیت قەناعەت بە خۆت بینی كەئەوە، ژن نییە؟"

كابرای هۆشمەند وەلامی دایەوە: " نەخیر، بەلام دەتوانم خۆم كۆنترۆل بكەم."

باوكە دریژەی پیدا: " ئەی ئەگەر لەبیاباندا بریك دراوی زیر بدۆزیتەوە، دەتوانیت وافەرز بكەیت كەئەوانە بەردن؟"

هۆشمەند گوتی: " نەخیر، بەلام دەتوانم خۆم كۆنترۆل بكەمو لەهەمان شویندا بەجییان بهیلم."

باوكە پییداگرت: " ئەی باشە ئەگەر دووبرا كەیەكیكیان خۆشی دەوییتو ئەویتریان رقی لیتە، هەراكەیان هینایە لای تۆ، ئایا دەتوانیت وای دابنییت كەئەو دوانە لەگەل یەك یەكسانن؟"

راهیب وەلامی دایەوە: " ویرای ئەوەی لەناخەوە ئازار دەكیشم، بەلام لەگەل ئەوەیان كەرقی لیم بووە چۆن رەفتار دەكەم ئاواش رەفتار لەگەل ئەوەدا دەكەم كەخۆشیویستووم."

باوكە دواتر بەقوتابییەكانی گوت: " باپیتان بلیم هۆشمەند كییە. هۆشمەند ئەوەیە لەجیاتی ئەوەی ئارەزووەكانی بكوژیت كۆنترۆلیان دەكات."

١١٩

و. فراسیر[1] بەدریژایی هەموو ژیانی لەمەر خۆرئاوا شتی نوسیو کەیفخۆش بـوو لـەوەی فیلمنامەیـەکی نوسـیوە کـە گـری کوپـەر رۆڵـی تیـدا گـیراوە. ئـەو گوتوویـە بەدریژایی هەموو ژیانی تەنیا لەساتەوەختگەلیکی کەمدا تورە بووە.

ئەو گوتویە: "من شتگەلیکی زۆر لەپیشینانەوە فـیربووم. ئـەوان لەگـەڵ سـوور پیستەکاندا شـەریان کـرد. بیابانـەکانیان بـری و بـەدوای نـانو ئـاودا شـوینگەلی دوورەدەست گەران. سەرجەمی نوسـینەکانی ئـەو قۆناغـە، تایبەتمەندییـەکی سـەیر لـەخۆ پیشـان دەدەن: پیشـینان تـەنیا لـەبارەی شـتە باشـەکانەوە قسـەیان دەکـردو دەیاننوسـی. لـەجیاتی گلـەیی کـردن، گۆرانـیو نوکتـەیان لـەبارەی چەرمـە سـەریەکانیانەوە دروسـت دەکـردو بـەم شـیوەیە لـەترس دووردەکەوتنـەوە. منیـش ئەمرۆ لەهەشتاو هەشت سالیدا هەوڵ دەدەم وابکەم."

---

[1].W. Frasier

١٣٠

ئەم تیکستە لەشیعریکی جۆن مویرەوە[1] هەلبژیردراوە:

"دەمەویت رۆحم ئازاد بکەم تابتوانیت لەهەموو ئەو توانایانە بەهرەمەند بیت کەگیانەکان هەیانە. کەرۆحم ئـازاد بـوو، چیـدی نەهـەوڵ دەدەم چـاڵو چۆلیـەکانی مانگ بناسمو، نەبەدوای تیشکەکانی خۆردا تاسەرچاوەکەیان بـرۆم. نەهـەوڵ دەدەم پـەی بـەجوانی ئەسـتیرە بـەرم نەهـەولیش دەدەم پـەی بەشـیواوی دەسـتکردی مرۆڤ بەرم.

"کاتـێ فـیربووم رۆحـم ئـازاد بکـەم، بـەدوی کـازیوە دەکـەومو لەگـەلیدا دەگەریمەوە. کاتێ فیربووم گیانم ئازاد بکـەم، پەیوەسـت دەبم بـەو تەوژمانـەوە کـە بۆ ئۆقیانوس دەرۆن، تا گیانی جیهان پیك بهینن.

"کاتێ فیربووم گیانم ئـازاد بکـەم، هـەوڵ دەدەم نامـەی پـر لەشـکۆی ئـەفراندن، لەسەرەتاوە بخوینمەوە".

---

[1]. John Muir

یەکی لەنیشانە پیرۆزەکانی مەسیحیەت، وینەی ماسیگرەیە. هۆکەی سادەیە: لەقاتو قری رەهای خواردندا، ماسیگرە دەنوکی لەلەشی رۆ دەکات تا بیچووەکانی بەگۆشتی لەشی خۆی تیر بکات.

پیر دەلیت:

" زۆربەی کات لەپەی بردن بەو بەهرانەی پیمان دراوە دەستەوەستانین. زۆربەی کات پەی بەوە نابەین کەئەو بەمەبەستی پەروەردە کردنی لایەنی مەعنەوی ئیمە ئەنجامی دەدات. چیرۆکیك دەربارەی ماسیگرەیەك هەیە کەلە زستانیکی سەختدا لەپیناوی تیرکردنی بیچووەکانی خۆی بەخت کرد. کاتی کەسەر ئەنجام لەلاوازیدا گیانی سپارد، یەکی لەبیچووەکان بەویتریانی گوت: (سەرئەنجام ئاسوودە بووین! لەوەی کە هەموو رۆژی ئەو شتە بۆگەنەمان دەخوارد، خەریك بووم وەرەز دەبووم.)"

ئەگەر لەشتێك نارازیت - هەتا ئەگەر ئەو شتە ئەو كارە باشەش بێت كە حەزت لێیەتی، بەلام تائێستا نەتتوانیوە ئەنجامی بدەیت - دەست هەلگرە.

ئەگەر كارەكان بەباشی ناچنە پێشی، تەنیا دوو روونكردنەوە شـیاوە هـەبن: یـان توانـاو وزەت خراوەتە ژێر تاقی كردنەوەوە یان دەبێت گۆرانێك لەرێگاكەتدا پێك بهێنی.

بۆئەوەی دەرێخەیت كامە دانە لەم دوو هەلبژاردنـە – هەلبژاردنـە لێكدژەكـان - راستە، بی دەنگی بكەرە پێشەو دەستی نزا بەرز بكەرەوە. كەم كەم بارودۆخەكـە وا روناك دەبێتەوە كەدەتوانیت یەكی لەئیختیارەكان هەلبژێریت.

كاتی بریاری خۆتدا، ئیختیارەكەیتر بەتەواوی بەفەرامۆشی بسپێرە. بۆپێشەوە برۆو بزانە كەخواوەند خودای ئازایانە.

دومینگـوس سـابینۆ[١] گوتویـە:" هـەموو شـتی روو لـەباش بوونـە. ئەگـەر بارودۆخەكان باشتر نابێت، هۆكەی ئەوەیە تۆ هێشتا بە ئامانجەكەت نەگەیشتوویت."

[١]. Domingos Sabino

۱۲۳

مۆسیقاری بەرازیلی، نیلسۆن مۆتا[1]، لەباهیا[2] بوو کە بریاریدا بروات بۆ سەردانی دایە مینینها[3]. تەکسی بەکری گرتو لەریگە ستۆپی ئوتومبیلەکە پچرا. ئوتومبیل لەناوەراستی شەقامدا سورا، بەلام جگە لە پیکهینانی ترس، روداویکی گرنگی‌تر روینەدا.

کاتی چاوی بەدایکە مینینها کەوت، یەکەمین شتی کە بەوی گوت، کارەساتی ئوتومبیلەکە بوو لەناوەراستی شەقامەکەدا.

دایکە گوتی: " شتگەلیك هەن کە لەپیشەوە نوسراون. بەلام خواوەند ریگەیەك دەخاتە بەر دەممان تابی گرفتیکی وا لەو روداوە تیپەرین. بۆنمونە بەشی لەچارەنوسی تۆ ئەوە بوو کەلەم ساتەی ژیانت دا سەر نشینی ئوتومبیلی بیت کەدوچاری روداوی دەبیت. بەلام هەر بەو جۆرەی کەدەبینیت، هەموو شتیك رویدا و هیچ شتیکیش روینەدا."

---

1. Nelson Motta
2. Bahia
3. Mother Meniniha de Gantois

ژنیکـی زیارەتکـەر، کـاتی لەگـەل نوســەردا کۆنفرانســەکەی بەجیدەهیشــت، بەنوسەری گوت: " لەفسەکانتدا لەبارەی ریگای سانتیاگۆوە[1] شتیکت لەبیر کرد.

" من هەستم کرد زۆربەی زیارەتکـەران، چ لەریگـەی سـانتیاگۆداو چ لـە رەوتـی ژیانی خۆیاندا، هەول دەدەن هاوهەنگاو لەگەل خەلکیدا ریبکەن.

"لەسـەرەتای گەشـتە سـەردانیکمدا، هـەولم دەدا هاوهـەنگاو لەگـەل گروپەکـەدا برۆم. ماندوو بووم. لەوەندەی لەشم دەیتوانی، زیاترم لیی دەویست. زۆرم بۆهاتبوو لە دەزوولە زەردەکانی فاچی چەپمدا توشی نارەحەتی هاتم، بۆمن ئەستەم بـوو دوو رۆژ بی راوەستانو بەردەوام بەپی بـرۆم، زانیـم تەنـها بەشـیوەیەك دەتـوانم بگەمـە سانتیاگۆ ئەویش بەوەی ریگەکە بەپیی خۆم ببرم.

" گەشتەکەی من ماوەیەکی زیاتر لەوانی دی دریـژەی خایـاند، ماوەگـەلیکی زۆر تەنها بووم. بەلام تەنیا لەبەرئەوەی ریزم بۆ هەنگاوەکانی خۆم دانا، توانیم هـەموو ریگەکـە ببرم. لـەوە بـەدوا، مـن ئـەو وانەیـەم لەهـەموو ئـەو کارانـەدا بــەکارهیناوە کەلەژیانمدا ئەنجامیان دەدەم.

---

[1] .بگەرینەوە بۆ کتیبی گەشت بۆ دەشتی ئەستیران، کە بەرهەمی هەمان نووسەرە.

۱۲۵

کرۆسیوس[1]، پاشای لیدیا[2]، بریاری دابوو هیرش بکاتــە ســەر ئیرانیــەکان. لەگــەل ئەوەشدا ویستی راویژ بەپیشبیژەکانی پەرستگەی دەلفی یۆنان بکات.

پیشبیژ گوتی: " مقەدەرە ئیمپراتۆریەتیکی گەورە بەدەستی تۆ ویران ببیت."

کرۆسیوس بەشادمانییەوە جەنگی راگەیاند. لەپاش دوو رۆژ شەر، لیدیا کەوتــە دەســت ئیرانیــەکان، پایتەختەکــەی ویــران کــراو کرۆسیۆســیش بــەدیل گــیرا. ئــەو بەتورەییــەوە داوای لەکۆنســۆلەکەی کــرد کــە بچیــت بــۆ یۆنــان و بەکاهینەکــەی پەرستگەی دەلفی بلیت لەپیشبینیەکەیدا چەندە بەهەلەدا چووە.

کاهین بەکۆنسۆلەکەی گوت" نــەخیر. ئــەوەی هەلــەی کــرد تــۆ بوویــت. تــۆ ئیمپراتۆریەتیکی گەورەت لەناو برد: لیدیا."

پیر دەلیت:

" زمانی نیشانەکان لەبەرامبەر ئیمەدان، تــا باشــترین ریگامــان فیربکــەن، بــەلام زۆربەی کات هەول دەدەین نیشانەکان وەها ئاوەژوو بکەینەوە کە لەگەل ئەو شــتەدا بگونجین کەپیشتر دەمانویست بیکەین."

---

[1]. croesus
[2]. Lydia

بوسكاليا[1] چیرۆکێ دەگیریتەوە کەلەبارەی چوارەمین ماگۆسیکەوە، کە درەوشانەوەی ئەستیرەیەکی بەسەر" بیت اللحم"ەوە بینی.

ئەو هەمیشە درەنگ دەگەیشتە ئەو شوینەی کەدەبوو عیسای لی بیت، لەبەر ئەوەی لەریگەدا هەژاران‌و موحتاجان بۆ داواکردنی کۆمەك رایاندەگرت.

لەپاش سی سال گەران بەدوای عیسادا لەمیسرو جەلیل‌و بتانی[2]، ماگۆسی" زەردەشتی"یەکە گەیشتە ئۆرشەلیم، بەلام دیسان درەنگ ببوو، عیسای چکۆلە ئیستا ئیدی ببووە پیاویك، ماگۆسی‌یەکە ریك لە رۆژی لەخاچدانی عیسادا گەیشتە ئەوی.

ماگۆسی‌یەکە چەند دانە دوریکی لەگەل خۆیدا هینابوو تاپیشکەش بەعیسای بکات، بەلام هەموو شتیکی فرۆشت بوو تاکۆمەکی ئەو کەسانە بکات کەلەریگادا بینیبوونی. تەنها یەك دانە دوری بۆ مابووەوە. بەلام رزگارکەر بەسەر خاچەوە گیانی سپارد بوو.

ماگۆسیەکە بیری کردەوە: " من لەبەجی هینانی ئەرکی ژیانمدا شکستم خوارد."

---

[1]. Buscaglia
[2]. Bethany

ئالـەو کاتــەدا گويــی لــەدەنگيك بــوو: " بەپيچەوانــەوەی ئــەوەی تــۆ گومــانی دەکەيت. تۆ لە هەموو ژيانتدا لەگەل مندا بوويت. روت بـووم، پۆشـتەت کردمـەوە. برسـی بـووم تـيرت کـردم. ديـل بـووم هاتيتـە ديدەنيـم. مـن لـەگيانی هـەموو ئــەو بيچارانــــەدا بـــووم کەلـــە ريگـــەدا بينيـــتن. لەبـــەر ئـــەم هـــــەموو دياريـــــە ئەويندارانەيە سوپاسگوزارم."

لەچیرۆکیکی خەیالی زانستیدا، باس لە کۆمەلگەیەك کراوە کە نزیکەی هەموو ئەندامەکانی لەکاتی لەدایك بوونیانەوە، پسپۆرییەکی تایبەتیان هەیە: فیرخواز، ئەندازیار، فیتەر، تەنیا ژمارەیەکی کەم نەبیت کەبی لیهاتووییەکی تایبەتی لەدایك دەبن. ئەم ژمارەکەمە دەنیردرین بۆ شیتخانە، لەبەرئەوەی تەنها مرۆڤە تەمەل‌و گەلۆرەکان ناتوانن لەکاروبارەکانی کۆمەلگەدا بەشداری بکەن.

یەکی لەشیتەکان یاخی دەبیت. شیتخانەکە کتیبخانەیەکی هەیە، شیتەکە هەول دەدات لەوی هەرچی بۆ فیربوون لەبارەی زانست‌و هونەرەوە هەیە فیری ببیت. کاتی کە پیی وایە بەئەندازەی پیویست فیربووە، بریاری هەلاتن دەدات، بەلام دەستگیر دەکریت‌و دەنیردریت بۆسەنتەری تویژینەوە لەدەرەوەی شار.

یەکی لەبەرپرسانی سەنتەرەکە دەلیت: " بەخیرهاتی. ئیمە ئافەرینی ئەوانە دەکەین کەخۆیان ریگەی خۆیان هەلبژاردووە. لەئیستا بەدواوە دەتوانیت هەرکاری حەزت لییەتی ئەنجامی بدەیت، لەبەرئەوەی بەهۆی بەرەکەتی کەسانی وەکو تۆوەیە کەجیهان دەتوانیت پیشبکەویت[١].

[١]. ئۆلەمپیکی ئوتومبیلان، بەرهەمی ئیزاك ئاسیمۆف.

۱۲۸

بازرگانی لەپیش گەشتیکی دوور و دریژیدا، خوا حافیزی لەهاوسەرەکەی دەکرد.

ژنە گوتی: " تائیستا دیارییەکت بۆ نەهیناوم نرخی خۆمی هەبیت."

کابرا گوتی: " ئەی ئافرەتی پینەزان، هەرچیم بۆ هیناویت، بەنرخی سالەهای سالْ کارو هەولدانم بووە. دەتوانم چ شتیکیترت بدەمی؟"

ژنە گوتی: " شتیك کەهیندەی من جوان بیت."

دووسالی تەواو، ژنە چاوەروانی دیارییەکەی بوو. سەرئەنجام میردەکەی گەرایەوە.

کابرا گوتی: " توانیم ئەو شتە پەیدا بکەم کەهیندەی تۆ جوان بیت، من بۆ سپلەیی تۆ زۆر گریام، بەلام سەرئەنجام بریارمدا ئەوەی تۆ داوات کردوە ئەنجامی بدەم. لەتەواوی ئەم ماوەیەدا پیم وابوو شتیك نییە هیندەی تۆ جوان بیت بەلام شتیکم دۆزیەوە."

و ئاوینەیەکی دا بەهاوسەرەکەی.

فەیلەسوفی ئـەلمانی، ف. نیچە[1]، گوتویـە: " کـات سـەرفکردن بـۆ بـاس‌و خـواس دەربارەی هەرشتی، کاریکی بی نرخە. ئەوە بەشیکە لەسروشتی مـرۆڤ کەبـەردەوام سەهو بکات."

پـیر دەلیـت: " خـەلکیك هـەن لەسـەر ئـەو خالـە پیدادەگـرن کەلەهـەموو مەسەلەیەکدا، تەنانەت لە وردەکارییەکانیشدا، ئەوان لەسەر هەقن. ئەوانە زۆربـەی جار ریگە بەخۆیان نادەن هەلە بکەن. تەنها شتیك کەئەمانە بەم جۆرە کردارەیـان بەدەستی دەهینن.ترسانە لە بەرەو پیشەوە چوون.

"ترس لەهەلە کردن دەرگایەکە ئیمە لەقەلای میانحـالیدا زیندانـی دەکات. گـەر توانـای سـەرکەوتن بەسـەر ئەوترسـەمان هـەبیت، هـەنگاویکی گرنگمـان لەریگـەی ئازادیدا ناوە."

---

[1]. F. Nietzsche

کەسی کەتازە باوەری هینابوو، لەپەرستگەی سیتا، لەباوکی گەورە نیستڕۆسی[١] پرسی: " ئەو کارانەی کەدەبیت بۆ شادمان بوونی خودا بیانکەم چین؟"

باوکە وەلامی دایەوە: " ئیبراهیم پیشوازی لەغەریبان کردو خودا شادمان بوو، ئەلیاسیش غەریبانی خۆش نەدەویست خودا کامەران بوو. داود بەو شتەی کەئەنجامی دابوو مەغرور بوو و خودا شادمان بوو. کار بەدەستیکی رۆمی لەبەرامبەر میحرابدا لەوکارەی کردبووی خەجالەت بوو کەچی خواوەند کامەران بوو. یەحیای تەعمیددەر[٢] چوو بۆ بیابانو خودا شادمان بوو. یونس چوو بۆ شاری گەورەی نەینەواو خودا شادمان بوو.

" لەرۆحت بپرسە دەیەویت چی بکات. کاتی رۆحت لەگەل خەونەکانتدا بگونجیت، خواوەند شادمان دەبیت."

---

١. Nisteros
٢. John the Baptist

پیریکی بودایی لەگەڵ قوتابیەکانیدا بەپێی گەشتی دەکرد. لەپڕ هەستی کرد قسەوباسی لەنێوان قوتابییەکانیدا لەسەر ئەوەی باشترین کەس کێیە، سەریهەڵداوە.

یەکێ گوتی: " من پانزدە ساڵە مەشقی چاودێری دەکەم."

یەکێکیتر گوتی: " من لەو کاتەوەی ماڵی باوك‌و دایکم جێهێشتووە، لەپەیوەند بەموحتاجانەوە دەستودڵ سەخی بووم."

سێهەمیان گوتی: " من هەمیشە ملکەچی فەرمانەکانی بودا بووم."

کاتێ نیوەڕۆ، بۆپشودان لەژێر دارسێویکدا باریان خست. لقەکانی درەختەکە لەژێرباری ئەو میوانەی کەپێوەی بوون واچەمابوونەوە کەلە زەوی دەخشان.

پیر گوتی: " کاتێك درەختێك بەری زۆرە، لقەکانی بەرەو زەوی شۆڕ دەبنەوە، ئاقڵی راستەقینە ئەوەیە بێفیز بێت.

" کاتێك درەختی هیچ بەری نەهێنێ، لقەکانی لەخۆباییو سەرکەشن. پیاوی بێ ئەقڵ پێیوایە کەلەکەسانی دی باشترێکە."

١٣٣

ئەنتۆنیۆ ماخادۆ[1] دەلیت:

" هەناسە بەهەناسە، هەنگاو بەهەنگاو،

ئەی ریپیشاندەر، ریبەك نییە،

ریگە بۆ هاتو چۆ دروست کراوە

بەهاتو چۆ ریگە دروست دەبیت.

ئەگەر ئاور بدەیتەوە، ئەوەی دەیبینی شوینپیکانی تۆیە،

کەرۆژیك، دووبارە پییەکانت ئەوانە تەی دەکاتەوە

ئەی ریپیشاندەر، ریبەك نییە،

ریگە بۆ هاتو چۆ دروست کراوە."

---

١. Antonio Machado

لەدوا شیودا، عیسا دووان لەحەوارییەکانی خۆی تۆمەت بار کرد – بەتوندی وبە دەربرینی وەك یەك. هەر دووکیان گوناهگەلیکیان کرد بوو کە عیسا پیشبینی کردبوو.

یەهودای ئەسخریۆتی هاتەوە هۆش خۆیو خۆی مەحکوم کرد. پەترۆسیش هاتەوە هۆش خۆی، بەلام لەپاش ئەوەی کەسی جار نکولی لەتەواوی ئەو شتانە کرد کە بروای پییان هەبوو.

بەلام لەدواین ساتدا، پەترۆس واتای راستەقینەی پەیامەکەی عیسا تیگەیشت. داوای بەخشینی کردو بەخۆ کەم گرتنەوە دریژەی پیدا.

ئەو دەیتوانی دەرونکوژی هەلبژیریت، بەلام بەپیچەوانەوە روی کردە حەوارییەکانی ترو گوتی: " زۆر باشە، با تا ئەو کاتەی رەگەزی مرۆڤ هەیە، باس لە گوناهەکەی من بکەن، بەلام ریگە بدەن تاوانەکەم قەرەبوو بکەمەوە."

پەترۆس دەیزانی کە ئەوین لەگوناه خۆش دەبی، بەلام یەهودا پەی بە هیچ نەبرد.

١٣٤

نوسەریکی بەناوبانگ لەگەل هاورییەکیدا لەسەر جادە پیاسەیان دەکرد کاتی لەپر کوریکی بینی پەرییە بەردەم کامیۆنیك. نوسەر لەکەمتر لەچرکەیەکدا خۆی گەیاندە بەردەمی کامیۆنەکەو توانی کورە رزگار بکات. بەلام لەپیش ئەوەی کەسی فرسەت بینیو بەبۆنەی ئەم کارە قارەمانانەیەوە ستایشی بکات، زلەیەکی توندی سرەواندە پەناگویی کوریژگەکە.

نوسەر گوتی: " بەروالەت مەخەلەتی کوری خۆم. من تەنیا بۆئەوە رزگارم کردیت تا نەتوانیت شان لەژیرباری ئەو کارانەدا خالی بکەیتەوە کەلە گەورەییدا دەکەویتە ئەستۆت."

پیر دەلیت:

" هەندی کات لەئەنجام دانی کاری چاکە دەترسین. کاتی کاریکی مەزن ئەنجام دەدەین، هەستی گوناهی ئیمە هەول دەدات پیمان بلی تەنیا بۆ کاریگەری دانان لەسەر کەسانی دی دەستمان بۆ ئەم کارە بردوە. دژوارە قبولی بکەین کەسیکی باشین. کارە چاکەکانمان بەتانەو بی گوینەدان دادەپۆشین، وەك ئەوەی بلییت ژیان هاوتای لاوازیە."

عیسا سەیری میزەکەی بەردەمی کـردو قـوڵ بەبیرکردنـەوەدا ڕۆچـوو کـە کامـە شـت دەتوانیـت باشـترین نیشانەی پەیامەکەی بیـت لەسـەر زەوی. لەسـەر میزەکـە، هـەناری ناوچـەی جـەلیل، بـەهاراتی بیابـانی باشـور، میـوە وشـکەکانی سـووریاو خورمای میسر هەبوو.

دەسـتی دریژکـرد تـا یـەکێکیان تەبـەروك بکـات. بـیری کەوتـەوە ئـەو پەیامـەی هیناویـەتی بـۆ هـەموو مرۆڤەکانـە لەهـەر کوییـەك هـەن، ڕەنگـە هـەنارو خورمـا لەهەموو شوینی بەرهەم نەیەن.

سـەیری چواردەوری خۆی کـردو بـیریکیتری بەمیشکدا هات. لـە هـەنارو خورمـاو میوەکاندا، موعجیزەی ئەفراندن بەبی خۆتیهەلقورتاندنی مرۆڤ خۆی نمایش دەکات.

پاشان نانەکەی هەلگرتو سوپاسگوزاری کرد، لەتی کـردو دای بەقوتابییـەکانیو گوتی: " هەمووتان، وەریبگرنو بیخۆن، ئەمە جەستەی منە."

لەبەرئـەوەی نـان لەهـەموو شـوینیك هەیـە. نـان لەبەرامبـەر خورمـاو هـەنارو میوەکـانی سـوریادا، باشـترین نیشـانەی ریگـە بـەرەو خودایـە. نـان، میـوەی زەویو ڕەنجی مرۆڤە."

١٣٦

شـەعوەزەبازیك لەناوەراستی بـازاری مـەكارەدا(هەفتـە بـازار) راوەسـتاو سـی پرتـەقالی لـەگیرفانی دەرهینـاو دەسـتی كـرد بـەیاریپیكردنیان. خـەلكی سەرسـام لەناسكیو خۆشی جولەكانی ئەو، لەدەوری ئالان.

پیاویك كە لەنزیكی نوسەرەوە وەستابوو گوتـی: " ئەمـە ئـەو شـتەیە كـە ژیـان كـەمو زۆر ویـی دەچیت. ئیمـە هەمیشـە دووپرتـەقالمان بـە هـەردوو دەسـتەوەیەو پرتـەقالیكیتر بـە ئاسمانەوەیـە. بـەلام ئـەو پرتەقالـەی بەئاسمانەوەیـە هـەموو مەسـەلەكە دەگۆریـت. بـەلیزانییو دەستسـوكیەوە فریـدەدری، بـەلام ریگەی خۆی دەبری.

" ئیمـەش، وەكو ئـەم دەستسوكە، خـەونیك لەجیهاندا بـەرەلا دەكـەین، بـەلام هەمیشە دەسەلاتمان بەسەریا نییە. لەكاتو سـاتیكی ئاوهـادا، دەبیت بزانیـت چـۆن چۆنـی خـۆت بـەخودا بسـپیریتو بتـەویت خەونەكـەت لـەكاتی گونجـاودا ریگاكـەی خۆی بەریكی ببریتو كاتی كەپیگەیشت، دووبارە بگەریتەوە بۆناو دەستەكانت."

یەکی لەکاریگەرترین راهینانەکان بۆ هەلدان و پیگەیشتنی دەرونیی، سەرنج دانە لەو کارانەی کەئیمە بەشیوەیەکی خۆبەخۆ ئەنجامی دەدەین - وەکو هەناسە هەلکیشان، چاوتروکاندنو تەماشاکردنی دەوروبەر.

کاتیك واهی دەکەین، ریگە بەمیشکی خۆمان دەدەین بەئازادییەکی زیاترو بەبی خۆتیهەلقورتاندنی تکاکانمان کاربکات. هەندی مەسەلە کەواهی دینە پیش چاو چارەسەر ناکرین، چارەسەر دەبنو، هەندی ئازار کەهەرگیز پیمان وانەبووە بتوانین بەسەریا زال بین، بەبی هیچ هەولیکی تایبەتی پەرشو بلاو دەبنەوە.

پیر دەلیت:

" لەکاتگەلیکدا کەدەبیت رووبەرووی هەلو مەرجگەلیکی دژوار ببیتەوە، لەم فیلە کەلك وەربگرە. تەنیا تۆزقالیك دیسپلین پیویستە - بەلام ئاکامەکان دەتوانن سەرسورهینەر بن.

١٣٨

پیاویك لەپیشانگایەكدا گولدانی دەفرۆشت. ژنیك نزیك بووەوەو لەشتەكانی ورد بووەوە. هەندیكیان سادەو بی جوانكاری بوون، بەلام هەندیكیشیان زۆر ناسك بوون.

ژنە نرخی گولدانەكانی پرسی، كە زانی نرخی هەموویان وەك یەكە، سەریسورما.

ئەو پرسی: " بۆچی گولدانە نەخش دارەكانو گولدانە سادەكان یەك نرخیان هەیە؟ بۆچی بۆ ئەو گولدانانەی كەكاتو زەحمەتیكی زیاتریان بردوە، هەمان پارەی گولدانیكی سادە وەردەگری؟"

فرۆشیار گوتی: " من هونەرمەندم. نرخی ئەو گولدانە وەردەگرم كە دروستم كردوە. جوانیی بەخۆراییە."

نوسـەر لەبۆنەیـەکدا بەتـەنیا دانیشت بـوو لـەپڕ دۆسـتی لیـی نزیــك بــووەوەو گوتی: " دەبێت لەگەڵ تۆدا قسە بکەم."

نوســەر لــەم چاوپێکەوتنــەدا نیشـانەیەکی بینــیو دەســتی کــرد بەقســەکردن دەربـارەی ئـەوەی خـۆی بـەگرنگی دەزانـی، ئـەو لــەبارەی بــەهرەکانی خواوەنــدەوە قسەی کرد، لەئەوینو لەو هەقیقەتەی کەلەگەیشتنە جێـی هاوڕێکـەی نیشـانەیەکی لە فریشتەکەیەوە پێگەیشتووە، لەبەرئەوەی چەند سـاتی پێشـتر بەتەنـها بـەرەڵاکرا بوو، بەڵام ئێستا هاوڕێیەکی هەبوو.

هاوڕێکەی، بـەبێ ئـەوەی یـەك قسـەبکات گوێـی لـە قسـەکانی نوسـەر گـرتو، سوپاسی کردو لێیدا ڕۆشت.

نوسەر لەحیاتی خۆشحاڵی، لەپێشتر زۆرتر هەستی بەتەنهایی کـرد. پاشـان بـۆی دەرکــەوت لــەو حاڵــەتی شۆڕوشــەوقەدا، هیـــچ گرنگییـــەکی بـــەو شـــتە نـــەداوە کەدۆستەکەی دەیویست لەبارەیەوە قسە بکات.

سەیریکی خوارەوەی کردو بینی وشەکانی کەوتونەتـە سـەر زەوی. لەبەرئـەوەی کەجیهان لەو ساتەدا دەیویست شتێکیتر ڕوبدات.

سی پەری بۆ ریورەسمی تەعمیددانی شـازادەیەك بانگهیشـتکران. یەکـەمین پـەری، دیـاری بەدەسـتهینانی عەشـقی بەشـازادەدا. دووەمیـان ئـەوەندەی پارەدایـە کـەبتوانیت هەرکاریك کەدەیەویت، بیکات. سیهەمین پەری جوانی پیشکەش بەشازادە کرد.

بەلام، وەکو هەموو ئەفسانەیەکی پەرییان، ژنە جادوگەریك لەریوە گەیشت.

ژنـەی جادوگـەر زۆر لـەوە تـورە بـوو کـەبۆ ریورەسمەکـە بانگهیشـت نــەکرابوو، دەستی کرد بەدوعا کـردن لـە شـازادە: "دەبینـم کـەتۆ پیـش وەخـت هەمووشـتیکت هەیە. لەبەرئەوە دەمەویت لەوە زیاترت پی ببەخشم. تۆ توانای هـەرکاریکت دەبـی کەهەول بدەیت ئەنجامی بدەیت.

شازادە گەورە بوو پیگەیشت، جوانو سـاماندرابوو و ئەوینەکەیشـی دۆزییـەوە. بەلام هـەرگیز نـەیدەتوانی ئـەو کارانـەی پیـی دەسـپیردرا لەسـەر زەوی بەئـەنجامی بگەیـەنی. ئـەو لەوینەکیشـان، پەیکەرسـازی، موزیـكو بیرکـاریدا قـول بـوو بــووەوە، بەلام هیچ کـاتی نـەیدەتوانی کـاریك تاکۆتاییەکـەی ئـەنجام بـدات. چونکـە زۆر زوو بیرورای دەگۆریو کەمەندکیشی کاریتر دەبوو.

پیر دەلیت:

" هــەموو ریگاکــان بەیــەك شــوین کۆتاییــان دیــت، بــەلام تــۆ ریگــەی خــۆت هەلبژیرەو تاکۆتاییەکەی بیبرە. هەول مەدە بەهەموو ریگاکاندا برۆیت."

١٤١

نوسینی نوسەریکی ناشی چەرخی هەژدە، دەربارەی راهیبیکی روسی دەدویت کە بەدوای پیریکی مەعنەویدا گەرابوو.

رۆژی پییان گوت لەفلان گوند پارسایەك دەژی شەوو رۆژی خۆی بۆ رزگارکردنی رۆحی خۆی تەرخان کردوە. راهیب چووە شوین کابرای پارسا.

کاتی پارسای دۆزییەوە، پیی گوت: " دەمەویت بەدریژایی ریگای رۆح، رینماییم بکەیت."

پارسا وەلامی دایەوە: " گیان ریبازی خۆی هەیەو فریشتەکەت رینماییت دەکات. بی وەستان بەخواپەرستیەوە سەرقالبە."

کابرا گوتی: " نازانم چۆن چۆنی خواپەرستی بکەم. تۆ ئەو خواپەرستییەم فیر دەکەیت؟"

پارسا گوتی: " ئەگەر نازانیت چۆنچۆنی خواپەرستی بکەیت، ئەوا داوا لەخواوەند بکە فیرت بکات."

کابرا گوتی: " تۆهیچم فیرناکەیت."

پارسا گوتی: " شتیك بۆ فیربوون بوونی نییە؛ لەبەرئەوەی کەناتوانری باوەر وەکو ماتماتیك کەدەگویزریتەوە، بگویزریتەوە. رازی باوەر قبول بکە. جیهان خۆی ئەو رازەت بۆ ئاشکرا دەکات.

١٤٣

پیر دەلیت:

" بنوسە! هەرچیت دەویت بینوسە؛ نامە، بیرەوەری رۆژانـە، یـان تەنانـەت ئـەو یاداشتانەی کەلە وتوویژی تەلەفۆنیکەوە کەهەلیدەگریت بینوسە - تەنها بنوسە!

" بەنوسین، لەخواو لەخەلکی نزیك دەبینەوە. گەر دەتەویت بگەیت بـەدرکیکی باشـتر لەمـەر پیگەی خـۆت لـە جیـهاندا، بنوسـە. هـەولبدە حـەزت لەنوسـین بیـت، تەنانــەت ئەگـەر هیــچ کەسـی وشەکانیشـت نەخوینیتــەوە - یـان لـەوە خراپــتر، ئەوشتانەی کەنەتدەویست بخویندرینەوە، کەسیك بیخوینیتەوە.

" نوســین یاریدەمــان دەدات سەروســامان بــەبیرو بۆچوونــەکانمان بدەیــن. ئەوشتانەی لەچواردەورمانن بەرونییەکی زیاترەوە ببینین.

" پینـوس‌و کاغـەز موعجیزە دەکـەن. ئازارەکـان سـوك دەکـەن، بـەرگی کـردەوە دەکەن بەبەری خەونەکانماندا‌و ئومیدە لەدەست چووەکان زیندوو دەکەنــەوە. وشـە دەسەلاتی هەیە."

راهیبانی بیابان باوەریان وابوو کەدەبیت ریگە بەدەستی فریشتەکان بدریت بینە نیو کارەوە. ئەوان بۆ بەدیهینانی ئەم باوەرە، دەستیان دەدایە کردنی کارگەلیکی بەروالەت بیهودە- وەکو قسەکردن لەگەل گولان‌و پیکەنین بەبی هۆ. کیمیاگەران بەدوای نیشانەکانی خودادا دەکەون، ئەوسەرە دەزوانەی بی بایەخ دینە بەرچاو، سەرئەنجام مرۆڤ بۆ جیگەیەك رینوینی دەکەن.

پیر دەلیت:

" نیگەران مەبە لەوەی کەسانی دی بەشیتت بزانن. ئەمرۆ کاریك بکە کە بەهیچ جۆری لەگەل ئەو لۆژیکەدا ناگونجی کەفیری بووی، بەجۆریك رەفتار بکە کەپیچەوانەی ئەو کردەوە پیگەیشتوانەیە بیت کەفیریان کردویت. ئەم کارە بچوکە، بەبی لەبەرچاوگرتنی بچوکییەکەی، دەتوانیت دەرگایەك بە روی روداویکی گەورەدا بکاتەوە - مرۆڤ‌و مەعنەویەت."

١٤٤

تازەپیاکەوتوویەك سواری مارسیدسیکی جوان بوو، لەپر یەکی لە تایەکانی مارسیدسەکە پەنچەر بوو. کاتی ویستی تایەی ئوتومبیلەکەی بگۆری، سەیری کرد جەکی پی نیە. بیری کردەوە: " گرنگ نیە. دەچم بۆ نزیکترین مالو داوا لەخاوەن مالەکە دەکەم جەکیکم بەقەرز بداتی."، بەدوای کۆمەکدا کەوتە ری.

لەریگە بەخۆی گوت: " ئەو کەسەی کەدەمەویت بەقەرز جەکی لی وەربگرم، رەنگە بەبینینی ئوتومبیلیکی ئاواو من کەبەدوای یارمەتی دا دەگەریم بکەویتە بیری ئەوەی دە دۆلارم لی دابتەکینی، رەنگە داوای پەنجا دۆلار بکات. ئاخر ئەو دەزانیت کەمن بەراستی پیویستم بەجەك هەیە رەنگیشە لەبارودۆخەکە کەلکی خراپ وەربگریتو سەد دۆلارم لی بسەنی."

هەروا کەریگەی دەبری، نرخەکە بەرزدەبووەوە. کاتی گەیشتە نزیکترین مالو خاوەن مالەکە دەرگای کردەوە، کابرا هاواری کرد: " تۆ دزیت. جەکی ئەوەندە ناهینی. جەکەکەت هەلگرە بۆخۆت."

کی لەئیمە ئەتوانیت لافی ئەوە لیبدات کەتائیستا یەکجاریش بەم شیوەیە رەفتاری نەکردوە؟

١٤٥

میلتۆن ئەریکسۆن[1]، داهینەری ریبازیکی نویی چارەسەرکردنە کە حالی حازر لەولاتە یەکگرتووەکاندا هەزاران پەیرەوی هەیە. کاتی دوازدە سالان بوو، دوچاری ئیفلیجی مندالان بوو. دە مانگ دواتر، گویی لی بوو پزیشکەکە بەدایكو باوکی دەگوت: " کورەکەتان ئەمشەو ناگاتە بەیانی."، هەروەها گویی لی بوو دایکی دەگریا.

لەدلی خۆیدا بیری کردەوە: " کی دەزانیت، رەنگە ئەگەر من بتوانم ئەمشەو زیندو بمینمەوە، دایکم ئەوەندە نارەحەت نەبیت.". بریاریدا تا بەیانی نەخەوی. کاتی خۆر هەلات، بەهاوارکردنەوە بەدایکی گوت: " هەی، من هیشتا زیندووم!" خۆشیو شادی لەمالەکەدا بەرادەیەك زۆر بوو کە بریاریدا هەموو رۆژی هەول بدات شەویکیتریش بەزیندویتی بمینیتەوە، تالەم ریگەیەوە یەك رۆژیتریش ئازارو رەنجی خیزانەکەی دوابخات.

ئەو لەسالی ١٩٩٠دا، ئەو کاتەی کە ٧٥سال تەمەنی بوو چاوەکانی لیکنا، لەحالیکدا لەپاش خۆی ژمارەیەك کتیبی بەنرخی لە بواری توانای سەرسوورهینەری مرۆڤ لەسەرکەوتن بەسەر سنورداریەکانیدا، بەجی هیشت.

---

[1]. Milton Ericsson

پارسایەك بەباوکە گەورەی گوت: " ئەی پیاوی خودا، دلم لیوان لیوە لەئەوینی جیهان‌و بی گەردە لەوەسوەسە شەیتانیەکان. هەنگاوی دواتری من چییە؟"

باوکە داوای لیکرد لەگەلیا بچیت بۆ ریورەسمی دان پیانانی پیاویك کە گیانی دەدا.

لەپاش دلنیا کردنی خیزانەکە، باوکە سەرنجی‌دا، بۆفییەکی لەگۆشەیەکدا بینی، پرسی: " ئەو بۆفییە چی تیایە؟"

برازایەکی کابرای سەر گیانەلا وەلامی دایەوە: " ئەو جلانەی تیایە کەمامم هەرگیز لەبەرینەکردن. ئەو پیی وابوو کەدەبیت ئەوجلانە لەکات‌و ساتیکی تایبەتدا بپۆشی، بەلام ئەوەندە لەبەرینەکردن تالە بۆفییەکەدا رزین.

کاتی ئەوییان بەجی دەهیشت، باوکە بەپارسای گوت: " ئەو بۆفییە لەیادمەکە. ئەگەر گەنجینەگەلیکی مەعنەویت لەدلتا حەشارداوە، ئەوا هەر لەئیستەوە بیانخەرەکار، ئەگەرنا لەناو دەچن."

عارفان دەلین: " كاتی ریگەی مەعنەوی دەگرینە بەر، دەمانەویت زۆربەی كاتی خۆمان بەقسە كردن لەگەل خودادا تیپەرینین. سەرئەنجام، گوی بۆ ئەو شتانە رانادیرین كەئەو دەبیت بیانلیت.

پیر دەلیت:

" تۆزیك ئارام بگرە. ئاسان نییە. ئیمە پیویستیەكی سروشتیمان بەوە هەیە كارەكان بەدروستی ئەنجام بدەینو پیمان وایە كەبە كاركردنی بەردەوام دەتوانین بەم ئامانجە بگەین.

" هەولدان، كەوتن، هەستانەوەو دوبارە هەول دانەوە گرنگە، بەلام با ریگە بەخواوەند بدەین یارمەتیمان بدات. با لەنیو هەولیكی گەورەدا سەیری خۆمان بكەینو ریگە بەو بدەین خۆی ئاشكرا بكاتو ئیمە رینوینی بكات.

" وەرن باریگەی بدەین ماوەیەك لەئامیزمان بگریت"

کوره لاویك دەیویست ریگەی مەعنەوی ببریت، بەدوای رۆحانییەکدا رۆشت کە لەپەرستگەی سیتا بوو.

باوکە گوتی: " بۆ ماوەی یەك سال، هەرکەسی خراپ لەگەلتدا جولایەوە پارەی بدەری."

دوازدە مانگی تەواو، لاوە هەر کاتی سوکایەتی پیدەکرا، پارەی دەدا. لەکۆتایی سالدا، لاوە بۆ فیربوونی وانەی دواتر هاتە لای باوکە.

باوکە گوتی: " بچۆ بۆ شارو هەندیك گۆشتم بۆ بکرە."

هەرئەوەندەی لاوە ئەویی جیهیشت، باوکە خۆی بەشیوەی سوالکەریك لی کردو لەو لارییەوە کەشارەزای بوو خۆی گەیاندە دەروازەی شار. کاتی لاوەکە گەیشت، باوکە دەستی کرد بەسوکایەتی پیکردنی.

لاوە بەسوالکەرە درۆینەکەی گوت: " زۆرچاکە! سالیکی تەواو ناچار بووم لەبەرامبەر سوکایەتی پیکردنمدا بری پارە بدەم بەو کەسەی سوکایەتیم پیدەکا. بەلام ئیستا دەتوانم بەخۆرایی‌و بەبی خەرج کردنی تەنانەت یەك پاپاسیش، سوکایەتیم پیبکری."

باوکە بەبیستنی ئەم رستەیە، جلە سوالکەرییەکانی لەبەریا داکەندو گوتی: " تۆ بۆ هەنگاوی دواتر ئامادەیت، لەبەرئەوەی فیربوویت بەروی کیشەو گرفتەکانتەوە پیبکەنیت.

نوسەرو دووان لەهاوریکانی لەشەقامەکانی نیویۆرك دا پیاسەیان دەکرد. لەپر لەنیو قسەوباسیکی بی بایەخ دا، دوانەکە دەستیان کرد بە دەمەقالەو سوکایەتی کردن بەیەکتر. ماوەیەك دواتر کەمەسەلەکە هیور بووەوە، لەچیشتخانەیەکدا لەدەوری یەك دانیشت بوون، یەکی لەو دوانە داوای لیبوردنی لەوی‌تریان کردو گوتی: "هەستم کرد ئازار گەیاندن بەدۆستو ئاشنایان زۆر سادەیە. ئەگەر تۆغەریبە بویتایە. من زۆر زیاتر خۆم کۆنترۆل دەکرد. بەلام چوون تۆ دۆستی من بوویتو منت لەهەر کەسیکی‌تر باشتر دەناسی تورەو تۆسنانە رەفتارم کرد."

رەنگە ئەمە سروشتی مرۆڤ بیت، بەلام دەبیت لەدژی خەبات بکەین.

ساتگەلیك هەن زۆر حەز دەکەین یارمەتی کەسی بدەین، بەلام هیچمان لەدەست نایەت. یان ئەوەی هەلومەرجەکە بەجۆریکە ریگە بەپیشنیاری یارمەتی نادات یان کەسەکە لەپەیوەند بەهاوپشتیو پشتیوانی کردنەوە هیچ قسەیەك قبول ناکات.

پیر دەلیت:

" ئەوین هەمیشە هەیە. تەنانەت ئەو کاتەیشی کەزۆر هەست بەبیهودەیی دەکەین، دەتوانین خۆشەویستی بکەین - بەبی چاوەروانی پاداشتو سوپاسو کردەوەی بەرامبەر.

" ئەگەر بتوانین بەو شیوەیە رەفتاربکەین، لیهاتوویی و توانای ئەوین دەست دەکاتە گۆرینی جیهانی چواردەوری ئیمە. کە ئەم لیهاتووییە دەردەکەویت، هەمیشە دەتوانی کارەکەی بەئەنجام بگەیەنیت."

پازده سال لەمەوپیش، لەقۆناغی ئەوپەری رەتکردنەوەی باوەردا، نوسەرو هاوسەرەکەی و یەکی لەدۆستەکانیان لەریۆدوژانیرۆ بوون. کاتی بەیەکەوە دەیانخواردەوە، یەکی لەهاوری زۆر کۆنەکانی نوسەر کەلەدەیەی٦٠ و٧٠ دا پیکەوە دەستیان دابووە سەرشیتییەکی زۆر، هاتەبارەکەوە.

نوسەر لیی پرسی: " کاروبارت چۆنە؟ چی دەکەیت؟"

هاوریکەی گوتی: " بوومەتە قەشە."

کاتی لەوی هاتنە دەری، نوسەر ئاماژەی بۆمندالیک کرد لەکەناری شۆستەکەدا نوستبوو و گوتی: " دەبینی عیسا چەند گرنگی بەبارودۆخی دنیا دەدات؟"

قەشە گوتی: " هەلبەتە دەیبینم، ئەو؛ ئەم مندالەی ریك لەبەردەمی تۆدا دانا، تادلنیا بیت تۆ دەیبینیو کاریك دەکەیت."

١٥٣

دەستەیەك لەزانایانی جولەکە لەدەوری یەك کۆبوونەوە هەتا کورتترین دەستوری رەوشتیی بۆ دنیا داریژن. ریسای کۆبوونەوەکە وابوو هەر کەسێ بتوانێ لەو ماوەیەدا کەلەسەر یەك پێ راوەستاوە، ئەو یاسایانە پیناسە بکات کەدەبیت بەسەر رەفتاری مرۆڤەوە فەرمانرەوا بیت، بەداناترینیان دەناسریت.

یەکێ لەوان گوتی: "خواوەند تاوانباران سزا بدات."

ئەوانیتر باسیان کرد کەئەمە یاسا نییە، بەلکو هەرەشەیە. سەرئەنجام رستەکەی ئەو قبوڵ نەکرا. لەم ساتەدا حاخام هیلل[١] هاتە کۆرەکەوەو لەحالیکدا کەلەسەر یەك پێ وەستا بوو گوتی: "لەگەڵ کەسدا وارەفتار مەکە کەلات پەسەند نییە ئەو وا رەفتار لەگەڵ تۆ بکات. ئەمە یاسایە، ئەوانی دی لیکدانەوەی شەرعیین."

حاخام هیلل بەهۆشمەندترین کەسی ئەو کۆرە هەلبژیردرا.

١. Rabbi Hillel

١٥٣

(جـۆرج بيرناردشـۆ)[1]ی نوسـەری ئینگلـیزی، رۆژێـك لـەماڵی هاورییـەكی پەیكەرتاشی(ج. ئیپشتاین)[2] پارچە بەردیكی گەورەی دی. لـەوی پرسـی: "دەتـەویت چی لەم بەردە بكەیت؟"

ئیپشتاین وەڵامی دایەوە: "هیشتا نازانم. خەریكم بیری لی دەكەمەوە."

شۆ سەرسامانە گوتی: "یانی تۆ نەخشە بۆ ئیلهامـەكانت دەكیشی؟ پیت وانییـە هونەرمەند دەبیت ئازاد بیت تاهەر كاتێ كە ویستی رای بگۆریت؟"

ئیپشتاین گوتـی: "بۆچوونەكـەی تـۆ كاتـێ بەكـەڵك دێ كەهـەموو ئـەو كـارەی هونەرمەند، پاشی راگۆرین دەبیـت ئـەنجامی بـدات، لـول كـردنو پلیشانەوەی پـەرە كاغەزیكی پینج گرامی بیت: بـەڵام كاتـێ لەگـەڵ چوار تـەن بـەرددا رووبـەروویت، دەبیت جۆریكی دی بیر بكەیتەوە.

پیر دەڵیت:

"هەر یەك لەئیمە باشترین ریگە بۆ ئەنجامدانی كارەكـەی خـۆی دەزانـێ. تـەنیا ئەو كەسەی لەگەڵ كاردا بەرەوروو دەبیت، دەزانیت چ مەسائیلی لەپیشە."

---

[1]. George Bernard Show
[2]. J. Epstein

١٥٤

کاکە جۆن بیری دەکردەوە: "من دەبیت وەکو فریشتەکانم لی بیت. ئەوان جگە لەقوڵ بوونەوە لەشکۆداری خواوەند هیچ کاریکی دی ناکەن." هەر ئەو شەوە پەرستگەی سیتای بەرەو بیابان بەجێ هیشت.

هەفتەیەك تیپەریی و دووبارە گەرایەوە بۆ پەرستگە. برای دەرگاوان گویی لەدەنگی تەقولبابی ئەو بوو، پرسی: کێیە؟

کاکە جۆن وەڵامی دایەوە: "منم، کاکە جۆنم. برسیمە."

کاکی دەرگاوان گوتی: "ئەستەمە. کاکە جۆن لەبیابانەو لەحالی ئەوەدایە خۆی بکات بەفریشتە. ئەو چیدی هەستی برسیتی نییەو ناچار نییە بۆ ژیانی خۆی کاربکات."

کاکە جۆن گوتی: "لەغرورم ببورە. فریشتەکان هاوەلی مرۆڤن. ئەمە ئیشی ئەوانەو هەر لەبەر ئەوەشە بیر لەشکۆداری خواوەند دەکەنەوە. منیش دەتوانم لەکاتی کاری رۆژانەمدا بیر لەو شکۆو گەورەییە بکەمەوە."

بەوتنی ئەو قسە بێ فیزانە، کاکی دەرگاوان دەرگای بەروی جۆندا کردەوە.

لەنیو هەموو ئەو ئامیرە ویرانکەرانەی کەمرۆڤ دایهیناون، ترسناکترینو —ترسۆنۆکترین - چەکیان، وشەیە.

بۆکسو چەکە گەرمەکان، سەرئەنجام هەندیك خوین بەجیدەهیلن. بۆمباکان، مالّو شەقامەکان ویران دەکەن. ژەهرەکانیش دەتوانریت بناسرینەوە.

پیر دەلیت:

"وشە دەتوانیت بەبیّ بەجیّ هیشتنی هیچ سەرە هەودایەك ویران بکات. باوکانو دایکان سالهای سالّ منالەکانیان شەرتی دەکەن. پیاوان بەشیوەیەکی خوانەناسانە سەرزەنشت دەکرین. ژنان بەتەرزیکی بەرنامەریژ کراو بەقسەی میردەکانیان سەرکوت دەکرین. کەسانیکیش کەخۆیان بەشیکەرەوەی قسەی خودا دەزانن، باوەرداران لەئایین دوور دەخەنەوە.

"سەیربکە بزانە تۆیش ئەم چەکە بەکاردینیت؟ یان کەس ئەم چەکەی لەبەرامبەر تۆدا بەدەستەوە گرتووە؟

"بەر بە بەردەوام بوونی هەردوکیان بگرە."

١٥٦

چیرۆکیکی کۆن لەبیابان، باسی پیاویك دەکات کەدەیویست میرگەکەی خۆی جیبهیلیتو روبکاتە میرگیکیتر. کابرا دەستی کردە بارکردنی وشترەکەی. سەرەتا قالیچەکانی لەسەر پشتی ئاژەلەکە دانا، پاشان قاپ و قاچاغ و بۆفی جلەکانی، ئاژەلەکە بەهیورییەوە هەمووی قبولّ کرد. ئالەو کاتەدا کەدەیانویست بجولین، کابرا ئەو پەرە شینە جوانەی کەوتەوە بیر کەباوکی پیی دابوو. پەرەکەی دۆزییەوەو خستیە سەر پشتی وشترەکە. بەم کارە، ئاژەلەکە هاتە سەرچۆكو گیانی سپارد.

کابرا لەدلی خۆیدا گوتی: "وشترەکەی من تەنانەت توانای کیشی یەك پەریشی نەبوو."

جاروبار بەم چەشنە لەبارەی خەلکانی دییەوە بیر دەکەینەوەو بەبێ ئەوەی بیر بکەینەوە کەلەوانەیە گالتە بچوکەکەی ئیمە دلۆپیك بیت جامی غەمەکانی ئەو پر بکات.

کەسیك بەنوسەری گوت: "هەندێ کات خەلکی واخوو بەو شتانەوە دەگرن کەلەفیلمەکاندا دەیانبینن؛ چیرۆکە راستییەکە لەبیر دەبەنەوە. فلیمی دە فرمانت بیرماوە؟"

نوسەر وەلامی دایەوە: "هەلبەتە. موسا- چارلتون هستون[١] - گۆچانەکەی بەرز دەکاتەوەو ئاوەکان دولەت دەبن‌و بەنی ئیسرائیل دەتوانن لەدەریای سوور بپەرنەوە."

کەسەکە گوتی: "بەلام لەئینجیل دا بەم شیوەیە نییە. خواوەند فەرمان بەموسا دەکات: (بەبەنی ئیسرائیل "یەعقوب" بلێ هەنگاو هەلینن.)و تەنیا ئەو کاتەی کەئەوان بەری کەوتن، موسا گۆچانەکەی بەرز کردەوەو ئاوەکان لیك جیابوونەوە. لەبەر ئەوەی تەنیاجورئەتی هەنگاونانە کەدەبیتە هۆی ئەوەی ریگەی خۆیان بدۆزنەوە.

١. Charlton Heston

١٥٨

ئەم نوسینە، پابلۆ کاسالزی[١] ڤیلۆنژەنی سۆڵ نوسیویەتی:

"من هەمیشە لەحالی ئـەفراندنی نویـدام. هـەموو بەیانییـەك کـاتی سـەرلەنوێ دەست پیکردنەوەی ژیانە. هەشـتا سـاڵ لەمـەوپیش، رۆژی خۆمـم وادەسـت پیکـرد. بـەڵام ئەمـە بەومانایـە نـی‌یـە کەئـەم شـیوازو رەوتـە میکـانیکی بیـت. ئـەم کـارە بـۆ شادمانی من پیویستە.

"لەخـەو هەلدەسـتم. دەچمـە لای پیانۆکـەو دوو پارچـە لەمەقتوعـەکانی بـاخ دەژەنم. ئەم پارچانە وەك بلیی مالەکەم پیرۆزو تەبەروك دەکـەن. بـەڵام ئـەم کـارە لەهـەمان کـاتدا ریگایەکـە بـۆ بەرقـەراری پەیوەندییـەکی تـازە لەگــەڵ رازی ژیــانو موعجیزەی مرۆڤبووندا.

"ئەگەر چی من هەشتا ساڵ ئەم شیوازو رەوتەم دووبارە کردۆتەوە، بــەڵام هیـچ کاتێ مۆسیقاکە دووبارە نەبوو- بەردەوام شتیکی نوێ و خەونیکی باوەر پینەکراوی فیر دەکردم."

---

[١]. Pablo Casals

پیر دەلیت:

لەلایەکەوە دەزانین گرنگە بەدوای خودادا بگەریین. لەلایەکیترەوە، ژیان لەنیوان ئیمەو ئەودا رادەوستیٚ. هەست دەکەین لەلای خواوەندیتیەوە پشت گوی خراوین، یان ئەوەی کارە رۆژانەییەکان ئیمەیان بەخۆیانەوە سەرقاڵ دەکەن. ئەمە، هەستی گوناه لەئیمەدا پیکدەهینی: یان لەپیناوی خودادا لەرادەبەدەر نکۆلی لەژیان دەکەین، یان ئەوەی هەست دەکەین لەبەر ژیان خوامان لەبیرچۆتەوە.

"ئەم لیکدژییە ئاشکرایە، لەخەونو خەیالیٚ زیاتر نییە: خودا لەژیاندایەو ژیانیش لەخودادایە. هیندە بەسە کەسیٚ لەم مەسەلەیە ئاگادار بیت تاباشتر بتوانیت پەی بەچارەنوس بەریت.

"ئەگەر بتوانین نفوز بکەینە نیو هاوئاهەنگی پیرۆزیی ژیانی رۆژانەوە، ئەوا هەمیشە لەسەر ریگەی راست دەبینو دەتوانین کاری خۆمان بەئەنجام بگەیەنین."

ئەم رستەیە هی پابلۆ پیکاسۆیە[١]:

"خواوەند هونەرمەندە. ئەو زەرافەو فیلو میرولەی داهیناوە، راستییەکەی ئەو هەرگیز بەدوای یەك شیوەوە نەبووە - ئەو هەرچی دەویست کردی."

پیر دەلیت:

"کاتێ ریگەکەمان دەست پێ دەکەین،ترسیکی گەورە دامانادەگرێ. هەست دەکەین لەسەرمانە هەموو کاریك بەریکی ئەنجام بدەین، چونکە تەنیا یەك تەمەنمان بۆ ژیان هەیە. ئەوەی کەستانداردی (هەموو کاریك دەبیت دروستو تەواو بیت)ی دانا، کێ بوو؟ خواوەند، زەرافەو فیلو میرولەی خەلق کرد – ئیمە بۆ دەبیت بەدوای ستانداراداا بگەرییین؟"

ستاندارد تەنیا بەکەلکی ئەوە دیت کەپیمان بلیت کەسانی دی راستییەکانی خۆیان چۆن چۆنی پیناسە دەکەن. زۆربەی جار کاری کەسانیترمان بەدلە. بەلام زۆر جاریش دەتوانین لەو هەلانەی کەکەسانی دی کردوویانە خۆمان بەدوور بگرین.

"بەلام لەپیناوی باش ژیان بەسەر بردندا، ئیمە تەنیا خۆمان دەزانین چ شیوەیەك بۆ خۆمان هەلببژیرین."

---

١. Pablo Picasso

١٦١

چەند پارسایەکی جولەکە لەکەنیسەیەکدا سەرقالی خواپەرستی بوون، گوییان لەدەنگی منداليك بوو دەيگوت: "ئـەلف، ب، پ..." هەولیاندا بیرکردنەوەی خۆیان لەسەر تەورات چربکەنەوە، بەلاّم دەنگەکە بەردەوام دووبارە دەبووەوە: "ئـەلف، ب، پ...." مەراسیمەکەیان راوەستاندو سەیری ئەملاوئەولایان کرد. منداليك بەهەمان ئاوازەوە پیتەکانی دوبارە دەکردەوە.

حاخام بەکورەی گوت: "بۆچی وا دەکەیت؟"

کوریژگە گوتی: "من ئایەتە پیرۆزەکان نازانم، لەبەرئەوە ئومیدەوار بووم کەئەگەر پیتەکان بەدەنگی بەرز بخوینمەوە، ئەوا خودا بۆ دروست کردنی وشەی راست سوود لەو پیتانە وەربگریت."

حاخام گوتی: "لەو وانەیەی کەفیرت کردم سوپاسگوزارمو دەبیت منیش، وەکچۆن تۆ پیتەکانت بەخودا سپارد، ئاوا رۆژانی ژیانم لەم دنیایەدا بەخودا بسپیرم."

پير دەليت:

"دەتوانريت گيانی خواوەند كە لەبوونی هەمووماندا ئامادەيە، بەپەردەی سينەما بچويـنريت. لەسەر پەردەكە، روداوو پيشهاتی جۆراوجۆر رودەدات- خەلكيك ئاشق دەبن، خەلكی لەيەك جيادەبنەوە، گەنجو خەزنەگەليكی زۆر دەدۆزرينەوەو ولاتو سەرزەمينيكی دووريش ئاشكرا دەكرين.

"هەر فيلمێ نمايش بكريت، پەردەكە هەمان پەردەيە. ئەگەر فرميسكو ئەشك دەريژرێو خوين دەرژينرێ گرنگ نين، لەبەرئەوەی هيچ كاميكيان ناتوانن سپيتی پەردەكە لەكەدار بكەن.

"هەروەكو پەردەی سينەما، خواوەند لەپشت هەموو رەنجو شادمانييەكی مرۆڤەكانەوە هەيە. كاتێ فيلمەكە تەواو دەبيت، دەتوانين بيبينين."

١٦٣

تیر هاویژیك كەبـە راهینانـە دژوارەكـان بـەناوبانگ بـوو، بەدارسـتانیكی نزیكی پەرستگەیەكی هندۆسـیدا تیدەپـەری. لەدارسـتانەكەدا، راهیبـەكانی بینـی سـەرقالی خواردنەوەو سەماكردن بوون.

بەدەنگی بەرز گوتـی: "ئەوانـەی بەریگـەی خـوادا دەرۆن چـەند بیركردنـەوەیان هەلەیە. باسی دیسپلین دەكەن، كەچی كە بەتەنهاش دەبن خۆیان مەست دەكەن."

پیرترین راهیب پرسی: "ئەگەر بەتیرو كەوانەكەت سەد دانـە تـیر یـەك بـەدوای یەكدا بهاویت، كەوانەكەت چی بەسەر دیت؟"

كەوان بەدەست گوتی: "كەوانەكەم دەشكیت."

راهیب گوتی: "ئەگەر كەسێ بگاتـە لوتكـەی تواناییـەكانی، ئـیرادەی تیكدەشـكێ. كەسێ كەناتوانیت لەنیوان كارو پشودانیدا هاوسەنگییەك دامـەزرینی، حـەزو تاسـە لەدەست دەداتو بێگومان زۆر دوور ناروات."

١٦٤

پاشایەك بالویزیکی بۆ وڵاتیکی دوور ناردو ئیمزاکردنی پەیماننامەیەکی ئاشـتی پـێ سـپارد کـەدەبوو ببەسـترایە. بـالویز کەدەیویسـت لەگەشـتەکەی سـوودیکیش وەربگرێ، هاوریکانی خۆی، کەئیش‌وکارگەلی بازرگانی گرنگیان لـەو وڵاتـەدا هـەبوو، ئاگادار کردەوە. ئەوان داوایان لیکرد گەشتەکەی دوابخات، جا لەبەرئەوەی بریار بوو پـــەیمانی ئاشـــتی ببەســـتریت، راســـپاردەگەلیکی نوییـــان نوســـیو سیاســـەتە بازرگانی‌یەکانی خۆیان گۆری.

کاتێ بـالویز بـۆ گەشـتەکەی بەریکـەوت، کـات بـۆ تەسـلیم کردنـی پەیماننامـەی ئاشـتی زۆر درەنـگ بووبـوو. جـەنگ هەلگیرسـاو نەخشـەکانی شـاو ئـەو پەیوەندیـە بازرگانیانەی کەئەو پیاوانەی گەشتەکەی بالویزیان وەدوا خستبوو، لەناو چوو.

پیر دەلیت:

"تەنیا یەك شتی گرنگ لەژیانی ئیمەدا هەیە: ژیان لەسەر بنچینەی ئەفسـانەی شەخسی - ئەو کـارەی بـۆ بەجیـهینانی دیـاریکراوین. بـەڵام ئیمـە ئـەوەندە خۆمـان بەحەزو ئارەزوی بێ سوودەوە سەرقال دەکەین کە خەونەکانمان لەناو دەبەین."

نوسەر لەبەندەری سیدنی بوو و تەماشای ئەو پەردەی دەکرد کەهەر دوو لای شاری بەیەکەوە دەبەستەوە. کەسیکی ئوسترالی لیی نزیك بووەوەو داوای لیکرد ئاگادارییەکی نیو رۆژنامەیەکی بۆ بخوینیتەوە. ئەو گوتی: "پیتەکان زۆر وردنو منیش چاویلکەکەم لەمالەوە جیهیشتووە. ناتوانم پیتەکان لیکجیابکەمەوە."

نوسەریش چاویلکەی خویندنەوەکەی پیٚ نەبووو داوای لیبوردنی لیکرد.

ئوسترالییەکە گوتی: "زۆرباشە، وای بۆ دەچم ئاگاداریەکە فەرامۆش بکەم."و لەحالیکدا تامەزرۆ بوو دریژە بەوتوویژەکە بدات گوتی: "هەر ئیمە نین کەباش نابینین. خوداش بەرچاوی تاریکە. نەك لەبەرئەوەی پیر بووە، بەلکو لەبەرئەوەی خۆی وایدەویت. لەم حالەتەدا، کاتیٚ کەسیٚ لەنزیکی ئەوەوە گوناهیك دەکات، ناتوانیت بەرۆشنی بیبینیت، بەبیٚ ئەوەی کەبیٚ ویژدانی کردبیت، دیتو لیی خۆش دەبیت.

پرسیم: "ئەی سەبارەت بەکارە باشەکان چی؟

لەحالیکدا کەکابرا پیدەکەنیو دوور دەکەوتەوە، گوتی: "باشە، هەلبەتە ئەو هیچ کاتیٚ چاویلکەکەی لەمالەوە بەجیٚ ناهیلیت."

١٦٦

موریدێ لەپیرەکەی پرسی: "ئایا شتیك هەیە لەخواپەرستی گرنگتر بیت؟"
پیر بەقوتابییەکەی گوت، لەو بنچکەدارەی کەلەو ناوە بوو لقیك لیبکاتەوە.
مورید بەقسەی کرد.
پیر پرسی: "ئایا بنچکەکە هیشتا زیندوە؟"
مورید وەڵامی دایەوە: "بەهەمان ئەندازەی جاران زیندووە."
پیر گوتی: "ئیستا برۆ رەگەکانی بقرتینە."
مورید گوتی: "ئەگەر وابکەم، بنچکەکە وشك دەبیت."
پیر گوتی: "خواپەرستی لقی درەختیکە کەباوەر رەگەکەیەتی. رەنگە باوەری بێ خواپەرستی هەبیت، بەڵام خواپەرستی بێ باوەر مەحالە هەبیت."

١٦٧

سـەنتتریزا داڤیـلا[١] دەلیـت: "بـیرت بـێ، خواوەنـد هـەموومانی بـانگکردووە، لەبەرئەوەی ئەو حەقیقەتی رەهایە، نـاتوانین گومـان لەبانگەوازەکـەی بکـەین. ئـەو گوتویە: "هەموو ئەوانەی تینوویانە با بەرەو لای من بین، من تیرئاویان دەکەم."

"گەر بانگـەوازی ئـەو بـۆ هـەموومانو یـەك بەیـەکی ئیمـە نەبووایـە، دەیگوت: (هـەر کامیکتـان دەتانـەویت، بـەرەو لای مـن وەرن، لەبەرئـەوەی هیچتـان نییـە لەدەستی بدەن. بەڵام من تەنها ئەوانە تیر ئاو دەکەم کەشایستەن."

"ئەو هیچ مەرجیك دانانیت. هیندە بەسە هەنگاو بنییتو بتـەویت، لەئـەوینی ئەو ئاوی ژیان دەنۆشی."

---

١. Saint Teresa d' Avila

کاتێ راهیبانی زن دەیانەویت سەرقالی مەشقی چاوەدیری بن، لەبەردەم تاویرە بەردیکدا دادەنیشن‌و دەلین: "ئیستا من ئارام دەگرم تائەم بەردە بریك گەورەتر ببیت."

پیر دەلیت:

"هەموو شتێ لەچوار دەوری ئیمەدا لەگۆرانی بەردەوامدایە. هەموو رۆژێ، خۆر روناکی بەسەر جیهانیکی نویدا پەخش دەکاتەوە. ئەوشتەی ئیمە بەدوبارەو سواوو بێ گۆرانکاری دەزانین، پرە لەپیلان‌و پیگەی نوێ. بەلام ئیمە پەی بەوە نابەین کەهەموو رۆژەکان لەگەل یەکتردا جیاوازن.

"ئەمرۆ، لەشوینیك، خەزنەیەك چاوەروانی تۆیە. رەنگە زەردەخەنەیەکی تیژ تیپەر بیت یان سەرکەوتنیکی گەورە بێ. فەرق ناکات.

"ژیان پرە لەموعجیزەی بچوك‌و گەورە. هیچ شتێ ماندوو کەر نییە. لەبەرئەوەی هەموو شتێ لەگۆرانی بەردەوامدایە. یەك جۆریی هی ئەم دنیایە نیە.

"تی. سی. ئەلیەتی شاعیر دەلیت: "بەریگەو بانی هەمەچەشن دا برۆو بۆ مالەکەت بگەریرەوە، وا تەماشای هەموو شتێ بکە وەك بلیی یەکەمین جارە دەیبینیت.)"